

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

**Komparativní analýza zahraniční politiky
Korejské republiky v letech 2008-2022**

Comparative case study of foreign policy
of the Republic of Korea in 2008-2022

Diplomová práce

Bc. Petr Martinů

Ústav Asijských studií

Vedoucí práce: PhDr. Tomáš Horák, Ph.D.

Studijní obor: Koreanistika

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Tomáši Horákovi, Ph.D. za jeho trpělivost, ochotu a pomoc při zpracování mé diplomové práce. Vřelé díky patří také mé rodině a přátelům za jejich podporu.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze: 27. 6. 2024

Petr Martinů

Anotace

Diplomová práce porovnává zahraniční politiku tří prezidentů Korejské republiky na základě informací uvedených v ročních zprávách Ministerstva zahraničních věcí Korejské republiky od roku 2008 do roku 2022. Práce se soustředí na politiku vůči USA, KLDR, Japonsku a ČLR. Cílem je přezkoumat předpoklad, že konzervativní prezidenti usilovali spíše o posílení strategické bezpečnostní aliance s USA a Japonskem a o nápravu vztahů s druhou z uvedených zemí, zatímco progresivní prezident byl vstřícnější vůči KLDR a komunistické Číně.

Klíčová slova

Zahraniční politika, Korejská republika, komparativní analýza, KLDR, Čínská lidová republika, Spojené státy americké, Japonsko, případová studie

Annotation

The thesis compares the foreign policy of three Presidents of the Republic of Korea on the basis of information listed in the annual reports of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Korea from 2008 to 2022. The work focuses on foreign policies towards the US, DPRK, Japan and PRC. The aim of this paper is to examine the assumption that conservative presidents have sought to strengthen the strategic security alliance with the US and Japan and to heal its relationship with the latter, while the progressive president was more accommodating to the DPRK and Communist China.

Key words

Foreign policy, Korean republic, comparative analysis, DPRK, People's Republic of China, United States of America, Japan, case study

Abstrakt

Tato diplomová práce porovnává zahraniční politiku tří prezidentů Korejské republiky na základě informací uvedených v ročních zprávách Ministerstva zahraničních věcí Korejské republiky od roku 2008 do roku 2022. Práce se soustředí na politiku vůči USA, KLDR, Japonsku a ČLR, jelikož jde o nejrelevantnější země v zahraniční politice KR.

Cílem práce je přezkoumat předpoklad, že konzervativní prezidenti usilovali spíše o posílení strategické bezpečnostní aliance s USA a Japonskem a o nápravu vztahů s druhou z uvedených zemí, zatímco progresivní prezident byl vstřícnější vůči KLDR a komunistické Číně. Analyzovaní prezidenti jsou I Mjōng-bak a Mun Če-in a prezidentka Pak Kūn-hje, jelikož to jsou poslední tři prezidenti, kteří v době psaní práce již odešli z funkce prezidenta.

K řešení této studie byla použita metoda komparativní analýzy, která se soustředila jak na kvantitativní ohodnocení vývoje vztahů jednotlivých politiků, tak také na kvantitativní přeměření číselných dat o diplomatických setkáních, uskutečněných summitech a vývoji obchodních vztahů.

Autor práce porovnáním dochází k závěru, že předpoklad jako celek ve zkoumaných případech neplatí. Částečně je však předpoklad v práci potvrzen. Autor práce výzkumem zjistil, že ve vztazích s USA se předpoklad potvrdil u konzervativních prezidentů, u progresivního prezidenta však zcela ne. Ve vztazích s KLDR se předpoklad potvrdil. Ve vztazích s ČLR autor práce nedošel k závěru, neboť byly přístupy prezidentů vůči ČLR komplexní a nešlo je smyslně porovnat. Ve vztazích s Japonskem se předpoklad potvrdil u konzervativního prezidenta I Mjōng-baka a také v případě progresivního prezidenta Mun Čä-ina. U konzervativní prezidentky Pak Kūn-hje se předpoklad nepodařilo potvrdit.

Hlavním výsledkem bylo také zjištění, že roční zprávy Ministerstva zahraničních věcí Korejské republiky nejsou nejlepším zdrojem pro objektivní analýzu, neboť v nich nejsou uvedeny všechny relevantní informace a nejsou vytvářeny úplně stejně. Často tedy některá data nebyla uvedena, přestože by měla být.

Klíčová slova

Zahraniční politika, Korejská republika, komparativní analýza, KLDR, Čínská lidová republika, Spojené státy americké, Japonsko, případová studie

Abstract

This diploma thesis compares the foreign policy of the three Presidents of the Republic of Korea based on information listed in the annual reports of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Korea from 2008 to 2022. The work focuses on politics towards the US, DPRK, Japan and the PRC, as they are the most relevant countries in foreign countries Politics of the Republic of Korea.

The aim of the thesis is to test the hypothesis that conservative Korean presidents have sought to strengthen the strategic security alliance with the US and Japan and to remedy the relationship with the other countries, while the progressive president was more accommodating towards the DPRK and Communist China. The presidents whose politics is analysed are Lee Myung-bak, Park Geun-hye and Moon Jae-in, as they are the last three presidents who have already completed their presidency at the time of writing of this paper.

This paper uses the method of comparative analysis, which focused on both the quantitative evaluation of the development of the relationships of individual politicians, as well as the quantitative evaluation of the numerical data regarding the diplomatic meetings, summits and development of business relations as provided in the annual reports.

The author of the comparison concludes that the assumption as a whole does not apply in the examined cases. Partially, however, the hypothesis is correct. The author of the research found that in relations with the US, the hypothesis was correct in the case of conservative presidents, but in the case of the progressive president it did not apply. In relations with the DPRK, the hypothesis was confirmed. In relations with the PRC, the author of the work did not make concrete conclusion, as the approaches of the Presidents to the PRC were complex and could not be easily compared. In relations with Japan, the hypothesis was confirmed in case of the conservative president Lee Myung-back and also in the case of progressive President Moon Jae-in. In the case of the conservative president Park Geun-hye was the hypothesis not confirmed.

Another important finding of this study was also the finding that the annual reports of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Korea are not the best source for objective analysis, as all relevant information is not listed in them and the reports are not created the same. Often, some data were not listed, even though it should be.

Key words

Foreign policy, Korean republic, comparative analysis, DPRK, People's Republic of China, United States of America, Japan, case study

Obsah

Poděkování.....	2
Prohlášení.....	3
Anotace	4
Abstrakt.....	5
1 Úvod.....	9
2 Teoretická část	11
2.1 Metodologie.....	11
2.2 Prezident Korejské republiky	14
2.3 Základní informace o porovnávaných prezidentech	15
2.3.1 I Mjǒng-pak.....	15
2.3.2 Pak Kǔn-hje.....	16
2.3.3 Mun Čä-in	17
2.4 Politická orientace a zahraniční politika v historii KR.....	17
3 Praktická část	21
3.1 Vztahy mezi KR a USA.....	22
3.1.1 Za I Mjǒng-baka.....	22
3.1.2 Za Pak Kǔn-hje.....	24
3.1.3 Za Mun Čä-ina	26
3.2 Vztahy mezi KR a KLDR.....	27
3.2.1 Za I Mjǒng-baka.....	27
3.2.2 Za Pak Kǔn-hje.....	29
3.2.3 Za Mun Čä-ina	32
3.3 Vztahy mezi KR a ČLR.....	35
3.3.1 Za I Mjǒng-baka.....	35
3.3.2 Za Pak Kǔn-hje.....	37
3.3.3 Za Mun Čä-ina	38
3.4 Vztahy mezi KR a Japonskem.....	40
3.4.1 Za I Mjǒng-baka.....	40
3.4.2 Za Pak Kǔn-hje.....	42
3.4.3 Za Mun Čä-ina	44
4 Porovnání přístupů prezidentů	46
4.1 Porovnání přístupů prezidentů vůči USA	46
4.2 Porovnání přístupů prezidentů vůči KLDR	50
4.3 Porovnání přístupů prezidentů vůči ČLR	58
4.4 Porovnání přístupů prezidentů vůči Japonsku	65
5 Závěr.....	73

6	Zdroje.....	74
7	Seznam grafů.....	85
8	Seznam tabulek.....	86

1 Úvod

Korejská republika hraje v moderním světě důležitou roli. Díky svému geografickému umístění ve Východní Asii, tradiční a moderní kultuře, technologickém pokroku a politické situaci zaujímá nezastupitelné místo ve světovém dění. Ve svitu všech historických událostí, které Korejskou republiku postihly, je výzkum její společnosti, vnitřní, a i zahraniční politiky velmi zajímavým a komplexním úkolem, který ale dokáže přinést zajímavá zjištění. Zahraniční politika Korejské republiky je díky svému stále nevyřešenému konfliktu se svým severním sousedem a napětí, které tento konflikt v regionu vyvolává, o to více fascinujícím předmětem výzkumu.

Tato diplomová práce se zaměřuje na zahraniční politiku Korejské republiky v období tří po sobě úřadujících prezidentů. Práce má za cíl na základě informací z ročních zpráv korejského Ministerstva zahraničních věcí ověřit předpoklad, že vlády v čele s politicky konzervativně orientovanými prezidenty usilují o posílení strategické bezpečnosti aliance s USA a zlepšení vztahů s Japonskem, zatímco vlády v čele s politicky progresivně orientovanými prezidenty usilují v porovnání o lepší vztahy s ČLR a KLDK. Práce je zaměřena právě na vztahy s těmito čtyřmi zeměmi, neboť jsou s KR nejvíce ekonomicky, politicky a kulturně provázané. Výzkumnou otázkou je tedy, zdali se tento předpoklad potvrdí, či ne a do jaké míry. Studie je zaměřena na prezidenty Korejské republiky, jelikož jsou velmi důležití státní činitelé, kteří mají velký vliv na zahraniční politiku země.

Mojí osobní motivací ke studiu této problematiky je zájem o místo a úlohu Korejské republiky ve světové politice a také zájem o hlubší pochopení politické kultury této země.

Prací, které by se této konkrétní otázce věnovaly, je velmi málo. Na toto téma vznikl článek *Conservatives and Progressives in South Korea* (Chae a Kim 2008), ve kterém autoři dochází k závěrům, že hlavní, ač ne tak velké rozdíly mezi stranami s odlišnou politickou orientací jsou v přístupu k USA a KLDK. Zároveň ale nabádá, že tato polarizace politického prostoru a potažmo i společnosti zemi a společnosti více škodí, než prospívá. K podobným závěrům dochází článek *Progressive and conservative visions of inter-Korean relations* (Milani 2019). Choo (2019) ve svém článku *Conservatives and progressives' stance on China and impact on South Korea-China relations* pak doplňuje, že pokud je nějaká země, vůči které se přístup Jihokorejců neruší, je jí Japonsko. Kromě toho pak existuje několik studií, které se věnují zvláště evaluaci zahraniční politiky všech tří zkoumaných prezidentů a také různé zprávy a reporty politických thinktanků (Snyder 2009; Choi, Bong, Kim, Kim a Lee 2014; Mosler 2017; Choi 2019). Práce, které je té mojí nejbližší pojetím, ale liší se obsahem, je dizertační práce *Japanese Conservatism and Foreign Policy: A Focus on Prime Ministers Nakasone Yasuhiro, Koizumi Junichirō and Abe Shinzō* (Gao 2017), která se soustředí na konkrétní konzervativní japonské politiky a jejich vliv na zahraniční politiku.

Má práce se zaměřuje pouze na tři prezidenty a na data pocházející pouze z ročních zpráv ministerstva zahraničí. Tyto zprávy vydává Ministerstvo zahraničních věcí každý rok a jsou určeny především širší veřejnosti. Tento užší fokus přináší jistá omezení. Tyto zprávy neobsahují všechny

události, které se v daných letech staly, přestože také souvisí s korejskou zahraniční politikou. Tyto zprávy nejsou kritické k samotným prezidentům, vládě ani státním úřadům a poskytují specifický pohled na věc. Zároveň však tyto zprávy mohou vyzdvihnout rozdíly v oficiálním narativu korejské vlády a nabídnout oficiální popisy politik a vládní stanoviska. Práce je zaměřena právě na dva prezidenty I Mjōng-baka a Mun Čä-ina a prezidentku Pak Kūn-hje, kteří v době psaní práce již skončili ve své funkci prezidenta a jejich vládu tak bylo možné celistvě hodnotit.

Tato diplomová práce je rozdělena na dvě hlavní části, část teoretickou a část praktickou. V teoretické části práce je popsán teoretický rámec zahrnující teorie metodologický rámec použití v této studii, popis prezidentského systému KR, základní informace o zkoumaných prezidentech a rozdíl mezi konzervativními a progresivními politiky v korejské politice společně s historickým přehledem politik předchozích prezidentů. Praktická část práce analyzuje roční zprávy a srovnává vývoj politiky během tří prezidentských období vůči čtyřem vybraným zemím. V závěru jsou shrnuty získané poznatky a vyhodnocení přesnosti předpokladu.

Pro přepis korejských názvů a slov je v práci využívána česká vědecká transkripce.

2 Teoretická část

K co nejucelnějšímu a nejkvalitnějšímu vypracování studie je důležité vybrat vhodný metodologický rámec a doplnit informace, ze kterých buďto čerpá praktická část, nebo čtenáři dovysvětlí, proč je tato diplomová práce napsaná tak, jak je.

Teoretická část se skládá ze čtyř částí. První částí je popis metodologického rámce, který je v práci použitý. Druhou částí je popis politického systému KR se zaměřením na funkci prezidenta. Tato část si klade za cíl poskytnout argumenty, proč právě zaměření na prezidenty má v této práci své místo a jak velkou roli v zahraniční politice KR hrají. Dále jsou uvedeny základní informace o zkoumaných prezidentech. V poslední části je vyjasněno, jaký je rozdíl mezi konzervativními a progresivními politiky v korejské politice, jak jsou tato označení použita v této práci a také jaká byla korelace mezi politickou orientací a zahraniční politikou u všech předchozích prezidentů. Tento přehled je stručný a slouží hlavně jako dovysvětlení kontextu zahraniční politiky, která je v praktické části analyzována, a také jako původ zkoumaného předpokladu.

2.1 Metodologie

Pro správné provedení této studie je důležité si vyjasnit, jaké metody bude využívat. Tato práce je založena na metodě komparativní případové studie s cílem potvrdit nebo vyvrátit základní hypotézu. K tomu je nutné nastínit vývoj a základy komparativní případové studie.

Teorii komparativní analýzy jako takové se výzkumníci začali věnovat více v 70. letech 20. století, historie komparativní případové studie však začíná společně s vývojem výzkumných metod sociálních věd. Systematické použití komparativních případových studií se v humanitních a sociálních vědách začalo více využívat až na přelomu 20. století (Drulák, 2008). Tuto metodu rozvinuli především autoři komparativní historiografie a sociologie Alexis de Tocqueville, Max Weber, Theda Skocpol, Margaret Somers (Skocpol a Somers, 1980), a také politologové David Easton (1957) a Gabriel Almond (1956) Arend Lijphart (1971), kteří tuto metodu využívali ke komparaci politických systémů a politických procesů.

Případovou studii lze definovat různě. John Gerring (2017, s. 28) ji například definuje jako „intenzivní studii jednoho nebo malého počtu případů, které čerpají z pozorovaných dat, a má za cíl porozumět většímu počtu případů.“¹

Případové studie mají své výhody i nevýhody. George a Bennett (2005) identifikují silné a slabé stránky případových studií následovně. Případové studie poskytují:

- tzv. *conceptual validity*, jelikož výzkumníci pracují v kontextu daného případu, který by nefungoval pro jiný, dodává to konceptuální validitu, které např. statistické metody postrádají

¹ Překlad autora

- možnost odvozování nových hypotéz, neboť je daleko častější, že pro svoji hloubku a detailnost z případových studií vznikne nová hypotéza
- možnost objevování kauzálních mechanismů, jelikož statistické metody nezachycují kontext a další proměnné
- modelování a hodnocení komplexních kauzálních vztahů díky svému kontextu a komplexnosti

Nevýhody případových studií mohou být:

- zaujatost při výběru dat
- slabou kauzální průkaznost
- přehnaná zobecnění

V případě této studie jde o komparativní případovou studii, což je specifičtější typ komparativní analýzy. Tato metoda je založená na porovnání dvou či více případových studií. Díky porovnání lze tak zjistit, jestli určitý faktor zapříčiňuje tentýž důsledek. (George a Bennett 2005). Kaarbo a Beasley (1999) definují komparativní případovou studii jako systematické porovnání dvou nebo více dat s využitím metody případové studie. V tomto případě je cílem komparace potvrdit nebo vyvrátit danou tezi. Komparativní studie této tezi pak přidává na přesvědčivosti.

Komparativní studii nebo v tomto případě komparativní případovou studii lze dále specifikovat. Nejvhodnější pro tuto práci se zdá být členění dvou znalců komparativní historiografie Skocpol a Somers (1980, pp.75), kteří uvádějí, že cíle komparativní studie mohou být různé. Rozdělují *the parallel demonstrativ of theory*, která má za cíl potvrdit nebo vyvrátit, zdali daná hypotéza či teorie opravdu vysvětluje dané případy, *the kontrast of contexts*, která se soustřeďuje právě na rozdíly v daných případech, které pak vedou k různým výsledkům a *macro-causal analysis*, která má za cíl rozeznat proměnné s cílem identifikování kauzálních vztahů. V případě této práce se tedy jedná o paralelní demonstraci teorie.

Výběr vhodných případů je pro komparativní případovou studii stěžejní. Při výběru případů hraje velkou roli faktor srovnatelnosti (Drulák, 2008, s. 68) definovaný jako „podobná hodnota převážného množství nezávislých proměnných daných případů (,která) nám umožňuje k těmto proměnným přistupovat jako ke konstantním. Tyto proměnné pak můžeme považovat za kontrolní.“ Tuto srovnatelnost lze rozdělit na srovnatelnost geografickou a diachronní. V této práci se jedná o stejné místo, případy však časově navazují.

Pro správné provedení studie je důležité splnit všechny následující kroky (Kaarbo&Beasley, 1999).

Prvním krokem je vytvoření výzkumné otázky. Kaarbo a Beasley (1999) sice doporučují na začátku výzkumné otázky použít příslovce „proč“ a „jak“, tato práce však pracuje pouze s binárním „platí“ a „neplatí“. Podle těchto autorů je také při tvorbě výzkumné otázky důležité zvážení závislé proměnné. V tomto případě lze tedy za závisle proměnnou považovat kvalitu interakcí vlády za daného prezidenta vůči dané zemi. Tato závisle proměnná by se podle předpokladu měla měnit podle politické

orientace.

Druhým krokem podle Kaarbo a Beasley je jasná specifikace proměnných vycházejících z již existující teorie. V tomto případě je počet proměnných relativně malý. Toto není v komparativních studiích neobvyklé, jelikož je tato úspornost chápána „jako jedno z řešení“ tradičně zdůrazňovaného problému komparativní studie, který pojmenovává jako problém „hodně proměnných, málo případů“ (Drulák, 2008, s. 67). Třetím krokem je výběr případů. V tomto případě nebyl výběr případů složitý. Vybrané případy prezidentů byly zvoleny, jelikož se jednalo o tři poslední jihokorejské prezidenty, kteří (v době výběru tématu práce) byli u moci a k nimž již bylo možné dohledat preferované materiály k analýze (white papers). Důležité je také uvědomit si, že autor studie se může dopustit právě výše zmiňované zaujatosti při výběru dat a případů. Podle Gerringa (2017) je „těžké představit si možnou strategii výběru případu, která by nebrala v potaz hodnoty vedoucí ke chtěnému výsledku.“²

Čtvrtým krokem je tzv. operacionalizace proměnných. Jelikož se komparativní studie často potýkají s „hledáním rovnováhy mezi propracovaností a aplikovatelností“ (Drulák, 2008, s. 69) je tedy potřeba najít střet a vytvořit zástupný způsob měření hodnot, které běžně nelze změřit. V tomto případě se jedná o hodnocení jednotlivých politiků a jejich kroků jak pro danou zemi, proti ní, nebo neutrální společně s dodatečnými počty setkání a s dalšími kvantifikovatelnými údaji, které roční zprávy nabízí.

Pátým krokem je kódování případů. Beasley a Kaarbo dodávají, že forma příběhu je tou nejčastější formou prezentace kódovaných zjištění.

Posledním krokem je pak porovnání těchto kódovaných zjištění a vytvoření závěru pomocí „pattern matching“, tedy spojení teorie (v tomto případě předpokladu) a zjištění z analýzy. Tato část v této práci objasňuje, jestli zahraniční politika prezidentů opravdu odpovídala předpokladu založeném na jejich politické orientaci.

Na závěr je dobré okomentovat výběr materiálů, které v této práci zastupují stěžejní roli. Roční zprávy korejského ministerstva zahraničí tzv. *öğjöpäksö* nebo také white papers jsou zdrojem poměrně konzistentním. Díky zaměření hlavně na tento materiál jako zdroj informací je také zaručené snížení počtu nezávislých proměnných. Jejich forma je téměř stále stejná umožňuje tak lépe najít rozdíly. Tyto zprávy jsou ucelené a jednotný zdroj informací, který nutně neobsahuje všechny informace objektivně popsané, jelikož jde o hlavní propagační materiál ministerstva, který je vydáván pro širokou veřejnost. Ministerstvo zahraničí tak v těchto dokumentech nebude podrobně rozebírat věci, které se jí nevydařily. Některé tyto zprávy vydalo ministerstvo i v angličtině, drtivá většina zpráv však existuje k dohledání pouze v korejštině. Na první pohled je u těchto zpráv zřejmé, že hlavní informace o zahraniční politice jsou vždy uvedeny především v prvním roce vládnutí prezidentů, zprávy z následujících let pak povětšinou zmiňují neplánované události, na které vláda KR musela

² Překlad autora

reagovat jako například odstřelování ostrova Jŏnpchjŏng v roce 2010, většinou však nepřináší nic nového.

2.2 Prezident Korejské republiky

Pravomoci a funkce korejského prezidenta se v některých bodech liší od pravomocí a funkcí českého prezidenta. Obecně má korejský prezident daleko větší moc a širší působení.

Nynější politické nastavení Korejské republiky vychází z ústavy, která byla vytvořena v roce 1987 a značila vznik šesté republiky. Dle této ústavy tvoří exekutivu Korejské republiky prezident, premiér a ministerstva. Korejská republika je prezidentská republika, v níž je prezident hlavou státu i parlamentu (Ústava Korejské republiky Čl. 66 odst. 4). Prezident je volený přímo na jedno pětileté období a jeho znovuzvolení není dle zákona možné. (Ústava Korejské republiky Čl. 70) Kvůli tomuto nastavení dochází často k jevu tzv. chromé kachny. Tento výraz se používá pro situaci, kdy zvolený politik ví, že znovu nemůže být zvolen nebo je jeho nástupce už zvolen nebo bude zvolen (Potter, P. B. K. 2016) V tomto případě korejský prezident již předem ví, že nemůže být zvolen znovu, ve své pozici tak často je aktivní především na začátku svého úřadu. Tento jev způsobuje také větší lehkovážnost, jelikož následky činů už ponese někdo jiný. Korejský prezident oproti českému prezidentovi však během tohoto jednoho období získává daleko více pravomocí. Velí armádě Korejské republiky, jmenuje předsedu vlády se souhlasem Národního shromáždění, členy Státní rady a osmnáct ministrů (Ústava Korejské republiky Čl. 74, 86, 87, 94). Prezident má také pravomoc jmenovat a odvolávat veřejné funkcionáře, vydávat výkonné rozkazy, vydávat mimořádné finanční a ekonomické dispozice a vyhlásit stanné právo (Ústava Korejské republiky Čl. 76, 77, 78). Prezident sám je členem Státní rady, což je nejvyšší politický poradní orgán země, který projednává důležité politické záležitosti v rámci pravomoci vlády. Státní rada se kromě prezidenta skládá dále z předsedy vlády a 15 až 30 členů Státní rady (Ústava Korejské republiky Čl. 88). Korejský prezident může také sám navrhnout zákony a obecně se těší větší legislativní moci (Ústava Korejské republiky Čl. 72). V porovnání s českým prezidentem má tedy korejský prezident mnohem více pravomocí a je faktickou hlavou státu na rozdíl od českého prezidenta, který plní hlavně reprezentativní funkci. Korejský prezident je tedy podobně jako prezident americký daleko silnější aktér jak ve vnitřní, tak zahraniční politice země, a z toho důvodu jsou v této práci prezidenti předmětem porovnání.

Kromě tohoto faktického popisu prezidentovy funkce je na místě zmínit také historické a společenské faktory, které měly a mají vliv na fungování této pozice a odlišují ji od pozice prezidenta v jiných zemích.

V korejské společnosti je stále velmi zakořeněný silný vliv konfucianismu, který do korejské společnosti začal pronikat již během období tří království v 1. století př. n. l. Tradiční hodnoty konfucianismu jako důraz na hierarchii, autorita, loajalita a poslušnost stále v moderní společnosti hrají velkou roli, a právě tyto hodnoty mají vliv i na silnou pozici prezidenta v politice, neboť

v patriarchální a hierarchické společnosti je prezident chápán jako vůdce a otec národa (Kim 2020, s. 41-58).

Dále se v korejské politice objevuje velký důraz na vůdce jako takové, jde tedy o formu personalismu, kterou můžeme vnímat i v případě prezidentů. Fenomén stran, které se vyvíjely dle zájmů jednoho politika, lze vidět již od vlády I Süng-mana. (Kim 2003, s. 58-59).

Z těchto důvodů jsou korejsí prezidenti relevantní pro studium zahraniční politiky, neboť na ni mají velký vliv.

2.3 Základní informace o porovnávaných prezidentech

2.3.1 I Mjōng-pak

Prezident I Mjōng-pak byl desátým prezidentem Korejské republiky. Do úřadu byl jmenován 25. února 2008 (KBSnjusū 2008) a svoji funkci opustil 24. února 2013 (KBSnjusū 2013). Kandidoval za stranu Grand National Party (Hannaradang, 2007).

I Mjōng-pak roku 1965 začal pracovat pro Hyundai, pro její původní stavební firmu. V této firmě se vypracoval až na generálního ředitele. Poté v roce 1992 z této pozice odstoupil a vstoupil do politiky jako člen Národního shromáždění za konzervativní Stranu Nové Koreje. V roce 1996 byl znovu zvolen, ale dva roky na to se odhalilo, že na svou kampaň vyplatil více peněz, než pravidla kandidatury povolovala. Odešel tedy z politiky a odcestoval na rok do Spojených států. V roce 2002 byl pak po návratu zvolen starostou Soulu (Koehler 2008). V roce 2007 úspěšně kandidoval na prezidenta. Pro svoji asertivní a schopnou povahu dostal přezdívku „Buldozer“ (On 2007; Pak 2007). Ve své vnitrostátní politice přišel se Slibem 747, zavázal se tedy, že Korejská republika za jeho vlády získá 7% ekonomický růst, růst HDP na osobu na 40 000 amerických dolarů a to, že se Korejská republika stane sedmou největší ekonomikou světa. Toho chtěl docílit pomocí politiky podporující podnikání a obchod, oslabením regulací pro velké podniky, zjednodušením administrativy, zprivatizováním státních podniků a stavbou a vylepšením infrastruktury (Hannaradang, 2007). Jeho snahy se nevydařily kvůli Velké recesi roku 2008 a také kvůli odporu občanů k jeho někdy až moc autoritativnímu způsobu vyžadování těchto nařízení (Doucette 2009).

V roce 2018 byl prezident zatčen za přijímání úplatků, daňový únik a zpronevěru. Byl obviněn z přijímání úplatků v celkové hodnotě 11 miliard wonů a z převodu majetku o hodnotě 25 miliard wonů do ilegálního tajného fondu. Poprvé byl odsouzen v roce 2018 na patnáct let ve vězení (Reuters 2018), o dva roky poté soud prosadil trest o dva roky delší (The New York Times 2020). V prosinci 2022 mu však prezident Jun Sōk-jōl udělil milost a I byl propuštěn (Aljazeera 2022).

2.3.2 Pak Kŭn-hje

Prezidentka Pak Kŭn-hje byla jedenáctou hlavou Korejské republiky. Do úřadu byla jmenována 25. února 2013 (KBSnjusŭ 2013) a ze své funkce byla odvolána 10. března 2017 (Hangjŏresinmun 2017). Kandidovala za stranu Sänuri (Hangjŏresinmun 2012). Prezidentka Pak pochází z města Tägu (Kim 2012) a je dcerou Pak Čöng-hŭiho, který byl kontroverzním prezidentem země od 1963 do 1979, kdy byl zavražděn členem vlastní ochranky (Carter 2001, s. 269). Korejská společnost je stále rozdělena v názorech na něj, někteří na něj pohlíží jako na krutého diktátora, jiní ho vnímají jako strůjce obrovského ekonomického růstu. Po úmrtí své matky, která byla omylem zabita při pokusu o atentát na prezidenta (Carter 2001, s. 266), se mladá Pak stala první dámou, dostala se tak do politiky jako velmi mladá. Její rodinná historie má doteď vliv na názor veřejnosti (Kim 2012; Lee 2016).

V roce 1998 se Pak stala poslankyní v Národním shromáždění za konzervativní Grand National Party (BBC 2018). V roce 2012 ji Sänuri, nově přejmenovaná Grand National Party, nominovala na prezidentskou kandidátku (The Korea Times 2012). Její hlavní rival byl Mun Čä-in, který byl v 70. letech uvězněn za protesty proti autoritářskému režimu Pak Čöng-huiho (Hangugilbo 2017). Prezidentka vyhrála a stala se tak první prezidentkou Korejské republiky, díky čemuž se dostalo větší pozornosti rovnosti pohlaví a problémům korejských žen (Lee a Jalalzai 2017). Hlavní heslo prezidentčiny vnitřní politiky bylo „Žijme dobře“, kterým se zaslíbila podpořit ekonomický růst země a které používal i její otec (Kjŏnghjansinmun 2013).

Vláda prezidentky se však začala ubírat ke konci, když došlo v dubnu 2014 k tragické nehodě trajektu Sewol, při které zemřelo více jak 300 lidí (Sewolho Memory 2019). Pomalá reakce prezidentské kanceláře zapříčinila velký nesouhlas veřejnosti (Sŏulsinmun 2014). Na otřesné nezvládnutí situace reagoval premiér Čöng Hong-wŏn rezignací (KBSnjusŭ 2014). Prezidentka však ve funkci zůstala. Byla také kritizována za politická rozhodnutí, která vedla ke zhoršení situace dělníků a za cenzuru v učebnicích dějin (Čchö Kjŏngjŏng 2016). V létě 2016 Čosŏn Ilbo zveřejnilo, že vláda Pak vyhrožovala velkým společnostem, aby je přinutila darovat velké obnosy peněz dvěma charitativním organizacím, které byly napojeny na Čö Sun-sil, blízkou přítelkyní Pak a také vůdkyni náboženské sekty Kostel věčného života. Přišlo se také na to, že Čö ovlivňovala rozhodnutí prezidentky a získávala od prezidentky peníze (Hangjŏresinmun 2016; Kjŏnghjansinmun 2016; Im Čong-öp 2019). Veřejnost na tato zjištění reagovala svíčkovými protesty (Pä 2016). Na podzim 2016 byla Čö Sun-sil zatčena (Hong a Kwak 2016) a 9. prosince 2016 Národní shromáždění schválilo žalobu prezidentky (Ču 2016). 10. března 2017 Národní ústavní soud jednohlasně odsoudil prezidentku a odstranil ji tak z její funkce (Hangjŏresinmun 2017). Její obžalování má vliv i na roční zprávy, neboť vládla prakticky jen čtyři roky, ne pět jak zbylí dva prezidenti. Poté se urychleně konaly nové volby a strana Sänuri se kvůli tomuto skandálu přejmenovala na Liberty Korea Party (Hangukmindzokmunhwadäbäksadzŏn nedatováno). Novým prezidentem byl zvolen Mun Čä-in. Poté začaly soudy prezidentky. V dubnu 2018 ji jako trest bylo uděleno dvacet čtyři let ve vězení a pokuta osmnáct miliard wonů (BBC NEWS Kchoria

2018). V červenci 2018 byla poté odsouzena za nelegální využívání státních financí na dalších osm let. Poté byl její trest prodloužen o rok a pokuta zvýšena na 20 miliard wonů. V roce 2020 byl znovu proveden soud a trest byl snížen na dvacet let (Hangjoresinmun 2024). V roce 2021 udělil prezidentce prezident Mun milost (Tongailbo 2021).

2.3.3 Mun Čä-in

Prezident Mun Čä-in byl dvanáctým prezidentem Korejské republiky. Do úřadu byl jmenován 10. května 2017 (KBSnjusü 2017) a svoji funkci opustil 9. května 2022 (Čchö 2022). Kandidoval za stranu Democratic Party (KBSnjusü 2017).

Prezident Mun se narodil severokorejským uprchlíkům, kteří utekli na začátku korejské války. Vyrůstal v Pusanu a poté se během studia v Soulu na univerzitě Kjöng-hüi aktivně zapojoval do studentského hnutí proti autoritářskému režimu Pak Čöng-hüiho. Kvůli tomu byl vyhozen ze školy a krátce uvězněn. V roce 1975 byl odveden do armády, kde sloužil jako člen zvláštního komanda. V roce 1978 se Mun vrátil do civilu a v roce 1980 dokončil školu jako právník (BBC 2018). O dva roky později si se svým přítelem No Mu-hjönem otevřeli právníckou kancelář v Pusanu. Zaměřovali se na lidská a občanská práva. Po roce 1987 poté No vešel do politiky a Mun zůstal u práva. No Mu-hjön se poté stal prezidentem v roce 2002 a pozval Mun Čä-ina do svého kabinetu jako svého tajemníka pro civilní záležitosti. Mun se stal rádcem No Mu-hjöna a v roce 2004 mu pomáhal otevřít Průmyslovou zónu v Käsöngu. Prezident No Mu-hjön navázal na Kim Tädžungovu sluneční politiku (Kim 2005). V roce 2008 No Mu-hjöna nahradil I Mjöng-pak a No i Mun se stáhli z veřejného života. No později spáchal sebevraždu kvůli obviněním z úplatků (Ččungangilbo 2009). V roce 2012 byl Mun zvolen do Národního shromáždění a poté kandidoval na prezidenta, ale vyhrála Pak Kün-hje (BBC 2018). V únoru 2015 byl jmenován předsedou nové strany New Politics Alliance for Democracy, která vznikla z předchozí Democratic Party (Töburömindžudang 2019). V roce 2017 se po obžalování prezidentky Pak konaly volby, ve kterých Mun Čä-in vyhrál. Ve svých volebních slibech slíbil například, že oslabí moc čäbolü, které byly spojovány s korupcí Pak Kün-hje (Töburömindžudang 2017).

2.4 Politická orientace a zahraniční politika v historii KR

V této práci jsou pro politickou orientaci prezidentů používána označení „konzervativní“ a „progresivní“. Označení „progresivní“ je však lehce problematické, neboť v evropské, americké a korejské politice se označení „progresivní“ a „liberální“ nepoužívají v případě politické orientace úplně stejně (Kang 2005; Kim 2009). Původně se ti, kteří se po vzniku Korejské republiky označovali za „liberály“, byli především opozicí levice a odpůrci komunismu. V té době však odpovídali spíše

dnešním konzervativním a středově orientovaným politikům (Lee 2021). Dnes se ti, kteří se označují za „liberály“ v korejské politice, snaží být protiváhou právě ke konzervativním stranám (Choi a Yoon 2016). V tomto kontextu je lze tedy označit za progresivní. Ty strany, které se samotné v Korejské republice dnes označují za progresivní, bychom my mohli nazvat spíše levicovými (Lee 2004; Choi a Yoon 2016, s. 120). Z toho důvodu bude tato práce pracovat s označením progresivní, jelikož toto slovo stojí v opozici k výrazu konzervativní a dává tak větší smysl (Hix a Jun 2009).

Předpoklad, který práce přezkoumává, vychází z obecného povědomí korejské společnosti a je založen především na obecné historické zkušenosti, volebních slibech jednotlivých stran a prezidentů (Hannaradang 2007; Tātchongnjōnggiroggwan 2013; Töburömindžudang 2017) ale i a některých studiích, které se většinou snaží o detailnější ale užší fokus (Chae a Kim 2008; Choo 2019; Milani 2019).

Z toho důvodu je tedy na místě stručně nastínit právě onen historický vývoj předchozích prezidentů a jejich politik. Po rozdělení Koreje v roce 1948 se prvním prezidentem Korejské republiky stal I Süng-man, který byl vybrán Američany. Korejská republika byla od té doby autoritářskou nedemokratickou zemí a I Süng-man položil základy korejského konzervatismu. Tento konzervativní prezident pocházel ze strany, která byla založena na silném odporu proti komunismu a Japonsku. Prezident byl silně proamerický a neměl také na výběr, neboť byl vybrán právě americkou vládou a za jeho úřadu vedla Korejská republika válku s KLDL, ve které USA ekonomicky i vojensky KR podporovalo (Carter 2001, s.251-254; Yoon 2011). Od té doby také zahraniční politika USA vždy hraje roli v politice KR (Yoon 2011). Kvůli válce nemohla být o nějakých vztazích s KLDL ani řeč, a jelikož bylo ČLR ve válce spojencem KLDL, dobré vztahy s ČLR byly vyloučeny.

Po I Süng-manovi vládl krátce v letech 1960-1962 první progresivní prezident Jun Po-sön. Kvůli situaci a následnému puči neudělal v zahraniční politice velké změny (Tātchongnjōnggiroggwan 2019).

Po Jun Po-sönovi se k moci v roce 1963 dostal konzervativní Pak Čöng-hüi, který se chopil vlády v puči a dostal korejskou armádu do středu politiky země. Za vlády Pak Čöng-hüiho se vztahy s KLDL znovu vyostřily, když v roce 1964 KLDL začalo intenzivně šířit svoji propagandu na jih a posílalo do KR své špióny. Od roku 1966 do roku 1969 pak země vedly menší boje v demilitarizované zóně. Další snahy o oteplení vztahů mezi Korejemi přišly s příchodem reformy Jušin v roce 1972. V červenci 1972 obě korejské vlády vydaly společná prohlášení, ve kterých vyjádřily zájem o sjednocení zemí bez vnějšího vlivu a bez použití zbraní. USA však byly proti. I přesto byly vztahy s USA za jeho vlády stále silné. Vztahy s Japonskem se za jeho vlády pohnuly dobrým směrem, když v roce 1965 došlo k podepsání normalizační smlouvy s Japonskem, která dala oběma zemím možnost nového začátku ve vzájemných vztazích. Po navázání diplomatických vztahů a uznání suverenity Korejské republiky Japonsko Koreji přislíbilo také nové obchodní smlouvy, ekonomickou pomoc ve formě služeb, zboží, úvěrů, japonských investic a předání japonského know-how v technických oborech. Toto bylo pro ekonomický boom Korejské republiky známé jako „zářák na řece

Han“ klíčovým momentem (Carter 2001 s. 260, 282-286; Lee 2013; Ravel 2020) Diplomatické vztahy s ČLR stále neexistovaly, ale v roce 1978 navázala Pakova vláda s ČLR první obchodní styky (Choi 2012).

V roce 1979 byl Pak Čöng-hüi zastřelen velitelem jeho vlastní ochranky. Touto událostí bylo odstartováno krátké uvolnění režimu, kterému se přezdívá Soulské jaro, a na post prezidenta byl dočasně usazen Čö Kju-ha, který patřil mezi konzervativně orientované politiky. Ten udržoval zahraniční politiku ve stabilním víceméně neměnném stavu (Carter 2001 s. 269-270).

Čö Kju-ha zůstal ve funkci jen krátce. V prosinci 1980 si totiž vládu nad zemí získal vojenským převratem vojenský generál Čön Tu-hwan. Čön Tu-hwan byl konzervativní autoritářský prezident (Carter 2001 s. 270-273), na začátku své vlády však představil Program mírového demokratického sjednocení korejského lidu, který ale KLDR odmítlo a nikam nevedl. (Tongailbo, 1982) Za Čön Tu-hwanajinak k výraznějším změnám nedošlo, jediným úspěchem bylo první setkání rozdělených rodin v září 1985 (Hangukminđzokmunhwadäbäksadžön nedatováno). Prezident udržoval vztahy s USA stále silné, avšak USA kritizovalo porušování lidských práv v KR (Chung 2010; Sim 2023). Ve vztazích s Japonskem se zaměřoval hlavně na pokračující ekonomickou spolupráci a obchod (Suh 1982; Bae 2020). Během Čön Tu-hwanovy vlády se vztahy s ČLR zásadně neměnily. Obchod mezi zeměmi rostl, ale nedošlo stále k navázání diplomatických vztahů (Chung 1988).

Prezident Čön Tu-hwan vybral za svého následníka No Tchä-ua, který byl však nakonec kvůli náladě ve společnosti přinucen vyhlásit osmibodový program reform, který obsahoval i přímou volbu prezidenta, propuštění politických vězňů a zrušení cenzury. No Tchä-u byl poté zvolen občany do funkce a stal se tak prvním demokraticky zvoleným konzervativním prezidentem KR (Carter 2001, s.275-278). Ro Tchä-u vůči KLDR prosazoval svoji Nordpolitik, která měla za cíl normalizaci vztahů se spojenci KLDR, navázání nekonfrontačního dialogu a pomoc ve zhoršující se ekonomické situaci v KLDR (Lee 1989; Carter 2001, s.279). Snažil se o dialog mezi zeměmi, obě nakonec v roce 1991 uzavřely Základní dohodu mezi KR a KLDR, jež zaručovala vzájemné uznání politických systémů zemí, vzájemné nezasahování a budoucí kooperaci mezi zeměmi. Došlo také k vytvoření přímé telefonní linky mezi vládami a v roce 1992 obě Koreje podepsaly společné prohlášení o denuklearizaci Korejského poloostrova (Kim 2006). No stále udržoval silné vztahy s USA, ale tíhl k samostatnější zahraniční politice (Milani, Dian a Fiori 2019, s. 9-12). Ve vztazích s Japonskem se nic výrazného nezměnilo (Kim 2005) V roce 1992 KR a ČLR navázaly diplomatické vztahy, což byla součást výše jmenované Nordpolitiky (Chong 2012).

V roce 1993 se prezidentem stal konzervativní Kim Jöng-sam. (Carter 2001, s. 312) Jeho politika vůči KLDR byla smíšená a podléhala politice USA. KLDR v roce 1993 oznámilo, že odstoupí od Smlouvy o nešíření jaderných zbraní, nakonec spolu však KLDR a USA podepsaly rámcovou dohodu v říjnu 1994, ve které KLDR slíbilo, že zastaví vývoj v jaderném výzkumném centru v Jöngbjönu a postupně normalizuje vztahy s USA. Kim Jöng-sam udržoval silné spojení s USA (Carter 2001, s. 314-318; Milani, Dian a Fiori 2019, s. 25). Vztahy s Japonskem za jeho vlády byly

smíšené a nestabilní (You a Kim 2016), vztahy s ČLR byly lehce posíleny a rostla ekonomická spolupráce mezi zeměmi (Jang 2017).

V roce 1998 byl zvolen progresivní prezident Kim Tädžung. Ten přišel s novou politikou vůči KLDR. Byla jí Sluneční politika, jejíž název se později ustálil pro tento typ politiky vůči Severní Koreji. Podle oficiálních dokumentů šlo o „politiku usmíření a spolupráce“, byla zde snaha otevřít KLDR mezinárodnímu obchodu. Součástí této politiky bylo vytvoření průmyslové oblasti Käsöng, ve které se měly spojit jihokorejský kapitál a severokorejská pracovní síla a také uspořádání korejského summitu v Pchjongjangu, který se Kim Tädžungově vládě podařilo uspořádat v roce 2000 (Eckert 2001, s. 318-325; Moon 2001). Kim Tädžung však udržoval stále silné spojení s USA a když v roce 2002 prezident USA George Bush označil KLDR za zemi, která patří na „osu zla“, došlo ke zhoršení vztahů ke KLDR i v Korejské republice (Young 2010). Vztahy s Japonskem se za Kim Tädžunga zlepšily, došlo k podepsání společné deklarace v roce 1998 s cílem posílení vztahů a spolupráce mezi zeměmi (Moon a Suh 2005). Vztahy s ČLR byly výrazně posíleny a obchod mezi zeměmi rostl (Chong 2012).

Následující liberální prezident No Mu-hjön zvolený v roce 2003 (KBSnjusü 2003) pokračoval v úsilí o zlepšení mezikorejských vztahů a dále pokračoval ve sluneční politice. (Kim 2005; Kim 2006). V roce 2007 uspořádal summit s představiteli KLDR v Pchjongjangu (Daily NK 2007). Jeho politika vůči USA byla více vyrovnaná, spojení bylo stále silné, v roce 2006 prezident oznámil, že Korejská republika začne vyjednávat s USA o Dohodě o volném trhu. Ne vždy se však prezident Kim a jeho vláda shodovali s americkým vedením ohledně politiky vůči KLDR (Milani, Dian a Fiori 2019, s. 11, 35-36, 84) Vztahy s Japonskem se moc neměnily, prezident No byl však jemnější v přístupu a nežádal žádné další oficiální omluvy vlády (Kim 2005; Milani, Dian a Fiori 2019, s. 43). Za vlády No Mu-hjöna se diplomatické vztahy s ČLR výrazně zlepšily a politická a ekonomická spolupráce rostla (Zhu 2007; Milani, Dian a Fiori 2019, s. 40).

Z tohoto přehledu je na první pohled zřejmé, že v průběhu dějin Korejské republiky většina prezidentů pocházela z politických stran, které se identifikovaly jako konzervativní. Až teprve prezident Kim Tädžung, který vládl od roku 1998, byl prvním déle vládnoucím progresivním prezidentem. V tomto zjednodušeném přehledu je vidět, že vztahy s USA nikdy nebyly výrazně špatné, většinou se jednalo o neshody ohledně přístupu ke KLDR. Ve vztazích s KLDR byly přístupy různé, hlavní změnu přinesli právě až progresivní prezidenti se sluneční politikou. Ve vztazích s Japonskem byly vždy překážkou historické problémy a ve vztazích s ČLR převažovaly primárně vztahy obchodní. Z těchto informací vychází i část zkoumaného předpokladu. To je důležité v následné praktické části, neboť právě v ní práce hlouběji zkoumá kauzality mezi politickou orientací a vykonávanou zahraniční politikou.

3 Praktická část

Tato práce si klade za cíl kvalitativně a kvantitativně porovnat zahraniční politiku a vztahy mezi zkoumanými zeměmi z období vlád tří prezidentů tak, jak jsou popsány v ročních zprávách Ministerstva zahraničních věcí Korejské republiky, tedy v tzv. white papers nebo korejsky *öğjobäksö* a zjistit, do jaké míry platí daný předpoklad.

V praktické části jsou z toho důvodu sepsány hlavní politické kroky prezidentů, důležité události ovlivňující vývoj vztahů, přesné počty setkání státních představitelů či ministrů a další informace, které roční zprávy nabízí. Shrnutí jsou rozdělena podle prezidentů a zemí, jelikož i tak jsou rozděleny kapitoly v ročních zprávách ministerstva.

Souhrn těchto informací neobsahuje všechny informace, které jsou v ročních zprávách uvedené. Jsou zde opomenuty počty severokorejských uprchlíků přecházejících z KLR a detailnější strukturální změny ve fungování vojenských jednotek Korejských sil Spojených států USFK, jelikož dle názoru autora nesouvisí se samotnou politikou prezidentů. V některých případech nejsou uvedena data o vývoji obchodu mezi zeměmi, protože buďto čistě nejsou v ročních zprávách uvedeny, anebo je roční zpráva zmiňuje pouze v jednom roce, nebo jen velmi povrchně. Tyto informace nejsou tedy příliš užitečné pro porovnání, jelikož nejsou kompletní a nemohou nám poskytnout dostatek dat ke smysluplnému šetření. V práci také nejsou uvedeny finanční obnosy, které byly během jednotlivých období darovány na humanitární účely v KLR. I tyto data totiž nejsou úplná a je u nich obtížné poznat, jestli byly darovány přímo vládou, nebo neziskovými organizacemi z veřejných darů. V ročních zprávách jsou také popsány provokace KLR a její různá porušení a odstoupení od smluv a dohod. Pokud na tyto provokace nebo odstoupení či porušení smluv prezidenti nereagují více a jinak než obvykle, anebo se neodehrávají ve větším měřítku, je jejich popis také omezen, neboť místo o politice daných prezidentů hovoří spíše o chování politického vedení KLR.

Z těchto souhrnů je potom na konci praktické části vyhotoveno srovnání, které porovnává tyto poznatky a snaží se je více kriticky popsat a okomentovat.

Přesné počty setkání, summitů, výměn, prohlášení či dalších kvantifikovatelných ukazatelů jsou zde porovnána v grafech pro snadné uchopení. Zde uvedená setkání prezidentů, v případě Japonska pak prezidentů a premiérů, zahrnují všechny případy, kdy se daní představitelé záměrně setkali, zahrnují tedy summity, návštěvy, bilaterální setkání na konferencích a jiné. To stejné platí i pro setkání ministrů zahraničí. Pokud se někteří prezidenti setkali např. na trilaterálním summitu mezi KR, ČLR a Japonskem, jsou taková setkání rozpočítána jako dvě samostatná setkání mezi KR a ČLR a KR a Japonskem, aby se co nejpřesněji dal kvantifikovat počet setkání. Dále jsou uvedeny počty výměn na vysoké úrovni, tak jak je vyjmenovávají roční zprávy. Tyto výměny zahrnují různá setkání dalších vysoce postavených diplomatů, mezinárodní projekty anebo výměny mezi Kongresem Spojených států amerických a Národním shromážděním Korejské republiky. Je důležité podotknout, že samotné určení, že jde o výměnu na vysoké úrovni, není dílem autora této práce, ale autorů ročních zpráv. V případě vztahů mezi KR a KLR pak roční zprávy uvádějí také mnoho mezinárodních prohlášení, která vydaly některé země

nebo mezinárodní organizace. Z těchto prohlášení jsou detailněji rozebrána ta, kterým se více věnují i roční zprávy. V případě vztahů s KLCDR jsou porovnávány také počty setkání KR a zemí z šestistranných jednání, která se konala nezávisle na sobě. I zde jsou multilaterální setkání rozpočítána stejně jak v případě ministerských a prezidentských setkání.

Na konci každého srovnání se nalézá tabulka, která uvádí autorovu klasifikaci obecného směřování politiky daných prezidentů vůči dané zemi a také pár klíčových rysů a událostí jejich politik. Smyslem těchto tabulek je zpřehlednění a vyzdvihnutí hlavních rozdílů.

Samotný popis, porovnání a kritický komentář je dílem autora, jde tedy o subjektivní hodnocení vyplývající ze získaných informací a zkušeností autora. Takováto porovnání nejdou přesně kvantifikovat, je tedy těžké dělat ultimátní závěry. Díky porovnání lze však snadněji odhalit výrazné rozdíly. I přesto však nelze tato porovnání brát jako plně objektivní. Objektivně lze posoudit počty setkání a výměn a další přesná čísla, jako například růst či propad obchodní bilance. I tyto věci se však dějí každá v určitém kontextu a v práci tohoto rozměru je nelze plně popsat.

Práce podobného stylu v době psaní této práce nebyly k dohledání. Nejblíže je práce zkoumající japonské politiky, která je uvedena v úvodu, a která využívá metody process tracingu (Gao 2017). Ta práce však zachází více do historických souvislostí v porovnání s touto prací a má také daleko ambicióznější cíl.

3.1 Vztahy mezi KR a USA

3.1.1 Za vlády I Mjōng-baka

Prezident I Mjōng-bak se dle ročních zpráv vydaných v letech 2009 (s. 30-38), 2010 (s. 33-41), 2011 (s. 31-38), 2012 (s. 40-47) a 2013 (s. 45-55) snažil o posunutí strategické aliance s USA vpřed. Roční zprávy rozebírají více několik důležitých setkání.

O vývoji spojení s prezidentem Bushem jednal prezident již 16. června 2008 ve Washingtonu D.C. Zde prezidenti řešili vývoj aliance, KLCDR, Korejsko-americkou dohodu o volném obchodu, ale i finanční krizi a vývoj klimatu, boj proti terorismu, šíření zbraní hromadného ničení, pirátství, organizovaný zločin a energetickou bezpečnost. Prezident I zde také souhlasil s pokračující vojenskou spoluprací v Iráku a Afghánistán. Tento krok byl jistě zamýšlen k posílení spojení a také jak podpora hegemonního postavení USA ve světě. Dalším důležitým setkáním pro rozvoj spojení byl bilaterální summit v Soulu v srpnu téhož roku. Zde se George W. Bush s I Mjōngbakem vydali společně prohlášení nazvané „Principy a směřování pro rozvíjení Korejsko-americké aliance“, v němž popsali spolupráci tak, aby zahrnovala kromě bezpečnostních záležitostí politickou, ekonomickou, sociální a kulturní spolupráci. Oba se také dohodli na zlepšení společné obrany. Domluvili se také na dalším rozšiřování institucionálního rámce pro zlepšení výměn a spolupráce korejskou účastí v U.S. Visa Waiver Program a ratifikací dohody o volném obchodu mezi oběma zeměmi. V červnu 2009 při

návštěvě USA prezident I a prezident Obama zveřejnili Společnou vizi spolenectví mezi KR a USA, která měla načrtnout plán pro budoucí směřování spolenectví. Tato vize obsahovala cíle k posílení bezpečnostního spolenectví KR a USA a také cíle v oblastech, v kterých USA a KR dosud tolik nespoupracovaly. Těmito oblastmi byly ekonomické spoupráce, spolenčenské problémy a regionální i globální problémy. Všechny kroky k dosažení těchto cílů byly pak zveřejněny v plánu Strategického spolenectví 2015, což byl dokument, který vznikl na úplně prvním setkání 2+2, tedy setkání korejských a amerických ministrů zahraničních věcí a obrany. Roční zprávy dále zmiňují další tři důležitá setkání, která více upravují vztahy mezi zeměmi. V roce 2011 se 16. dubna setkali ministři zahraničí a podepsali Memorandum o porozumění, které upravovalo vztahy mezi ministerstvy a také komunikaci mezi nimi. Další jednání o posílení spolenectví se konalo 26. dubna se ve Washington. Tam obě země diskutovaly ohledně posílení spoupráce ve světě. V jednáních se řešila spolenčná bezpečnost, KLDR, ale také spoupráce v pomoci Japonsku zasaženém zemětřesením, a i spoupráce v námořnictvu a další vojenská spoupráce v Iránu a Afghánistánu. Roční zprávy uvádějí, že na základě těchto dohod a setkání se představitelé obou zemí snažili o proměnu korejsko-americké aliance v „strategickou alianci 21. století“.

Roční zprávy věnují pozornost také dohodám a setkáním, která měla vliv na Korejské síly Spojených států USFK, což je americký vojenský útvar, který je od roku 1957 umístěn na území Korejské republiky a jehož účelem je podpora a trénování Spojených korejsko-amerických vojenských jednotek a jednotek OSN (United States Forces Korea n.d.). Jednou z hlavních věcí, kterou představitelé zemí často řešili, byla změna rozložení nákladů na USFK. Podle původní Dohody o speciálních opatřeních z roku 1991, většinu finančních nákladů USFK platilo USA. V lednu ledna 2009 vlády spolenčně schválily již osmou dohodu mezi USA a KR o postavení ozbrojených sil USA na korejském území (SOFA), která měla platit až do roku 2013. Míra nákladů, které by Korejská republika hradila se tak nově měla odvíjet od inflace v daném roce, maximální nárůst však nikdy neměl být více jak 4 %. Prezidenti se také domluvili na posunutí datumu pro přesun válečného operačního řízení (OPCON), jenž by dalo KR větší kontrolu na armádou na svém území na 1. prosinec 2015. Tato lhůta byla poté v roce 2011 posunuta na rok 2016.

Zprávy dále zmiňují, že v roce 2008 KR získala lepší pozici v programu americké vlády pro zahraniční prodej armádního vybavení. To bylo umožněno díky dvěma novým úpravám zákonů, které prošly americkým Kongresem. Těmito zákony byly zákon o kontrole vývozu zbraní (AECA) a zákon o zahraniční pomoci (FAA). Korejské republice tak bylo nově umožněno rychleji nakupovat více zbraní a vybavení od USA a Korejská republika vstoupila do bezpečnostní aliance NATO+4. Téhož roku také prezidenti jednali o počtu vojáků v USFK na setkání k příležitosti summitu G20. Toto téma bylo předmětem jednání každého prezidenta. Prezident I se s prezidentem Obamou domluvil na udržení stále stejného počtu vojáků (28 500) v USFK, i přestože v roce 2004 prezident No Muhjŏn dojednal s USA dohodu, že se USFK zmenší ze 37 500 na 25 000 vojáků do roku 2008. Země upevnily i spoupráci v odstrašování KLDR od provokací. Představitelé KR a USA spolu jednali v říjnu 2010 na 42. setkání bezpečnostního výboru (SCM) ve Washingtonu, na kterém se obě strany domluvily na konání

pravidelných výborů pro strategii rozšířeného odstrašování (EDPC). V dalším roce se na 43. bezpečnostním konzultačním setkání dohodli na vytvoření korejsko-amerického integrovaného obranného dialogu (KIDD), spolupráci na vývoji speciálních odstrašujících strategií vůči KLDR a udržování jaderného deštníku. Ten samý rok země společně spustily Komisi pro rozšířenou politiku odstrašování (EDPC). V prosinci 2012 poté proběhla společná cvičení se zaměřením na rozšířené odstrašování.

O pozitivním vývoji vztahů mezi USA a KR za vlády I Mjōng-baka hovoří i uvedené informace o obchodu mezi zeměmi. Jedním z výrazných kroků prezidenta I Mjōng-baka bylo obnovení importu amerického hovězího masa po pěti letech v roce 2008. Roční zprávy tuto informaci sice neuvádí, ale tento krok se setkal se silným odporem veřejnosti a vyvrcholil velkými protesty (Tran 2008). Mimo to I Mjōng-bak dále podporoval vyjednávání a implementaci Dohody o volném obchodu s USA. Ta za jeho vlády nakonec v roce 2012 vešla v platnost.

Vláda I Mjōng-baka dále pokračovala v setkáních Iniciativy bezpečnostní strategie s USA, kterých se účastnila již předchozí vláda. V roce 2008 se konala tato setkání pětkrát (Ögjobu 2009, s. 34), v roce 2009 třikrát (Ögjobu 2010, s. 38), v roce 2010 čtyřikrát (Ögjobu 2011, s. 36), v roce 2011 dvakrát (Ögjobu 2012, s. 45) a v roce 2012 také dvakrát (Ögjobu 2013, s. 51-52).

V tomto případě roční zprávy přesná čísla výměn na vysoké úrovni neuvádí, ale zmiňují některé kulturní výměny a společné projekty. Vláda prezidenta I Mjōng-baka podporovala pokračování výměn skrze program Work, English Study and Travel (WEST) a také spolupráci v oblasti vesmírného výzkumu a mírového využití jaderné energie.

3.1.2 Za vlády Pak Kūn-hje

Po prezidentu I Mjōng-bakovi, byla do úřadu zvolena konzervativní rezidentka Pak Kūn-hje, která pocházela ze stejné strany. Přehled o její politice vůči USA je vytvořený na základě ročních zpráv vydaných v letech 2014 (s. 52-67), 2015 (s. 52-68), 2016 (s. 53-71) a 2017 (s. 43).

Konzervativní prezidentka Pak Kūn-hje navázala na politiku I Mjōng-baka a pokračovala v posilování aliance mezi KR a USA. Prezidentka Pak učinila 5. května svoji první státní návštěvu do USA a 7. května se setkala s prezidentem Obamou. Při této příležitosti s prezidentem Obamou řešila všechny důležitá témata jako společnou obranu a ekonomickou spolupráci a společně řešili i politiku vůči KLDR a spolupráci v globálním měřítku.

Rok 2013 byl rokem 60. výročí uzavření příměří v Korejské válce. Ve Washingtonu se 27. července konala oficiální ceremonie, na které prezident Obama všechny ujistil o silném společenství mezi KR a USA a prohlásil korejskou válku jako vítěznou pro Korejskou republiku. Později v září se na 68. Valném shromáždění OSN setkali korejský a americký ministr zahraničí a řešili zde, jak tzv. globální partnerství přeměnit na komplexní strategické společenství 21. století. Tato jednání zahrnovala i diskuse ohledně spolupráce v záležitostech spojených s KLDR, ve vztazích s Japonskem, ČLR a také vojenské spolupráce v Sýrii.

Roční zprávy dále zmiňují mnoho setkání, která dokazují, jak se bezpečnostní spojení mezi USA a KR posilovalo. V lednu 2014 se setkali ministři zahraničí KR a USA a domluvili se na posílení odstrašování KLLDR. Jednali také o nové Dohodě o jaderné spolupráci mezi KR a USA. V únoru navštívil Soul ministr zahraničí John Kerry a konalo se druhé setkání ministrů. Zde se zástupci zemí dohodli na použití striktnějšího a efektivního přístupu a využití tzv. dvojího přístupu, tedy snah o jednání spolu s odstrašováním, vůči jadernému programu KLLDR. Ke konci dubna prezident Obama navštívil Soul a s prezidentkou Pak zveřejnili společné prohlášení o Korejsko-americkém spojení, jenž toto spojení oficiálně označilo za globální partnerství. V tomto dokumentu se obě země zavázaly k plné a blízké spolupráci ve všem ohledně KLLDR a její plné mírové denuklearizace. V prosinci Kongres Spojených států amerických schválil zákon schvalující národní obranu (NDAA), ve kterém je spojení s KR definováno jako základní kámen míru a bezpečnosti v regionu.

Další důležitou událostí, které roční zprávy uvádí, je podepsání zrevidované dohody mezi USA a KR o spolupráci ohledně mírového použití jaderné energie ministry zahraničí KR a USA v červnu 2015. Tato smlouva dále posílila a rozšířila spolupráci v tomto směru. V roce 2015 také prezidentka Pak v říjnu navštívila podruhé USA a účastnila se tak již čtvrtého summitu s prezidentem Obamou. I zde se oba utvrdili o spolupráci v otázkách proliferace zbraní, terorismu a vývoji vesmírných technologií, kyberbezpečnosti a zdravotní bezpečnosti.

V červenci v roce 2016 se konalo první setkání Skupiny pro spolupráci a strategii v obraných technologiích (DTSCG) a zástupci zemí se také domluvili na vytvoření Konzultační skupiny pro rozšířenou strategii odstrašování (EDSCG). V reakci na jaderné testy KLLDR se v září na korejsko-americkém summitu prezident Obama jako první americký prezident zavázal, že USA Korejské republice poskytne nástroje, jak rozšířit její možnosti odstrašování KLLDR. Tyto nástroje zahrnovaly i ochranu amerického jaderného deštníku nebo protiraketové systémy včetně systému THAAD, jehož instalaci na území KR prezidentka povolila. Dalším ukazatelem posílení obranné aliance, které roční zprávy uvádí, bylo rozšíření společných cvičení korejských a amerických vojenských jednotek Key Resolve, Foal Eagle, a Ulchi-Freedom Guardian.

Za prezidentky Pak se neudály výrazné změny v počtech amerických jednotek na Korejském poloostrově, ani ve výdajích na USFK, v dubnu 2014 však prezident Obama navštívil Soul a poprvé navštívil velitelství spojených jednotek USA a KR. Společně s prezidentkou se také rozhodl přehodnotit harmonogram a podmínky pro přesun válečné operační kontroly (OPCON). V říjnu toho roku poté proběhla setkání ministrů obrany a zahraničí ve Washingtonu, kde byl projednán další postup ohledně OPCON.

Roční zprávy setkání Iniciativy bezpečnostní strategie tak jako v případě prezidenta I Mjōng-baka neuvádí a v případě výměn na vysoké úrovni jejich počet udávají pouze v roce 2016. V tomto roce jich bylo sedm (Ögjobu 2017, s. 38-39). Mimo to roční zprávy zmiňují společné projekty jako např. Výměnný program členů Kongresu Spojených států amerických.

3.1.3 Za Mun Čä-ina

Po prezidentce Pak Kün-hje byl do úřadu prezidenta zvolen progresivní prezident Mun Čä-in. Souhrn jeho politiky vůči USA je vypracován na základě ročních zpráv o letech 2017 (Ögjobu 2018, s. 38-44), 2018 (Ögjobu 2019, s. 44-51), 2019 (Ögjobu 2020, s. 43-49), 2020 (Ögjobu 2021, s. 73-79) a 2021 (Ögjobu 2022, s. 73-79). Mun Čä-in ve vztazích s USA také usiloval o udržení bezpečnostního spojení a figuroval především jako mediátor mezi USA a KLDR.

Prezident Mun se poprvé setkal s prezidentem Trumpem 28. června 2017 ve Washingtonu. Zde prezidenty vydali společné prohlášení, které popisovalo cíle k posílení spojení mezi zeměmi. Tyto cíle zahrnovaly i spolupráci v pořádání zimních olympijských her, které země chtěly využít ke zlepšení vztahů mezi KR a KLDR. Další spolupráce mezi prezidenty je výrazně vidět v ročních zprávách na událostech roku 2018. Ten rok se konal první summit mezi USA a KLDR v Singapuru a zmiňované zimní olympijské hry, kterých se účastnili sportovci z KLDR.

Důležitým momentem pro vývoj vztahů byl třetí summit mezi USA a KLDR v demilitarizované zóně v roce 2018. Při této příležitosti jednal prezident Mun s prezidentem Trumpem o propojení Munovy Nové jižní politiky³ a americké strategie Indo-Pacifiku, které bude založené na otevřenosti, inkluzi a transparentnosti. Tuto spolupráci dále projednávali v listopadu na Korejsko-americkém ekonomickém dialogu. Zde země jednaly i o spolupráci v otázkách jako emancipace žen, spolupráce v energetice, bezpečnost v na Blízkém východě a spolupráce ve vesmíru a kyberprostoru. Toto spojení politik projednával prezident i v listopadu s americkým viceprezidentem Pencem na Východoasijském summitu.

Prezidenty společně během pěti let Munovi vlády jednali i o věcech souvisejících s USFK na území Korejské republiky a konkrétních projektech v korejsko-americké obranné alianci. V listopadu 2017 Korejskou republiku navštívil prezident Trump. Prezident Trump navštívil vojenský tábor Humphreys v Pchjongthäku, který je největší americkou vojenskou základnou mimo USA (Yeo 2017) a při tiskové konferenci s prezidentem Munem oznámil, že dojde k plnému odstranění předchozích omezení na velikosti nálože raket v obranných systémech. V roce 2017 také proběhla společná vojenská cvičení Key Resolve, Foal Eagle a Ulchi-Freedom Guardian.

V roce 2018 se prezidenty setkali znovu 30. června a jednali o přesunu válečného operačního řízení (OPCON). Výsledkem jednání byl podpis Hlavních zásad spojení, ve kterých se strany zavázaly, že Velitelství společných jednotek KR a USA (CFC) nebude pozměněno po dokončení OPCON.

V roce 2019 byla v únoru uzavřena jednání ohledně společných výdajů na USFK. Vlády obou zemí se tentokrát domluvily na zvýšení výdajů placených korejskou stranou o 8.2%. V březnu se obě země dohodly na ukončení velkých společných armádních cvičení, kterými byly Ulchi-Freedom Guardian, Key Resolve a Foal Eagle, a oddálily vzdušná cvičení Vigilant Ace do listopadu 2019, aby

³ Cílem této politiky bylo výrazně zvýšit spolupráci se zeměmi ASEANu.

nedráždily KLDR.

V roce 2020 se v dubnu a září konal Korejsko-americký dialog integrované obrany, v návaznosti na tato setkání v červenci představitelé zemí přijali revidované regulace ohledně raketových střel. Tyto zásady nově neobsahovaly žádná omezení použití tuhých paliv pro nosné rakety, díky čemuž bylo armádě umožněno vstoupit do kosmického průmyslu. Zároveň to umožnilo další rozšíření spolupráce mezi KR a USA ve vesmíru. Tento rok se konala další jednání o přesunu válečného operačního řízení (OPCON) a konala se společná vojenská cvičení.

K vývoji obchodních vztahů mezi zeměmi roční zprávy zmiňují zrušení cel pro americkou ocel Korejskou vládou v roce 2018 a setkání prezidentů na Valném shromáždění OSN v září 2019. Zde prezidentů podepsali revidovanou Dohodu o volném obchodu mezi USA a KR.

Na závěr je důležité zmínit, že vzájemné vztahy ovlivnila v roce 2020 pandemie Covid-19. Americká vláda však neomezila vstup do země korejským občanům, což roční zprávy doplňují jako důkaz dobrých vztahů. Obě země také spolupracovaly v řešení pandemie a KR poskytla USA testovací sady, roušky a další zdravotní pomůcky.

3.2 Vztahy mezi KR a KLDR

3.2.1 Za vlády I Mjōng-baka

Konzervativní prezident I Mjōng-bak prosazoval tvrdší politiku vůči KLDR. To očividně vyplývá z informací uvedených v ročních zprávách z roků 2008 (Ögjobu 2009, s. 24-29), 2009 (Ögjobu 2010, s. 24-31), 2010 (Ögjobu 2011, s. 24-30), 2011 (Ögjobu 2012, s. 26-39) a 2012 (Ögjobu 2013, s. 28-44).

Prezident si stál na tom, že jaderné zbrojení KLDR musí být vyřešeno diplomaticky skrze šestistranná jednání a snažil se o posílení vztahů s ČLR, Ruskem, USA a Japonskem k vytvoření tlaku na KLDR. Tento názor prezentují roční zprávy také v prezidentově politice Global Korea, která obsahovala šest bodů, z nichž právě jeden měl za cíl podporu aktivní summitové diplomacie a posílení bezpečnostní spolupráce se zeměmi, které s KLDR sousedí (Ögjobu 2009, s. 18).

Prezident I se snažil obnovit šestistranná jednání. Ta začala v roce 2003 a prakticky skončila v roce 2009, kdy KLDR jednání opustila. Tato jednání se konala mezi šesti zeměmi, jimiž byly ČLR, USA, KLDR, KR, Japonsko a Rusko a měla za cíl jaderné ozbrojení KLDR (Bajoria a Xu 2013). KR se od té doby účastnila jednání se zeměmi zbylé pětky za účelem obnovení těchto jednání. Během jeho vlády bylo několik snah o obnovu těchto jednání, KLDR však všechny pokusy sabotovala. Prezident I Mjōng-bak v této záležitosti těsně spolupracovat s americkou vládou. V roce 2008 se USA podařilo domluvit dvě jednání s KLDR v Ženevě a v Singapuru. Zde KR spolupracovala s USA na vyjednání vhodných podmínek. Denuklearizace KLDR měla být docílena tím, že země šestky garantují KLDR bezpečí a ekonomickou podporu a KLDR vydá zprávy o svých jaderných výzkumných zařízeních a povolí kontrolu těchto zařízení Mezinárodní agenturou pro atomovou energii. KLDR s tím zprvu

souhlasila, 26. června 2008 odevzdala výkaz o svých zařízeních ČLR a druhý den demolovala chladicí věž reaktoru v Jöngbjönu. Problémem byl však neexistující ověřovací mechanismus, který by mohl potvrdil splnění všech podmínek. Ověřovací mechanismus se nepovedl vytvořit ani na setkání pracovní skupiny na denuklearizaci a ekonomickou a energetickou spolupráci v Pekingu 10. července. Vznikl zde však časový rozvrh pro ekonomickou a energetickou pomoc a také pro uzavření jaderného zařízení v Jöngbjönu. KLCDR podle tohoto rozhodnutí měla do října 2008 zavřít svá jaderná zařízení. KLCDR však dále nespolupracovala. Znovu začala využívat jaderná zařízení v Jöngbjönu a nechtěla přijmout odběr vzorků ze svých jaderných zařízení. V květnu 2009 provedla jaderný test. Na něj reagovala korejská vláda varovným prohlášením a žádostí o racionální chování KLCDR. Rada bezpečnosti OSN přijmula v reakci sankce proti KLCDR uvedené v rezoluci č. 1874.

V reakci na chování KLCDR přišel prezident s tzv. dvojitým přístupem a s politikou Velké výhodné dohody (Grand Bargain). Dvojitý přístup (Two-track) byl přístup, který používaly již jiné země a vlády, založený na kombinaci snah o otevřený dialog spolu se sankcemi OSN. Velkou výhodnou dohodu prezident představil veřejnosti 21. září 2009, kdy ji v New Yorku představil americké vládě. Tvrdil, že spor nelze vyřešit dosavadními postupy a chtěl vytvořit jednu dohodu, která by obsahovala všechny kroky, které byly potřebné k plné denuklearizaci KLCDR. KLCDR by mělo učinit nevratné kroky a země pětky by pak na tyto kroky reagovaly podporou KLCDR. Tato dohoda měla zahrnovat bezpečnostní záruky, normalizaci vztahů a ekonomickou pomoc KLCDR. Heslem této iniciativy bylo „*kchün hängdong tä kchün hängdong*“, tedy velké činy proti velkým činům. Prezident žádal také celistvý obsáhlý přístup k řešení, rozfázování kroků s přesnou časovou linkou. Vše se mělo vyjednat.

Vláda také jednala s ČLR, aby tento silný soused využil svojí pozice a aktivněji tlačil na změnu názoru Pchjongjangu. Vláda se proto s čínskými zástupci každoročně setkávala např. na Dialogu severoasijské konference (NEACD), ASEAN+3, Východoasijském summitu a také na summitu zemí G8. Od září 2009 se ČLR dost možná z toho důvodu snažila o obnovení šestistranných jednání s KLCDR. Jako hegemon východní Asie a historický spojenec KLCDR byla její spolupráce pro úspěšné jednání s KLCDR víceméně nutná. ČLR navrhlo KLCDR tříkrokový plán pro šestistranná jednání. KLCDR však stále nespolupracovala. Místo toho se dopustila dalších provokací, když 26. března 2010 potopila vojenskou korvetu Čchönan torpédem poblíž ostrova Pängnjöng. Na tuto provokaci Korejská vláda reagovala pozastavením obchodu a výměn s KLCDR a provedením vojenských cvičení s USA. Reakce zahrnovala také další sankce ze strany USA a jejich spojenců. KLCDR nikdy nepřijal odpovědnost za potopení lodi Čchönan a žádala zrušení sankcí výměnou za návrat k šestistranným hovorům. Vláda KR však trvala na tom, že nejprve se musí konat dialog mezi Korejemi, kde KLCDR předvede upřímné snahy o zlepšení. K setkání představitelů KR a KLCDR došlo 28. září. KLCDR poté na přelomu října a listopadu povolila setkání rozdělených rodin. V jaderné otázce se však nic nezměnilo.

Záhy v listopadu 2010 KLCDR odhalila rozestavěný jaderný reaktor v Jöngbjönu a zařízení na obohacování uranu. KLCDR tvrdila, že jde o mírový program pro výrobu jaderné energie. Ten samý měsíc také armáda KLCDR odstřelovala ostrov Jönpchjöng a přerušila program pro setkání rozdělených

rodin. V reakcích vlády KR se nic zásadního nezměnilo, v oficiálních oznámeních žádala změnu přístupu KLCDR, jednala s ostatními státy šestky a stále se pokoušela o jednání s KLCDR.

V červenci 2011 nakonec došlo k prvnímu kolu mezikorejských jednání o denuklearizaci k příležitosti Regionálního fóra ASEAN na Bali. Týden poté se v New Yorku konala jednání mezi KLCDR a USA. Druhé jednání se poté konalo v září v Pekingu. V říjnu se pak konalo ještě jednání mezi KLCDR a USA. Na těchto jednáních jihokorejská vláda žádala implementaci již dříve domluvených kroků. Smrt Kim Čöng-ila 19. prosince 2011 však tato jednání pozastavila. Prezident v reakci na smrt Kim Čöng-ila urychleně kontaktovala vlády šestky, aby se předešlo případným problémům a spojil se také s generálním tajemníkem OSN. V ročních zprávách je uvedeno, že KR i po této události dále pokračovala s dvojím přístupem.

V roce 2012 se Korejská republika stala jedním z nestálých členů Rady bezpečnosti OSN. Díky této změně mohla více ovlivňovat jednání rady bezpečnosti. Následně 24. února proběhlo třetí kolo jednání mezi USA a KLCDR v Pekingu. KLCDR zde přijala opatření k denuklearizaci, která žádala jak KR tak USA. KLCDR však záhy vypustila raketu Ůnha 3 se satelitem Kwangmjöngsöng 3, čímž narušila Rezoluci 1874 Rady bezpečnosti OSN a také dohodu z 29. února. V červnu vedení KLCDR rušilo rádiovou komunikaci mezi letadly a korejským územím a 12. prosince vypustilo druhou jednotku satelitu Kwangmjöngsöng 3. Vláda KR tento čin odsoudila a v prohlášeních vládu KLCDR žádala o okamžité ukončení těchto provokací. Jednala také s Radou bezpečnosti a 22. ledna 2013 byla přijata rezoluce 2087, která přinesla další sankce vůči KLCDR. Vláda KLCDR na tuto rezoluci reagovala prohlášením o možném jaderném testu. Test se uskutečnil 12. února 2013. KLCDR k příležitosti již třetího jaderného testu oznámila svoji novou politiku „paralelního vývoje ekonomiky a jaderného programu“ (*kjöngdžegönsölgwa hängmurjök könsöl pjöngdžinnosön*).

Kromě výše uvedených se během vlády prezidenta I Mjöng-baka KLCDR dopustilo několika dalších provokací, které komplikovaly prezidentovi snahy. KLCDR během vlády prezidenta otestovala několik protilodních střel a třikrát otestovala střely krátkého doletu (Ögjobu 2009, s. 24-29; 2010, s. 24-31; 2013, s. 28-44). Kromě jiných reakcí uvedených výše vláda Korejské republiky na tyto činy reagovala vždy krizovým setkáním bezpečnostní rady státu a oficiálním prohlášením, ve kterém tyto činy odsuzovala a žádala KLCDR po ukončení provokací a jaderného programu. Také se vždy v reakci na provokace konala jednání se zeměmi šestky.

3.2.2 Za vlády Pak Kün-hje

Tento přehled je vytvořen na základě ročních zpráv vydaných v letech 2014 (s. 32-51), 2015 (s. 32-51), 2016 (s. 34-52) a 2017 (s. 24-36).

Politika prezidentky Pak Kün-hje vůči KLCDR nesla název trustpolitik a zahrnovala několik dalších konceptů a plánů. Jimi byly především Proces budování důvěry, Iniciativa pro spolupráci a mír v severovýchodní Asii a Iniciativa Eurasie. Náplní Procesu budování důvěry bylo odstrašování KLCDR

od dalších provokací skrze demonstrace silné bezpečnostní architektury státu a také snahy o reálnou implementaci již dohodnutých smluv. Kombinace těchto kroků měla pak přinést stabilní a lepší vztahy mezi Korejemi a budoucí sjednocení. V základě však šlo také o politiku dvou přístupů. Iniciativa pro spolupráci a mír v severovýchodní Asii byl multilaterální proces, který měl za cíl pomocí dialogu, hledání možností spolupráce v netradičních bezpečnostních otázkách a rozšíření spolupráce v tradičních bezpečnostních otázkách vést k větší spolupráci a míru v regionu (Lee 2014). Iniciativa Eurasie si zase kladla za cíl propojit Evropu a Asii přes obchodní cesty a propojenou dopravu. Prezidentka si od této iniciativy slibovala také vytvoření obchodních cest i mezi KR a KLDK, který by mohly zlepšit bezpečnostní situaci a vztahy mezi zeměmi (Kwon 2014). Prezidentka také jako součást své trustpolitik 8. května 2013 před Kongresem Spojených států amerických prezentovala svoji vizi pro vytvoření udržitelného míru na Korejském poloostrově, který byl založený na vytvoření Světového parku míru v demilitarizované zóně.

Tyto plány KLDK víceméně všechny překazila vypovězením smluv nebo jejich porušením a různými provokacemi. Na začátku března 2013 KLDK vyhlásila anulování dohody o příměří z roku 1953 a 8. března vypověděla smlouvu o neútočení mezi oběma zeměmi. Na tento čin reagovala Rada bezpečnosti OSN rezolucí 2094, která na KLDK uvalila další sankce a vláda KR v reakci na tento krok KLDK podepsala s USA 22. března Plán proti provokacím, který umožnil zemím rychlejší společnou reakci na provokace KLDK. KLDK poté vyhrožovala preventivním jaderným útokem a 31. března do své ústavy přidala článek, který o KLDK hovoří jako o jaderné velmoci. Druhý den byl v KLDK přijat nový zákon, který tento článek rozšířil o definici KLDK jakožto státu s jadernými zbraněmi určenými k sebeobraně. Vedení KLDK poté oznámilo, že hodlá obnovit činnost všech jaderných zařízení v Jöngbjönu. Pchjongjang 5. dubna varoval diplomaty z KR, aby se evakovali z KLDK a 8. dubna byli staženi všichni pracovníci z průmyslového komplexu v Käsöngu. KLDK poté nabádala cizince v KR k opuštění země. KLDK později žádala obnovu šestistranných jednání, aniž by však musela dopředu vyjasnit, jaké kroky k denuklearizaci podstoupí. Vláda KR na toto reagovala novou strategií na odstrašování KLDK od dalších provokací, kterou vytvořila společně s USA a jednáními se zeměmi šestky.

Rok 2014 započala prezidentka Pak novoroční tiskovou konferencí, na které představila Korean Formula, tedy způsob, jakým chtěla korejská vláda smysluplně obnovit jednání o denuklearizaci. Tato politika zahrnovala spuštění Klubu poloostrova v únoru a Klubu míru v květnu. Tyto mezinárodní platformy měly za cíl sdružovaly silné země, které by KR získaly lepší pozici ve vyjednávání s KLDK. Na této konferenci představila také nový koncept *tchöngildäbangnon*, který lze do češtiny přeložit jako Unifikační jackpot. Tento koncept zahrnoval Iniciativu pro mírové sjednocení Korejského poloostrova, kterou prezidentka představila světu později při své návštěvě Drážďan 28. března. Tato Drážďánská iniciativa zahrnovala další budování důvěry, přípravy na sjednocení, podporu mezilidské výměny, propagaci sjednocení zemí v mezinárodním prostředí, tvorbu vize sjednocení jako posílení národa a také sérii projektů, pro zvýšení spolupráce mezi KR a KLDK. Tato iniciativa zahrnovala také projekty

zaměřené na lidská práva, prosperitu KLDR a integraci.

KLDR však na tyto snahy vlády KR nereagovala pozitivně. Od března 2014 KLDR hrozila 4. jaderným testem. Vláda KR reagovala jednáním s USA a Japonskem na trilaterálním summitu, jednáním s prezidentem Obamou na summitu na konci dubna a summitem s Si Ťin-pingem na začátku července. Na těchto jednáních se všechny strany shodly na netolerantním přístupu k jadernému programu a provokacím KLDR, k plné implementaci rezolucí OSN a také na potřebě dalších jednání s KLDR k ověření serióznosti vedení KLDR ohledně denuklearizace. V reakci na hrozbu jaderným testem Rusko dalo KLDR najevo, že jakékoli provokace by měly dopad na vztahy mezi zeměmi. Podobné reakce vláda iniciovala i v případě dalších provokací toho roku.

I přes tyto provokace se v roce 2014 vládě podařilo docílit určité míry normalizace a spolupráce v mezikorejských vztazích. Zprávy ministerstva hovoří o spolupráci v průmyslové zóně v Käsöngu, kde se v září díky spolupráci Korejí otevřelo centrum pro mezinárodní investory a zvýšil se také počet severokorejských pracovníků. Na začátku prosince 2014 však KLDR jednostranně oznámila řídicí komisi industriální zóny, že provedla úpravu pracovních regulací včetně navýšení mezd severokorejských pracovníků. Vláda KR odmítla jakákoli jednostranná rozhodnutí, KLDR se však dále nevyjádřila.

Na začátku roku 2015 KLDR vypustila sérii balistických raket Scud a v srpnu odstřelovala demilitarizovanou zónu dělostřeleckými granáty a vyhrožovala válkou. Vláda KR se dle slov ročních zpráv snažila u udržení pevné pozice založeném na politice budování důvěry. Nakonec se vládě KR povedlo s KLDR dohodnout na umírnění napětí na jednáních vysoce postavených zástupců na konci srpna. Vláda KR dále pokračovala v summitové diplomacii, 2. září se uskutečnil čínsko-korejský summit, na kterém se diskutovala hlavně vhodná implementace rezolucí OSN. KLDR 14. září oznámila, že hodlá vypustit další satelit a vláda KR společně s vládou USA na toto reagovaly varováním, že KLDR by tímto porušila několik rezolucí OSN. Během roku 2015 vláda také pořádala sérii jednání u kulatého stolu o míru na Korejském poloostrově. Tato platforma sloužila k šíření a vysvětlování snah vlády KR, které by měly v budoucnu vést k mírovému sjednocení.

Ihned 6. ledna 2016 KLDR spustila čtvrtý jaderný test a 7. února vypustila další střelu dlouhého doletu. Později vypustila několik dalších střel, úspěšně vypustila raketu nesoucí satelit Kwangmjöngsöng 4 a otestovala nové podmořské torpédo. Jako reakce na to KR uzavřelo ekonomickou zónu v Käsöngu, aby omezilo finance KLDR, které by mohlo použít na nákup zbraní. OSN reagovalo rezolucí. Vláda KR v únoru spustila strategické konzultace s USA pro důkladná jednání o KLDR. Na začátku září však KLDR provedla pátý jaderný test. OSN reagovala rezolucí č. 2321 a země jako USA, Japonsko či Austrálie společně s KR přijaly další sankce.

Korejská vláda se za úřadu prezidentky Pak snažila také o zlepšení situace Severokorejců žijících v KLDR. V březnu 2016 vláda přijala zákon o lidských právech Severokorejců, který vedl ke vzniku různých právních a institucionálních mechanismů, které měly za cíl zlepšit situaci severokorejských občanů. Tento zákon vešel v platnost 4. září 2016. O dalších devět dní později KR

vybrala svého ambasadora pro mezinárodní lidskoprávní spolupráci. Později také vláda otevřela Centrum záznamů pro lidská práva Severokorejců a Archív lidských práv Severokorejců.

Prezidentka se za své vlády snažila obnovit také setkání rozdělených rodin. Setkání rodin bylo pozastaveno od incidentu ostřelování ostrova Jŏnpchjŏng v listopadu 2010. Tato problematika se lehce posunula v roce 2014, kdy KLCDR obnovila jednání a obě strany se nakonec dohodly na setkání rodin od 20. do 25. dubna 2014. Setkání se uskutečnilo a vláda KR navrhla další setkání, které by se konalo v době svátku Čchusŏk a poté i na Nový rok. KLCDR ale další setkání odmítla. V roce 2015 se vláda dále snažila o obnovení setkání rozdělených rodin. Setkání se povedlo domluvit na 25. srpna, ale KLCDR nespolupracovala. Nakonec se setkání uskutečnilo až 24. října 2015. V době vlády prezidentky Pak se však další setkání nekonala, neboť KLCDR odmítala spolupráci, dokud KR neobnoví turistické cesty do pohoří Kŏmgang.

Roční zprávy uvádějí jako součást prezidentčiny strategie ke sjednocení Korejí také vytvoření skupiny korejských a německých výzkumníků, kteří se věnovali výzkumu sjednocení dříve rozdělených zemí. Toto setkání se poprvé uskutečnilo v říjnu 2014. Druhé setkání se konala v únoru a v říjnu 2015 a další v květnu 2016. V roce 2014 prezidentka pořádala také konferenci k nasbírání zkušeností zemí, které již prošly sjednocením nebo změnou režimu. Ta se konala v prosinci 2014 se zeměmi Visegrádské čtyřky. V roce 2015 se výzkumníci z těchto zemí sešli znovu v červenci. Dále o nich však roční zprávy nehovoří.

3.2.3 Za vlády Mun Čä-ina

Přehled politiky Mun Čä-ina je vytvořen na základě ročních zpráv o rocích 2017 (Ögjobu 2018, s. 24-37), 2018 (Ögjobu 2019, s. 26-43), 2019 (Ögjobu 2020, s. 26-42), 2020 (Ögjobu 2021, s. 56-72) a 2021 (Ögjobu 2022, s. 34-42).

Prezident si ve své politice vůči KLCDR vytyčil tři politické cíle. Těmi bylo vyřešení jaderné otázky KLCDR, nastolení trvalého míru a vytvoření stabilních mezikorejských vztahů. Součástí jeho politiky bylo také vytvoření „Nové ekonomické komunity na Korejském poloostrově“, vize „Mírového a prosperujícího korejského poloostrova“ a plán na „Korejský poloostrov, kde Jih a Sever uznává a respektuje jeden druhého a společně prosperují bez hrozby jaderných zbraní nebo války.“ Všechny tyto tři plány měly v za cíl podpořit ekonomický růst KLCDR, její jaderné odzbrojení a mír na poloostrově.

Prezident Mun dle zpráv působil jako mediátor summitů mezi KLCDR a USA. V červnu 2017 prezident Mun navštívil USA a poprvé se setkal s prezidentem Donaldem Trumpem. Zde společně vydali prohlášení o spolupráci v záležitostech spojených s KLCDR a dali také KLCDR najevo, že jsou otevření jednáním a prezident Trump má plnou podporu prezidenta Muna.

Při příležitosti 17. výročí mezikorejských summitů 15. června se prezident Mun zavázal k řešení jaderného zbrojení KLCDR mírovou cestou. Tento slib poté prezident proměnil v Berlínskou iniciativu, kterou představil světu 6. července v Körberově nadaci v Berlíně (Ögjobu 2018, s.24-26). Berlínská

iniciativa obsahovala dohromady pět pilířů a čtyři praktické kroky. Pět pilířů tvořily snaha o mír bez kolapsu KLDL ani umělého sjednocení, denuklearizaci při zachování bezpečnosti KLDL, uzákonění mezikorejských dohod a uzavření mírových dohod s účastí relativních zemí, vytvoření nové ekonomické spolupráce na Korejském poloostrově a konstantní snaha o nepolitické výměny a spolupráci. Čtyři praktické návrhy zahrnovaly setkání rozdělených rodin s návštěvou hrobů předků na svátek Čchusŏk, účast KLDL na zimních olympijských hrách v Pchjongčchangu, vzájemné ukončení nepřátelských aktivit poblíž demilitarizované zóny a obnovení mezikorejských jednání. Prezident v proslovu také oznámil, že se KR bude snažit o ustanovení trvalého mírového režimu a denuklearizace Korejského poloostrova a zajistí bezpečnost režimu KLDL. Prezident také v proslovu zmínil, že je připravený se setkat s Kim Čong-ünem kdykoli a kdekoli za správných podmínek. Vláda také oznámila, že KLDL by se ekonomicky dařilo, kdyby se vzdala jaderných zbraní. Zároveň žádala ukončení provokací a účast na jednáních.

Prezident Mun Čä-in, chtěl ke zlepšení vztahů využít také pořádání zimních olympijských her v Pchjongčchangu, snažil se proto o podporu účasti severokorejských sportovců. Účast sportovců z KLDL navrhl poprvé na Světovém šampionátu v Taekwodu v Mudžu v červnu 2017. KLDL na tuto iniciativu nikterak nereagovala.

Vztahy mezi zeměmi znovu eskalovaly, když v září KLDL provedlo šestý jaderný test. Vláda KR na tu to provokaci reagovala zákazem obchodu a investic s KLDL a Rada bezpečnosti OSN společně s dalšími zeměmi uvalila na KLDL sankce.

Přístup KLDL se změnil, když Kim Čong-un ve svém novoročním projevu 1. ledna 2018 oznámil záměr účastnit se olympijských her. V novoročním projevu 7. ledna prezident Mun navrhnul, aby se obě Koreje poradily a spolupracovaly v pořádání zimní olympiády, ve výstavbě silnic a kolejí mezi Korejemi, v proměně demilitarizované zóny v mezinárodní mírovou zónu a obnově průmyslové zóny v Käsöngu a turismu na hoře Kümgang. Dva dny poté proběhly mezikorejská jednání ohledně olympiády. V únoru KR navštívily dvě severokorejské delegace a zimních olympijských her se účastnilo několik severokorejských sportovců. Velkou událostí se pak stalo, když na zahajovací ceremonii sportovci z obou zemí vystoupili pod jednou vlajkou sjednocené Koreje.

Snahy o další jednání s KLDL se vydařily, když se 27. dubna podařilo uspořádat mezikorejský summit v Pchanmundžömu. Tento summit dal vzniknout Pchanmundžömské deklaraci, ve které představitelé obou zemí potvrdili společný cíl kompletní denuklearizace a mírového řešení rozdělení zemí. V této deklaraci se obě země zavázaly k řešení problémů mezi nimi mírovou cestou a snažení o pozitivní vývoj mezikorejských vztahů. Kim Čong-ün také slíbil, že KLDL povolí vstup zahraničním novinářům a odborníkům na oficiální uzavření jaderného zařízení v Punggje-ri. V tu dobu KLDL nahradilo svoji politiku zaměřenou na souběžný ekonomický vývoj a jaderný výzkum politikou zaměřenou pouze na ekonomickou prosperitu a přijalo rezoluci oznamující pozastavení raketových testů.

V květnu se konal summit mezi USA a KR a prezidentů Mun a Trump na něm jednali o summitu mezi KLDL a USA, který se měl konat 12. června. O čtyři dni později se konal druhý mezikorejský

summit v Pchanmundžömu. Domluvený summit mezi USA a KLDŘ se 12. června opravdu uskutečnil, prezident Trump a vůdce KLDŘ Kim Čong-ün se setkali v Singapuru, kde se zavázali k plné denuklearizaci Korejského poloostrova.

V půlce září se konal třetí mezikorejský summit v Pchjongjangu, zde obě strany podepsaly společné prohlášení, ve kterém se domluvily na snížení vojenského napětí, podpoře mezikorejské výměny a spolupráce v ekonomice, vyřešení problematiky rozdělených rodin, další podpoře spolupráce a výměny v jiných odvětvích, na snaze o plnou denuklearizaci poloostrova a také na společných jednáních. KLDŘ se zavázala, že permanentně uzavře zařízení na testování střelných raket v Dongčchang-ri a k oficiálnímu uzavírání povolí vstup zahraničním expertům na jaderné zbrojení.

Po tom, co se 24. září prezident Mun setkal s prezidentem Trumpem při příležitosti 73. zasedání Valného shromáždění OSN se USA a KLDŘ dohodly na dalším summitu. Na konci prosince Kim Čong-ün poslal prezidentu Mun Čä-inovi osobní dopis, ve kterém ho ujistil o své vůli uskutečnit dohodnuté věci z předchozích summitů. Snahy o mír a jaderné odzbrojení slíbil i ve svém novoročním projevu, kdy také oznámil, že je otevřen dalšímu jednání s prezidentem Trumpem.

V roce 2019 se vláda snažila implementovat mezikorejské projekty a dohody z předešlého roku. V půlce ledna se ve Stockholmu sešli hlavní vyjednavači z KR, KLDŘ a USA, aby se domluvili na konání druhého americko-severokorejského summitu. Ten se konal v Hanoji 27. února, na tomto summitu však nedošlo ke sjednání žádných konkrétních plánů ohledně jaderného odzbrojení KLDŘ.

Následující měsíce jednali prezident Mun a prezident Trump společně o strategii vůči KLDŘ a možnostech konání třetího summitu mezi USA a KLDŘ. Ke konci června Trump navštívil KR a Pchanmundžöm, kde se setkal s prezidentem Mun Čä-inem a i s vůdcem Kim Čong-ünem. KLDŘ na tomto summitu velmi zkritizovala společné vojenská cvičení USA a KR, která se měla konat v srpnu. Vláda KR sice nahradila tři dosavadní vojenská cvičení Foal Eagle, Key Resolve a Ulchi Freedom Guardian s novým cvičením Tongmäng v březnu a dalším cvičením v srpnu, KLDŘ však podotýkala, že cvičení byla víceméně stejná. Podle ročních zpráv tato cvičení nebyla zrušena úplně, neboť KLDŘ od července do září osmkrát testovalo střely krátkého doletu, KR tak cvičeními reagovala na ně. Z tohoto summitu tak také nic převratného nevzešlo.

V reakci na nulový výsledek summitů a provokace KLDŘ 24. září prezident Mun přednesl další proslov na 74. zasedání Valného shromáždění OSN, ve kterém KLDŘ žádal o spolupráci a další jednání. Později 4. října se ve Stockholmu opakovala jednání USA a KLDŘ, které však k ničemu nevedla a KLDŘ brzy na to znovu pokračovala v provokacích.

V roce 2020 byla jednání s KLDŘ přerušena kvůli pandemii COVID-19, prezident Mun se však snažil tuto situaci využít a pomoci KLDŘ s řešením této krize. Na začátku března navrhl vedení KLDŘ možnost mezikorejské spolupráce ve zdravotnictví, Kim Čong-ün obratem prezidentu napsal dopis, ve kterém mu popřál vše nejlepší v boji proti COVID-19, na návrh spolupráce však nereagoval. V dubnu a červnu se prezident Mun alespoň pokusil o pomoc KLDŘ, když po telefonu jednal s prezidentem Trumpem o spolupráci a humanitární pomoci KLDŘ během pandemie COVID-19.

Vztahy mezi Korejemi se od té doby jen zhoršovaly. KLDR náhled přerušilo všechny mezikorejské komunikační kanály 5. června, když přes hranice jihokorejských aktivisté poslali balony s letáky proti severokorejské propagandě. KR požadovala obnovení komunikace na základě existujících smluv, KLDR však nic nezměnila a 16. června zdemolovala mezikorejský kontaktní úřad v Käsöngu. Druhý den mluvčí generálního štábu korejské lidové armády oznámil, že KLDR pošle vojenské jednotky do průmyslového komplexu v Käsöngu a na horu Kūmgang. V červenci Vedoucí oddělení propagandy Korejské strany práce a sestra Kim Čöng-ūna Kim Jö-džöng oznámila, že rozhovory mezi USA a KLDR jsou zbytečné, dokud USA nezmění svůj přístup. Vyjednávání se podle ní změnila z „denuklearizace a zrušení sankcí“ na „obnovu přátelských vztahů a jednání mezi USA a KLDR“ (Ögjobu 2021, s. 66). Vztahy se znovu zhoršily, když 24. září vojáci KLDR zabili neozbrojeného občana KR na lodi ve Žlutém moři. Vláda KR žádala trest po viníky a kroky, které by zabránily opakování toho incidentu. Příjemnou změnou bylo, když se hned druhý den Kim Čöng-un omluvil za tento incident přímo občanům KR. Vláda KR tuto situaci chtěla využít k dalšímu dialogu a žádala obnovu vojenské komunikace.

Na začátku listopadu byl v USA zvolen nový prezident Joe Biden. Ten v následujícím roce změnil přístup USA ke KLDR. Narozdíl od prezidenta Trumpa, který se snažil vytvářet tlak na KLDR a osobně se setkával s Kim Čöng-ünem, podporoval prezident Biden tvoreni a udržování spojenectví a multilaterální řešení tohoto problému (Taim 2024).

V posledním roce vlády prezidenta Mun Čä-ina KLDR pokračovalo v raketových testech, a v srpnu obnovilo provoz jaderného zařízení v Jöngbjönu. Vláda KR byla stále otevřená jednání s KLDR a žádala ukončení provokací. Malé zlepšení znovu přišlo na začátku října, kdy KLDR obnovila vládní i vojenskou komunikaci mezi zeměmi, to bylo však následování zhoršením, když se v KLDR 28. prosince konalo páté Plenární zasedání sedmého ústředního výboru Strany práce, na kterém Kim Čöng-ün oznámil, že KLDR bude stále vyvíjet jaderné zbraně, dokud USA nezmění svoji politiku. Munova sluneční politika tak srdce Velkého vůdce neobměkčila. I přesto se prezident Mun ke konci své vlády snažil o pomoc KLDR s krizí zaviněnou pandemií COVID-19, když 29. prosince korejská vláda spustila prezidentovu Iniciativu pro spolupráci v severovýchodní Asii pro kontrolu infekčních chorob a veřejné zdraví (NEACHS).

3.3 Vztahy mezi KR a ČLR

3.3.1 Za vlády I Mjöng-baka

Tento přehled je vytvořen na základě ročních zpráv o letech 2008 (Ögjobu 2009, s. 42-44), 2009 (Ögjobu 2010, s. 44-47), 2010 (Ögjobu 2011, s. 42-45), 2011 (Ögjobu 2012, s. 51-55) a 2012 (Ögjobu 2013, s. 59-65). V těchto zprávách lze vidět, že se konzervativní prezident I Mjöng-bak výrazně snažil o dobré vztahy s ČLR. Byl prvním korejským prezidentem, který učinil státní návštěvu ČLR v prvním roce svojí vlády. Na této státní návštěvě, kterou I Mjöng-bak učinil 27. května 2008, se zástupci zemí

dohodli na dalším postupu k rozvíjení vzájemných vztahů mezi zeměmi tak, aby se jejich vztah na novou úroveň tzv. partnerství strategické spolupráce. Tento postup poté stvrdili společným prohlášením, když v den po ukončení letní olympiády, která se v roce 2008 konala v Pekingu, čínský prezident Chu Ťin-tchao navštívil KR. Toto prohlášení již obsahovalo konkrétní body, jak posílit vztahy mezi zeměmi. Nově spolu země měly spolupracovat na regionálních a globálních problémech. Prohlášení obsahovalo i bod o vzniku nových způsobů spolupráce v bezpečnosti a v řešení jaderného odzbrojení KLDR. Nebyl opomenut ani mezinárodní obchod, investice mezi zeměmi a spolupráce ve finančním sektoru. Obě země se později domluvily také na pravidelném vypracování společných zpráv o vizi korejsko-čínské ekonomické a obchodní spolupráce, které by se staly pravidelnými ukazateli změn v tomto odvětví. Společně obě strany souhlasily i se spoluprací v ochraně prostředí, informačních technologiích, telekomunikaci, financích, logistice a energetice.

Další významné věci roční zprávy zmiňují především v oblasti obchodu a kulturní diplomacie. Roční zprávy uvádí, že v roce 2012 začala vláda I Mjōng-paka vyjednávat s ČLR Dohodu o volném obchodu. Kulturní diplomacie mezi zeměmi je pak v ročních zprávách bohatě popsána. I Mjōng-pak se snažil o vytvoření silných kulturních vztahů vývozem korejského Hallyu do ČLR a propagováním čínského Hanfeng v KR. V dubnu 2009 prezident I na setkání G20 v Londýně společně s čínským prezidentem Chu Ťin-tchao propagoval rok 2010 jako rok k navštívení Číny a 2012 jako rok k navštívení Koreje. Tato vzájemná označení jednotlivých roků jako vhodných pro cestování do KR a ČLR pokračovala i v dalších letech. Kromě toho korejská vláda podporovala další vývoz Hallyu v podobě kulturních akcí v ČLR. Tyto projekty byly:

- korejsko-čínský týden přátelství
- soutěže s k-pop tematikou
- projekty pro propagaci korejské kuchyně
- přes 70 rozhovorů s lokálními čínskými médii za účelem propagace korejské politiky v ČLR v roce 2011
- výměnné programy pro novináře v roce 2012
- výměnné programy pro studenty
- program, kdy korejští studenti studující čínštinu a Číňané žijící v Koreji vyučovali čínštinu na základních a středních školách
- výměnu mladých korejských a čínských diplomatů
- výměnný program, který měl za cíl do Korejské republiky přivést vysoce postavené úředníky z rurálních částí Číny a rozšířit tak povědomí o Korejské republice po celé Číně

Dle ročních zpráv se Prezident I snažil vyřešit i stálý problém s ilegálním rybařením čínských rybářů ve výsostných vodách Korejské republiky. V roce 2012 byly spuštěna jednání mezi korejskými a čínskými úředníky, která se opakovala každý půlrok a od té doby se tato jednání konala každý rok.

3.3.2 Za vlády Pak Kün-hje

Přehled politiky prezidentky Pak Kün-hje vůči ČLR je vytvořený na základě ročních zpráv Ögjobäksö vydaných v letech 2014 (s. 73-79), 2015 (s. 75-81), 2016 (s. 79-85) a 2017 (s. 47-52). Z hlavních bodů, které byly součástí prezidentčiny politiky, a událostí, které se staly během jejího úřadu, roční zprávy vyjmenovávají následující.

Prezidentka Pak se s novým čínským prezidentem Si Ťin-pchingem setkala poprvé 28. června 2013. Při této příležitosti spolu státníci vydali společné prohlášení, které obsahovalo body k docílení posílení strategické komunikace v politických i bezpečnostních záležitostech, rozšíření spolupráce v ekonomické a sociální sféře a další rozšíření možností mezilidské výměny. V září toho roku se prezidenté znovu setkali a podepsali Společné prohlášení budoucí vize mezi Koreou a Čínou, které značilo důležitý okamžik ve vývoji budoucích vztahů. Na základě těchto prohlášení daly vlády vzniknout čtyřem hlavním kanálům strategického dialogu: dialog mezi ředitelstvím korejské Národní bezpečnosti kanceláře a čínským Státním poradcem, dialog o zahraniční politice a bezpečnosti, dialog mezi politickými stranami a dialog mezi státními výzkumnými pracovišti. V prosinci 2013 obě země spustily tři ze čtyř hlavních kanálů strategického dialogu, dialog mezi politickými stranami však ne. KR s ČLR se také dohodla na pořádání rozhovorů mezi viceministry zahraniční dvakrát ročně a summit meetingy mezi vysokými úředníky. Další posun se udál v roce 2014, kdy Si Ťin-pching navštívil KR a obě hlavy státu vydaly další společné prohlášení, ve kterém si slíbily blízkou spolupráci na středně i dlouhodobých plánech. Důraz zde byl na kreativní a inovativní přístup, prohloubení vztahů mezi obyvateli obou zemí, kulturní výměny a další rozšíření oblastí politiky a bezpečnosti. Spolupráce se měla projevit i v oblasti znečištění ovzduší a v oblasti bezpečnosti v jaderné energetice. Obě hlavy států si slíbily pravidelné vzájemné návštěvy a pořádání dalších rozhovorů mezi ředitelstvím korejské Národní bezpečnosti kanceláře a čínským Státním poradcem a také roční návštěvy ministrů zahraničí. Také se obě strany domluvily na využití přístupu 1.5 dialogu, tedy využití jak veřejné, tak soukromé diplomacie např. pravidelným pořádáním Fóra mladých vůdců Koreje a Číny.

Velmi výrazným činem prezidentky Pak Kün-hje byla státní návštěva do ČLR, kterou prezidentka vykonala 3. září 2015 k příležitosti oslav 70. výročí vítězství čínského lidu ve válce proti Japonské agresi a ve světové válce proti fašismu. Za vlády prezidentky Pak došlo také k repatriaci ostatků čínských vojáků do ČLR, což společně s účastí na vojenské prohlídce k oslavám výročí vítězství lze hodnotit jako silně pročínské.

Vývoj vztahů ilustruje také popsáný vývoj obchodních vztahů v ročních zprávách. Prezidentka Pak pokračovala v jednáních o Dohodě o volném obchodu s ČLR, kterou započal I Mjōng-pak. Smlouvu se jí úspěšně podařilo uzavřít v roce 2014. V tom samém roce se prezidentce také povedlo spustit přímé obchodování s korejským wōnem a čínským jüanem.

V roce 2016 Korejská vláda spustila oficiální konzultace v rámci korejsko-americké aliance o možnosti výstavby protiraketového systému THAAD na území Korejské republiky. KR tento komplet

pořídila na ochranu vůči balistickým střelám z KLR, ČLR však tento krok vyhodnotila jako ohrožení jejich vlastní armády. Korejská vláda různými způsoby obhajovala tento krok v mezinárodním společenství a jasně dala najevo, že tento systém nebude hrozbou jiné zemi, hlavně tedy ČLR. I přes všechny snahy o společný rozvoj vztahů s ČLR, byl tento krok nemalým problémem, který zpomalil další postup a zhoršil vzájemné vztahy mezi zeměmi. ČLR bylo jasně proti vystavění tohoto systému a reagovalo ekonomickou odvetou. V roce 2017 vláda ČLR zakázala prodej některých jihokorejských produktů a zavedla přísnější daňové kontroly a bezpečnostní inspekce pro jihokorejské podniky v ČLR. Zakázala také skupinové cesty do KR, což zavinilo více než 40% úpadek v přílivu čínských turistů do KR.

Roční zprávy se i u této prezidentky věnují hodně kulturní diplomacii a turismu. V oblasti turismu byl zásadní rok 2014, kdy počet návštěvníků mezi ČLR a KR vystoupal na 10 milionů poprvé za celou dobu společných vztahů do roku 1992. Tak jako prezident I i prezidentka Pak vzájemně s čínským prezidentem opakovaně označovala některé roky za roky pro návštěvu ČLR a KR. Během úřadu prezidentky Pak Kün-hje vláda podporovala také kulturní projekty, které podporoval i I Mjōng-bak. Těmi bylo:

- zvaní čínských „power bloggerů“ do KR
- výměnný program pro korejské a čínské novináře
- program pro provinční úředníky z Číny

Kromě problémů zapříčiněných schválením výstavby THAADu byla většina problémů, které roční zprávy zmiňují způsobena provokacemi ze strany ČLR. V roce 2013 bylo velkým tématem zahraniční politiky vyhlášení Identifikační zóny protivzdušné obrany ve Východočínském moři Čínskou vládou. Tato zóna zasahovala do vzdušných prostorů patřících Japonsku a částečně i Korejské republiky a Taiwanu a proto vytvořila takový rozruch. Roční zprávy však více o tomto problému nehovoří. Dalším trnem v oku korejsko-čínských vztahů bylo stále ilegální rybaření ČLR ve Žlutém moři. V listopadu 2014 korejská vláda nově zavedla program pro čínské úředníky zodpovědné za politiku čínských rybářů. Jednání mezi zeměmi pokračovaly stále každý rok jako za předchozí vlády.

3.3.3 Za vlády Mun Čä-ina

Přehled politiky progresivního prezidenta Mun Čä-ina vůči ČLR je vytvořený na základě ročních zpráv o letech 2017 (Ögjobu 2018, s. 48-51), 2018 (Ögjobu 2019, s. 55-58), 2019 (Ögjobu 2020, s. 53-58), 2020 (Ögjobu 2021, s. 83-87) a 2021 (Ögjobu 2022, s. 51-53). Hlavní náplní politiky prezidenta Muna bylo vypořádávání se s následky schválení instalace THAAD prezidentkou Pak Kün-hje. Čínská vláda reagovala na schválení ekonomickou odvetou. Prezident Mun na tyto omezení v roce 2017 reagoval smlouvou, která ČLR zaručovala, že KR nebude stavět další systémy typu THAAD. To ale ČLR

nestačilo. Vláda se dále snažila vztahy napravit, když téhož roku vyslala speciální vyslance na Fórum Nové hedvábné stezky pro mezinárodní spolupráci. Později bylo oficiálně oznámeno, že obě strany uznaly, že výstavba THAADu zhoršila společné snahy o dobré vztahy a obě strany se rozhodly navrátit vztahy do původního stavu. Další pokrok ve spolupráci se udál v prosinci 2017, kdy prezident Mun vykonal státní návštěvu ČLR k 25. výročí navázání vztahů. Při této příležitosti se konal korejsko-čínský summit, kde obě strany souhlasily se spoluprací na společných bodech korejské politiky Nového Jihu a čínské Nové hedvábné stezky. Tyto kroky se projeví ve zlepšení vztahů. Čína zrušila některé zavedené omezení a došlo k obnovením čínských skupinových zájezdů do Korejské republiky. V roce 2018 se prezident Mun setkal dvakrát s čínským premiérem Li Kche-čchiangem a společně diskutovali o rychlém obnovení korejsko-čínských výměn a spolupráce a také o pokračování v dalších vyjednáváních ohledně dohod o investicích, ochraně životního prostředí a kompletní denuklearizaci korejského poloostrova. KR se snažila vztahy s ČLR zahojit také kvůli vlivu ČLR na záležitosti s KLR. Prezident také opakovaně jednal se svým čínským protějškem o spolupráci na konání zimních olympijských her v Pchjongčchangu. Další události, které roční zprávy v tomto ohledu zmiňují, jsou jednání Komise pro budoucí vztahy ČLR a KR v roce 2021 a 2022. Tato komise měla za cíl určit budoucí společné plány zemí v následujících třiceti letech.

Roční zprávy popisují vývoj vztahů také v oblasti ekonomické spolupráce a obchodu. Jako důležité momenty roční zprávy zmiňují přijetí Společného plánu ekonomické spolupráce KR a ČLR, který určoval společné ekonomické cíle na dalších pět let v roce 2021. V září téhož roku byla také otevřena korejsko-čínská kancelář v korejsko-čínské mezinárodní zóně spolupráce v Čchang-čchunu v ČLR jako součást spolupráce mezi korejskými politikami Nového jihu a Nového severu a čínské Nové hedvábné stezky.

Roční zprávy věnují prostor i kulturní diplomacii a turismu. I Mun Čä-in dle zpráv také využíval korejské soft power a podporoval kulturní výměny. I on opakovaně s čínským prezidentem označoval určité roky za roky pro kulturní výměnu mezi ČLR a KR a vzájemnou návštěvu zemí. Projekty na podporu kulturních vztahů a posílení turismu, které roční zprávy uvádějí, zahrnují:

- podporu výměnných programů pro novináře
- podporu výměn v humanitních studiích
- vznik výměnných a jazykových programů pro studenty
- zvaní čínských osobností do Korejské republiky
- zvaní čínských „power-blogers“ do Korejské republiky
- online soutěž ve vyprávění v Hwadžöngu
- video soutěž pro fanoušky Hallyu
- téměř 3 km dlouhý pochod k 29. výročí čínsko-korejských vztahů
- korejské webináře o sociálních sítích v čínštině s názvem „Strážní andělé korejsko-čínského přátelství“

3.4 Vztahy mezi KR a Japonskem

3.4.1 Za vlády I Mjōng-baka

Toto shrnutí je vypracováno na základě ročních zpráv o letech 2008 (Ögjobu 2009, s. 40-41), 2009 (Ögjobu 2010, s. 42-44), 2010 (Ögjobu 2011, s. 39-41), 2011 (Ögjobu 2012, s. 48-51) a 2012 (Ögjobu 2013, s. 56-59). Konzervativní prezident I Mjōng-bak se zprvu primárně snažil o vytvoření stabilních vztahů s Japonskem a posílení ekonomické spolupráce mezi zeměmi. V červnu 2009 se setkal s japonským premiérem Asóem v Tokiu a domluvil se s ním na změně statusu vztahu mezi KR a Japonskem na „vyspělé partnerství orientovaného na budoucnost“. Další vývoj, který roční zprávy popisují, souvisí s historickými a územními spory mezi zeměmi. Největší prostor je věnován problematice comfort women. Přístup zemí k této problematice a společná řešení ovlivňovaly víceméně celý vývoj vztahů.

V říjnu 2009 se korejský prezident I znovu setkal s japonským premiérem Hatojamou. Následně japonský premiér výsledek jednání ohlásil na tiskové konferenci. Zde prohlásil: „Naše vláda má dostatek odvahy na to, aby byla schopna čelit minulosti přímo a udělat pokrok v různých otázkách.“ Po tomto projevu následovaly kroky japonské vlády, které poukazyvaly na snahy Japonska o zlepšení vztahů. Japonsko se v listopadu rozhodlo poskytnout Korejské republice kopie seznamů uložených peněz korejských civilistů, kteří byli nuceni pracovat pro soukromé firmy během japonské kolonizace. Japonský premiér také ten rok slíbil, že nenavštíví pověstnou a kontroverzní šintoistickou svatyni Jasukuni v Tokiu, kterou každoročně navštěvovali vysoce postavení vládní úředníci, a která je zasvěcena vojákům, kteří padli za Japonské císařství i v období Japonské okupace Koreje. Toto byl důležitý krok japonské vlády, neboť jsou tyto návštěvy obecně brány jako souhlas s japonským kolonialismem.

V roce 2010 se novým japonským premiérem stal Naoto Kan. Ten ve svém prohlášení 10. srpna vyjádřil hlubokou lítost a omluvil se za japonskou koloniální minulost. Svoji upřímnost podložil také slibem o navrácení korejských archivů, které Japonsko za okupace Koreji vzalo. Na to prezident I reagoval ve svém projevu ke dni osvobození 15. srpna. Uznal tento proslov jako krok kupředu v korejsko-japonských vztazích a zdůraznil potřebu vytvořit výzkumný projekt pro „novou éru japonsko-korejských vztahů“ pro hledání možností budoucích vztahů. Projekt později v říjnu vydal první zprávu.

V roce 2011 došlo k dalšímu posílení vztahů a uskutečnění slibu o navrácení korejských archivů, když korejský ministr zahraniční Kim Sōng-hwan a japonský ministr zahraničí Seodži Maehara podepsali společnou dohodu, jež umožnila návrat záznamů z dynastie Čosōn, které získala japonská vláda během okupace, na území KR. Japonská strana také navrátila do Korejské republiky ostatky 219 Korejců, kteří byli nuceni sloužit v Japonské armádě během okupace. To bylo Koreou vnímáno jako velmi pozitivní krok.

Prezident I však musel v roce 2011 změnit svůj přístup k Japonsku. Dle informací z ročních zpráv lze soudit, že do té doby se soustředil především na zlepšování ekonomické a bezpečnostní spolupráce mezi KR a Japonskem. V srpnu 2011 však Ústavní soud Korejské republiky označil za protiústavní, že korejská vláda neprovádí žádné konkrétní snahy o vyřešení sporu s Japonskem, které pramení ze článku 3 ve smlouvě z roku 1965, ve které Japonsko odmítlo vyrovnání se sexuálními otrokyněmi, které byly nucené pracovat během japonské nadvlády. Vláda I Mjōng-paka na toto rozhodnutí tedy musela reagovat. Tentýž rok jednala dvakrát s japonskou vládou a vytvořila Pracovní skupinu pro Dohodu z roku 1965 a speciální plán pro vyřešení tohoto problému. Korejská vláda se různými komunikačními kanály snažila Japonskou vládu přinutit k nápravě. Prezident I sám při své návštěvě v Kjótu v prosinci zdůraznil potřebu řešení kompenzace sexuálních otrokyň a volal po politickém rozhodnutí. Jednání o tomto problému však dále pokračovala jen mezi korejským a japonským ministrem.

Dalším velkým tématem v korejsko-japonských vztazích je spor o souostroví Tokto. Za vlády I Mjōng-baka dle ročních zpráv zakázalo japonské ministerstvo zahraničí v roce 2011 svým zaměstnancům létat korejskými aerolinkami, neboť nabízeli lety poblíž souostroví Tokto. Ten rok se také skupina japonských zákonodárců měla vypravit na ostrov Ullūngdo, který se nachází jižně od souostroví Tokto. Korejská strana na tuto návštěvu reagovala předvoláním japonského velvyslance a oznámením, že se tato skupina nedostane přes celní prohlídku. Kromě toho Japonsko každý rok opakovalo stejné provokativní činnosti. Japonská vláda každoročně schválila nové středoškolské učebnice, které označovaly souostroví Tokto za japonské souostroví Takešima. Také každoročně nechala vydat roční zprávy ministerstva obrany, ve kterých bylo souostroví taktéž připojeno k Japonsku. Vláda I Mjōng-paka na takovéto provokace reagovala vždy oficiálním prohlášením ministerstva zahraničí, předvoláním japonského velvyslance a jasným požadavkem o stáhnutí těchto nároků. Korejská vláda pokračovala také ve výzkumu historických dokumentů k posílení svého nároku na Tokto. Prezident I nechal také vytvořit Pracovní skupinu pro teritoriální správu Tokta, Pracovní skupinu pro Tokto na Ministerstvu zahraničních věcí a také výzkumné pracoviště zaměřené na tento problém spadající pod Nadaci Historie severovýchodní Asie. Premiérova kancelář také pořádala porady pro vytvoření a implementaci politiky a strategie k obraně korejské suverenity na souostroví Tokto. I přesto všechno však žádná změna od japonské vlády však nepřišla.

Prezident I Mjōng-bak v posledním roce svojí vlády učinil smělý krok a 10. srpna 2012 osobně navštívil souostroví Tokto. Tento krok lze brát jako reakce na předchozí provokace, ale také je dobré jej chápat jako demonstraci konceptu chromé kachny. Šlo již o poslední rok prezidentovy vlády a prezident neměl tedy nutně co ztratit. Prezident tímto krokem dal jasně najevo, že o dobré vztahy s Japonskem stojí, ale ne za cenu ztráty korejské suverenity a hrdosti. Japonská vláda v reakci stáhla svého velvyslance z Korejské republiky a předvolala si jihokorejského velvyslance na protest. Kancelář japonského premiéra nechala také v reakci vyhotovit průzkum veřejného mínění ohledně souostroví Tokto a vytvořila Kancelář pro plánování a koordinaci teritoriální a suverénní politiky. Japonská vláda

navíc navrhla přenést tento spor do Mezinárodního soudního dvora v Haagu. Korejská vláda ale návrh o posouzení odmítla, neboť ho nepovažovala za hodný zvážení a dopis premiérovi poslala zpět.

O ekonomických a obchodních vztazích mezi KR a Japonskem se roční zprávy vyjadřují následovně. Prezident I začal již na první oficiální návštěvě Japonska 20. dubna 2008 s japonským premiérem začal vyjednávat o obnovení Dohody o volném obchodu s Japonskem. Roční zprávy zde uvádí, že Korea už s Japonskem vedla vyjednávání o této dohodě v roce 2003 a 2004, kvůli rozdílným názorům na zemědělství, průmyslovou spolupráci, bezcelní opatření nebo i vládní zprostředkování se však jednání zastavila. Jednání o této dohodě se však jinak za vlády prezidenta I Mjōng-baka výrazně nepohnula.

Z kulturních programů a výměn roční zprávy zmiňují nový výměnný program pro studenty vysokých škol a obnovení výměnného programu pro mladé diplomaty z Korejské republiky a Japonska v roce 2012. Tento program předtím fungoval od roku 1998 do roku 2001. Dále roční zprávy zmiňují také zvýšení počtu víz pro pracovní dovolené mezi Korejskou republikou a Japonskem na 7,200 s plánem zvýšit jejich počet na 10,000 do konce roku 2012.

Roční zprávy zmiňují i nebyvalou pohromu, která Japonsko zasáhla 11. března 2011. Na zemětřesení, následné cunami a poničení jaderné elektrárny Fukušima v severovýchodní části země jihokorejská vláda reagovala aktivní pomocí Japonsku. Vlády se kvůli tomuto incidentu domluvili také na Partnerství pro obnovu a turismus severovýchodního regionu Japonska a budoucí spolupráci na jaderné bezpečnosti.

3.4.2 Za vlády Pak Kŭn-hje

Tento přehled je vytvořen na základě ročních zpráv vydaných v letech 2014 (s. 68-73, 78-79), 2015 (s. 69-74, 79-81), 2016 (s. 79-85, 91-94) a 2017 (s. 44-47, 51-52).

Roční zprávy se v případě prezidentky Pak věnují hlavně historickým sporům. I Pak Kŭn-hje pokračovala ve snahách o řešení těchto sporů s Japonskem na základě tzv. správného porozumění dějinám. Prezidentka podporovala výzkum historických map a dokumentů, nechala vytvářet edukační weby a videa o Toktu a dalšími způsoby šířila korejský pohled na problém.

Problém s Comfort women se, jak uvádí i samotná zpráva ministerstva zahraničí z roku 2013, stal symbolem stálých problémů japonsko-korejských vztahů. Japonsko tvrdošijně odmítalo změny ohledně Dohody z roku 1965 a odmítalo další kroky k vyrovnání se z oběti tohoto fenoménu. Japonsko sice nechalo vytvořit Fond pro asijské ženy na pomoc přeživším, oběti ale tuto pomoc odmítly, neboť jí viděly jen jako chabou snahu o charitu místo plnohodnotného uznání odpovědnosti Japonska. Navíc toho roku kontroverzní svatyní Jasukuni navštívil sám japonský premiér Šinzo Abe. V září toho roku pronesl korejský ministr zahraničních věcí Jun Bjōng-se proslov na Valném shromáždění Spojených národů, ve kterém zdůrazňoval závažnost comfort women a žádal po Japonsku odpovědnost.

Prezidentka Pak Kŭn-hje poté v říjnu zaslala zprávu japonské vládě, ve které vyjádřila naděje o přátelských vztazích mezi zeměmi. I v roce 2014 se vláda tradičně snažila téma *comfort women* zdůraznit u příležitosti Valného shromáždění Spojených národů a setkání Rady OSN pro lidská práva. Prezidentka Pak pronesla na Valném shromáždění svoji řeč o snahách Korejské republiky bojovat proti sexuálnímu násilí a také podotkla, že sexuální násilí v ozbrojeném konfliktu je proti lidství nehledě na období a místo. Ministr zahraničních věcí před Radou OSN pro lidská práva také zdůraznil důležitost tohoto téma a znovu vyzval Japonsko ke konkrétním krokům. Na konci září 2015 prezidentka Pak pronesla proslov u 70. Valného shromáždění OSN, ve kterém tentokrát zdůraznila, že přeživších japonské okupace pomalu ubývá a je tedy potřeba jednat rychle.

Výraznější posun přišel téhož roku k 50. výročí normalizace vztahů mezi zeměmi. Při té příležitosti se konal trilaterální summit KR-JP-ČLR, kde se Pak Kŭn-hje znovu setkala s premiérem Šinzo Abem. Společně jednali o problematice sexuálních otrokyň, neboť to byla stále hlavní překážka dobrých vztahů. Další dva měsíce se konala jednání mezi zeměmi a na konci prosince došlo k uzavření dohody. Japonský ministr zahraničních věcí Fumio Kišda uznal odpovědnost Japonska za *comfort women* a veřejně se omluvil. V uzavřené dohodě se zavázal, že Japonsko dodá Korejské republice jednu miliardu japonských jenů na nadaci pro pozůstalé této tragédie. V dohodě bylo také uvedeno, že Japonsko bude spolupracovat s Korejskou republikou na programech k obnově důstojnosti těchto žen a léčení jejich traumat. Za to japonský ministr zahraničí požadoval, aby se obě země stranily jakékoli další vzájemné kritiky v mezinárodním prostoru. Korejský ministr zahraničí Jun ve svém prohlášení dodal, že bude považovat celou věz za uzavřenou, vykoná-li Japonsko vše, co slíbilo. Také slíbil, že vynaloží snahu k odstranění památníku před japonskou ambasádou v Soulu a vládní činitelé se budou stranit kritiky. Toto prohlášení znamenalo velký úspěch pro úřad Pak Kŭn-hje. Japonsko poprvé přiznalo svoji zodpovědnost bez dalších dodatků. Japonský premiér Šinzo Abe se poté také osobně omluvil. K vytvoření nadace došlo 28. července 2016 a Japonská vláda poskytla finance tak, jak slíbila.

I přes tyto společné snahy o vyřešení problému Japonsko stále pravidelně schvalovalo středoškolské učebnice, které popisovaly souostroví Tokto jako japonskou Takešimu a nechávalo vydávat roční zprávy japonského ministerstva zahraniční a obrany, které tvrdily to samé. Japonští vládní úředníci opakovaně navštěvovali problematickou svatyni Jasukuni a každý rok se také opakovaně konal Den Takešimi v prefektuře Šimane.

V oblasti bezpečnosti se udála jedna velká změna, a tou bylo obnovení Dohody o opatřeních k ochraně utajovaných vojenských informací mezi vládou Korejské republiky a vládou Japonska (GSOMIA) v roce 2016. Tento čin byl dle ročních zpráv uskutečněn v reakci na listopadové provokace KLDR.

Vláda prezidentky se musela potýkat také s proti-korejskými protesty v oblastech Japonska, kde žije mnoho Korejců. Prezidentka v reakci na tyto protesty žádala Japonskou vládu o poskytnutí pomoci k zajištění bezpečnosti Korejců žijících v Japonsku. Japonská vláda nakonec oznámila, že nenávistné projevy nebudou tolerovány a navrhla zákon k regulaci těchto činů.

3.4.3 Za vlády Mun Čä-ina

Přehled událostí a informací o vztazích s Japonskem za vlády Mun Čä-ina je vyhotoven na základě ročních zpráv z roku 2017 (Ögjobu 2018, s. 45-48), 2018 (Ögjobu 2019, s. 52-54), 2019 (Ögjobu 2020, s. 50-53), 2020 (Ögjobu 2021, s. 80-84) a 2021 (Ögjobu 2022, s. 49-51).

Ve vztazích k Japonsku zvolil Mun Čä-in tzv. dvojí přístup, tedy snahy o vyřešení historických sporů a zároveň snahy o dobrý vztah mezi zeměmi zaměřený na společnou budoucnost. Korejské ministerstvo zahraničí se snažilo vyřešit historické spory skrze jednání s Japonskem, které by postupně přivedly Japonskou vládu ke tzv. správnému chápání dějin, tedy ke korejském pohledu na ně. Roční zprávy uvádí, že prezident nechal do Japonska na začátku své vlády vyslat speciálního velvyslance Mun Hüi-sanga s cílem obnovit summitovou diplomacii, kterou pošramotily události předchozích let.

Problematika comfort women rozhodně nebyla vyřešena, i přestože v roce 2015 prezidentka Pak podepsala s japonským premiérem Šinzo Abem Dohodu o sexuálních otrokyních. Na konci července 2017 byla vytvořena pracovní skupina, která měla překontrolovat tuto dohodu a tato skupina poté v prosinci oznámila, že tato dohoda postrádá pohled obětí. Vláda na tento verdikt reagovala následným sběrem informací přímo od přeživších. V roce 2021 vláda uspořádala řadu setkání s přeživšími comfort women k získání jejich názoru na věc. Dále se však tomuto problému roční zprávy moc nevěnují.

Japonská vláda pokračovala v každoročním schvalování středoškolských učebnic, ve kterých bylo souostroví Liancourt Rocks připisováno Japonsku. Stejně tak každoročně japonské Ministerstvo obrany vydalo roční zprávu se stejným popisem souostroví. V roce 2019, 2018 a 2021 přednesl japonský ministr zahraničí novoroční proslov před japonským parlamentem, ve kterém opakovaně označil Tokto za ostrov Takešima patřící Japonsku. Japonská prefektura Šimane také každoročně pořádala Den ostrova Takešima. Každý rok také vysoce postavení vládní úředníci navštěvovali šintoistickou svatyni Jasukuni v Tokiu. V lednu 2020 navíc japonská vláda přemístila a rozšířila Národní muzeum teritoria a suverenity, ve kterém bylo Tokto zahrnuto do území Japonska. Na tyto kroky Korejská vláda reagovala zásadně skrze prohlášení Ministerstva zahraničních věcí, ve kterých tyto činy odsuzovala a volala po nápravě.

Do vztahů s Japonskem udělal velkou ránu případ nucených prací Korejců z dob japonské okupace, který se dostal ke korejskému Vrchnímu soudu v říjnu 2018. Soud tento případ vyhodnotil a nařídil dvěma japonským firmám, které během okupace dané Korejce vykořisťovaly, kompenzovat pozůstalé. Toho roku se korejský prezident snažil vztahy dále posunout na třech summitech a využít 20. výročí zveřejnění Deklarace nového korejsko-japonského partnerství 21. století. Tato deklarace byla podepsána liberálním prezidentem Kim Tã-džungem a japonským premiérem Keizoem Obuči. Prezident Mun se také snažil využít toho, že se v roce 2018 v KR konaly zimní olympijské hry a v roce 2020 se měly konat letní olympijské hry v Tokiu, ke zvýšení spolupráce. Japonská vláda však na rozhodnutí soudu reagovala v červenci 2019 zrušením licence na vývoz fluorovodíku, fotorezistů a fluorizovaných polyimidů do Korejské republiky. Japonská vláda také oznámila, že odstraní Korejskou republiku ze svého white listu, tedy seznamu zemí, které mají přednost v dovozu z Japonska. Prezident Mun na toto

rozhodnutí reagoval setkáními s Šinzo Abem na několika summitech a Korejská vláda v srpnu oznámila, že zruší dohodu GSOMIA o sdílení tajných informací a předložila tento spor k šetření u Světové obchodní organizaci. V listopadu 2019 obě strany oznámily, že jsou otevřené jednání a Korejská vláda se rozhodla zrušit oznámení o zrušení GSOMIA ze srpna. Vlády jednaly ohledně exportu těchto tří položek, spor, který byl v již v procesu šetření u Světové obchodní organizace, byl pozastaven. Japonsko navrhlo společná jednání a také oznámilo, že přehodnotí zrušení licencí pro Korejskou republiku, pokud dojde k závěru, že opatření a postupy při dovozu splňují dané požadavky. Jednání se vedla od listopadu do ledna dalšího roku. Korejská republika reagovala tvrzeními o nelegálnosti těchto kroků Japonské vlády. Japonsko ale nereagovalo. Korejská republika tedy došla k závěru, že Japonská vláda nechce jednat o dané věci a znovu spustila šetření u Světové obchodní organizace. Mun Čä-in se s příchodem nové japonské vlády v září 2020 pokusil vylepšit vzájemné vztahy v telefonátu s novým premiérem Sugou Jošihidem. V dalších dvou letech proběhlo několik setkání jak vyšších úředníků, tak hlav států a skrze mnohá jednání se vztahy povedlo znovu urovnat. Vláda také obnovila mezivládní a ekonomické výměny a prodloužila Dohodu o opatřeních k ochraně utajovaných vojenských informací mezi zeměmi.

Na vztahy s Japonskem měla vliv i pandemie Covid-19. Výrazným krokem korejské vlády bylo zrušení bezvízových styků mezi zeměmi v březnu 2020. Na začátku října 2022 došlo znovu k implementaci bezvízové dohody mezi zeměmi.

Korejská vláda se v průběhu vlády prezidenta Mun Čä-ina snažila podporovat některé projekty mezi KR a Japonskem i kulturní výměny. V roce 2018 nechala vytvořit Pracovní skupinu pro podporu kulturních a lidských výměn mezi KR a Japonskem, která později ve své zprávě navrhla vytvoření dvaceti pěti projektů, které by podpořily vztahy mezi zeměmi. Roční zprávy také zmiňují, že vláda každoročně podporovala různé kulturní projekty:

- korejsko-japonský festival tchäkwönda Hanmadang
- Korea-Japan University 3+1 program pro korejské studenty
- mezivládní výměny
- výměny mezi korejskými a japonskými médii

Na vývoj vztahů měla vliv také pandemie Covid-19, která v roce 2020 zavinila úbytek vzájemného turismu o 89,6%. Tato krize vedla také ke spolupráci ve zdravotnictví a v organizaci návratu korejských a japonských občanů z cizích zemí domů.

4 Porovnání přístupů prezidentů

4.1 Porovnání přístupů prezidentů vůči USA

Při porovnání zjištěných informací z ročních zpráv zjistíme, že v přístupu prezidentů vůči USA dle ročních zpráv nejsou výrazné rozdíly. Vztahy Korejské republiky a Spojených států jsou historicky podmíněné a mohou se tedy vyvíjet v relativně omezených hranicích. Všichni tři prezidenti se snažili o posílení bezpečnostního spojení s USA, jelikož je pro bezpečnost KR podpora USA zásadní. Nějaké rozdíly však v jejich politikách samozřejmě existují.

Prezident I se rozhodně snažil o posílení bezpečnostní aliance s USA, podporoval výměnu mezi americkými a korejskými politiky, posílení americké armády v Korejské republice a podporoval udržování jaderného deštníku. Roční zprávy zmiňují také spolupráci ve světě a další témata, ve kterých země spolupracovaly, jako boj proti klimatické změně, boj proti terorismu, boj proti šíření zbraní hromadného ničení nebo v oblasti energetické bezpečnosti. Toto bylo také součástí prezidentovy iniciativy Global Korea. Zásadním krokem bylo zveřejnění Společné vizi spojení mezi KR a USA v roce 2009, která měla načrtnout plán pro budoucí směřování společenství a také vytvoření plánu Strategického spojení 2015, který představil konkrétní kroky k posílení spojení a spolupráce.

Na vývoj vztahů za vlády prezidenta I Mjōng-baka a Pak Kūn-hje měla velký vliv politika amerického prezidenta Obamy s názvem Pivot to Asia (Lieberthal 2011), díky které se americký prezident Obama více zajímal o své spojence ve východní Asii. Konzervativní prezidentka Pak Kūn-hje navázala na politiku I Mjōng-baka, pokračovala v posilování aliance mezi KR a USA a snažila se globální partnerství mezi KR a USA přeměnit na komplexní strategické spojení 21. století. I za její vlády KR a USA spolupracovaly na různorodých problémech a jednaly společně ohledně vztahů s dalšími zeměmi. Země také spolupracovaly ve vojenské přípravě a odpovědi na provokace KĽDR.

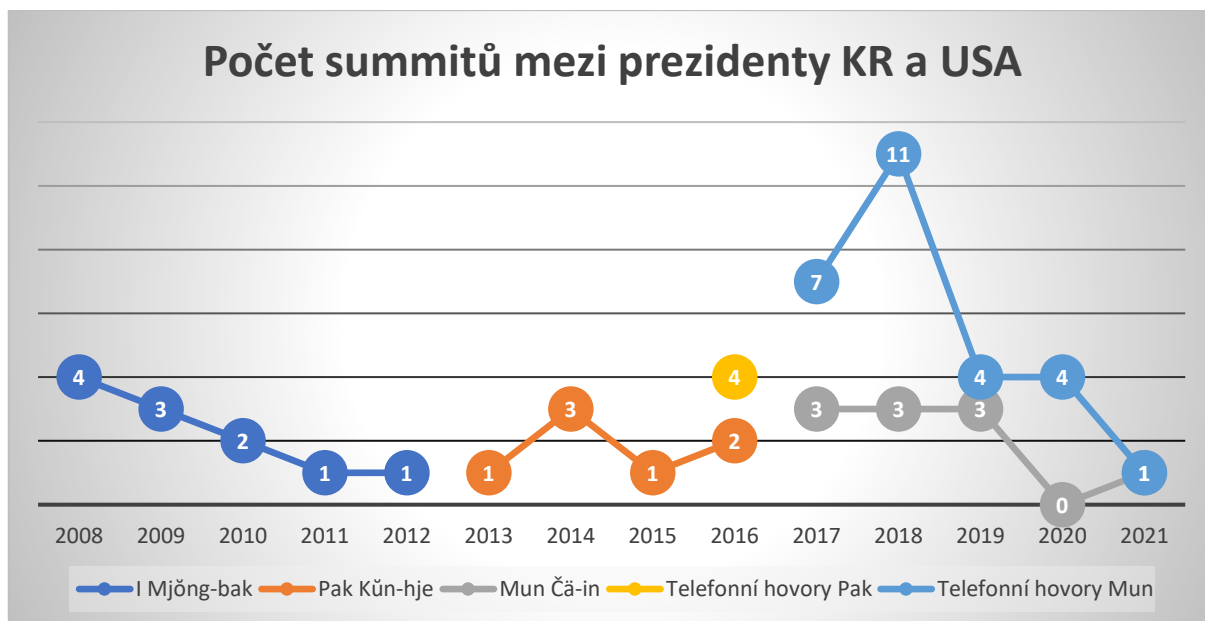
Ani prezident Mun Čä-in zásadně nezměnil jednání s USA. I on se snažil udržet pevné vztahy mezi zeměmi a spolupracovat na globálních problémech. I přes svoji sluneční politiku nebyl proti instalaci protiraketového systému THAAD na území KR a ve vztazích USA a KĽDR výborně posloužil jako mediátor summitů. Prezident Mun s prezidentem Trumpem jednal také o propojení Nové jižní politiky a americké strategie Indo-Pacifiku, což vedlo k další hlubší spolupráci ve světě. Za vlády prezidenta Muna americký prezident navštěvoval KR mnohem častěji než jeho předchůdci. V tomto případě se však určitě jednalo hlavně o Trumpovu iniciativu, která vycházela ze zájmu aktivní. Za prezidenta Mun Čä-ina se KR také stalo součástí NATO+4, což byl jen další ukazatel toho, že ani progresivní prezident Mun Čä-in nechce přijít o bezpečnostní výhody spojené se spojenectvím s USA.

Vývoj obchodních vztahů mezi USA a KR byl za vlády tří prezidentů podobný. Prezident I Mjōng-bak pokračoval v jednáních o Dohodě o volném trhu mezi KR a USA, která začal již prezident No Mu-hjōn. Tato dohoda se nakonec podařila uzavřít a vešla v platnost v roce 2012. Další indikací, že se prezident I Mjōng-bak snažil o dobré vztahy bylo také obnovení importu amerického hovězího masa

v roce 2008 i přes silný odpor veřejnosti a velké protesty (Tran 2008). Další dva prezidenti podporovali další implementaci Dohody o volném obchodě mezi USA a KR a podporovali jednání s USA o případných změnách. K dobrému vývoji obchodních vztahů mezi zeměmi přispělo také zrušení cel pro americkou ocel Korejskou vládou za vlády prezidenta Muna v roce 2018.

Kvalitu vztahů během období vlád jednotlivých prezidentů můžeme částečně vyčíst také z číselných dat, která nám roční zprávy nabízí. Konkrétně jimi jsou počet setkání korejských a amerických ministrů a počet setkání korejských a amerických ministrů zahraničí.

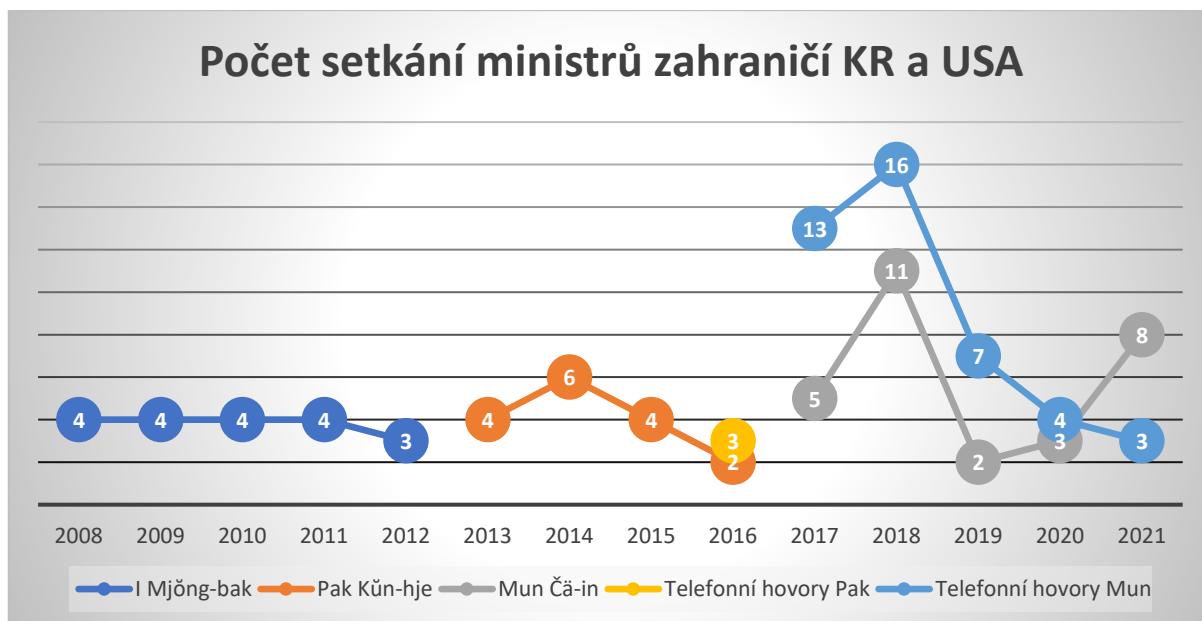
Při porovnání počtů setkání korejských a amerických prezidentů z dat ročních zpráv (Ögjobu 2009, s. 33; 2010, s. 36; 2011, s. 34; 2012, s. 42; 2013, s. 48; 2014, s. 57; 2015, s. 58; 2016, s. 60; 2017, s. 37-38; 2018, s. 39; 2019, s. 46-47; 2020, s. 44; 2021, s. 74; 2022, s. 44) získáme zajímavou křivku. Dle těchto dat se prezident I setkal s americkým prezidentem na 11 summitech, prezidentka Pak se se svým americkým protějškem setkala na 7 summitech (nebo 11 pokud počítáme i summity přes telefon) a prezident Mun se s americkým prezidentem setkal na 10 summitech (33 summitech, pokud počítáme i summity přes telefon). Průměrně se tedy prezident I setkal s americkým prezidentem na 2,2 summitech ročně, prezidentka Pak na 1,75 summitech (2,75 pokud počítáme i telekonference) a prezident Mun na 2 summitech (6,6 summitech, pokud počítáme i telekonference). Z tohoto porovnání se zdá, že daleko nejvíce komunikativnější byl prezident Mun Čä-in, který vedl se svým americkým protějškem nejvíce hovorů. U něj to byly především telekonference, které nejspíš souvisely s konáním summitů mezi Korejemi a mezi KLDŘ a USA v roce 2018. Tyto summity by však nebyly možné bez proaktivity prezidenta Trumpa. V letech 2017 a 2018 byly také vztahy mezi KLDŘ a USA a KLDŘ a KR velmi napjaté, neboť KLDŘ podnikalo mnoho provokací a dokonce vyhrožovalo USA jadernými zbraněmi. Prezident Trump tak jistě reagovalo na tyto výhrůžky a začal jednat s prezidentem Munem v doposud nevídané míře.

Obrázek 1 Setkání státních představitelů – USA

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Víceméně stejný trend je k vidění v grafu vyobrazujícím počet setkání ministrů zahraničí KR a USA tak jak je vyjmenovávají roční zprávy (Ögjobu 2009, s. 33; 2010, s. 36; 2011, s. 34; 2012, s. 42; 2013, s. 48; 2014, s. 57; 2015, s. 58-59; 2016, s. 60; 2017, s. 38; 2018, s. 39-40; 2019, s. 46; 2020, s. 44; 2021, s. 74; 2022, s. 44). Za vlády prezidenta I se korejští a američtí ministři zahraničí setkali na 19 setkáních, za vlády prezidentky Pak Kūn-hje na 16 setkáních (19 pokud počítáme i telekonference) a za vlády Mun Čä-ina na 29 (72 pokud počítáme i telekonference). V průměru tedy těchto setkání za vlády prezidenta I Mjōng-baka bylo 3,8 ročně. Za vlády Pak Kūn-hje se uskutečnily 4 ročně (4,75 s telekonferencemi). Za vlády prezidenta Mun Čä-ina se jich uskutečnilo 5,8 ročně (8,6 s telekonferencemi). Výkyv v roce 2018 má jistě stejné odůvodnění jako výkyv v setkání prezidentů v témže roce. Kromě toho přibylo setkání v roce 2021, zřejmě kvůli příchodu nového amerického prezidenta Bidena. Mezi prezidentem I Mjōng-bakem a prezidentkou Pak Kūn-hje nejsou tak výrazné rozdíly.

Obrázek 2 Setkání ministrů zahraničí – USA

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Některé roční zprávy udávají také počty výměn na vysoké úrovni, avšak data u prvních dvou prezidentů téměř nejsou, jejich porovnáním bychom tedy nic nezjistili. O tom, jak moc úsilí bylo věnováno vztahům s USA, nám však může povědět i počet stran, které roční zprávy věnují vztahům s USA.

Roční zprávy z let vlády I Mjōng-baka věnují vztahům s USA 41 stránek (Ögjobu 2009, s. 30-39; 2010, s. 33-41; 2011, s. 31-38; 2012, s. 40-47; 2013, s. 45-55) zatímco roční zprávy z let vlády Pak Kūn-hje jim věnují stránek 55, a to i přesto, že vláda Pak Kūn-hje byla o rok kratší (Ögjobu 2014, s. 52-67; 2015, s. 52-68; 2016, s. 53-71; 2017, s. 37-43). Roční zprávy z let vlády Mun Čä-ina pak USA věnují stránek 30 (Ögjobu 2018, s. 38-44; 2019, s. 44-51; 2020, s. 43-49; 2021, s. 73-79; 2022, s. 43-48). Na základě této informace můžeme tedy říci, že roční zprávy z období vlády prezidentky Pak Kūn-hje se vztahům s USA věnují nejvíce.

Na závěr srovnání je zde vyhotovena tabulka, ve které jsou definovány přístupy prezidentů a popsány klíčové kroky jejich vlády tak, jak je autor této práce identifikoval na základě informací z ročních zpráv.

I Mjōng-bak	<ul style="list-style-type: none"> • Posílení spojení 	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora a implementace dohody o volném obchodu • Strategické spojení 2015 • Silná spolupráce s USA v politice vůči KLDR • Spolupráce s USA na globálních tématech – součást Global Korea
Pak Kūn-hje	<ul style="list-style-type: none"> • Udržování silného vztahu s USA 	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora a implementace dohody o volném obchodu • Schválení amerického protiraketového systému THAAD • Silná spolupráce s USA v politice vůči KLDR • Spolupráce s USA na globálních tématech
Mun Čä-in	<ul style="list-style-type: none"> • Silný vztah s USA společně s proaktivní politikou vůči KLDR 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednání o nové dohodě o volném obchodu • Mediace summitů mezi USA a KLDR • Pokračování s THAAD • Spolupráce s USA na globálních tématech

Tabulka 1 Porovnání politik - USA

Zdroj: vlastní vypracování

Ze všech informací uvedených v tomto porovnání vychází, že všichni tři prezidenti se snažili o silné bezpečnostní spojení s USA. Prezident I Mjōng-bak se snažil o silné spojení se zaměřením na bezpečnostní spolupráci, posílení ekonomických vztahů a spolupráci v globálním měřítku. Prezidentka Pak Kūn-hje se také snažila o silné vztahy s USA. Nechala v KR instalovat americký protiraketový systém THAAD, což byl proamerický krok na úkor vztahů s ČLR. Prezident Mun Čä-in se také snažil o silné spojení a ekonomickou spolupráci s USA, i přes svoji proaktivní politiku vůči KLDR.

V ročních zprávách lze vidět rozdíly mezi prezidenty, avšak nelze úplně vyvodit, že by se některý prezident značně více snažil o posílení bezpečnostního spojení s USA. Předpoklad pro konzervativní prezidenty tedy platí, v případě prezidenta Mun Čä-ina se zcela nepotvrdil.

4.2 Porovnání přístupů prezidentů vůči KLDR

Z informací uvedených v ročních zprávách korejského Ministerstva zahraničních věcí lze dojít k tomu, že mezi politikami a přístupy vůči KLDR u zkoumaných prezidentů je zřetelný rozdíl.

I Mjōng-pak měl nejtvrďší přístup vůči KLDR a jeho politika rozhodně nebyla sluneční politikou.

Snažil se na KLDR tlačit sankcemi a odstrašovat ji od provokací, snažil se obnovit dialog a jednání s KLDR přes summitovou diplomacii s ostatními relevantními zeměmi. Denuklearizace se zdála být hlavním bodem prezidentovi politiky, to lze vidět i v náplni jeho hlavní politiky tzv. Velké dohody, která měla vytvořit nový přístup k denuklearizaci KLDR. Prezident stál na tom, že jaderné zbrojení KLDR musí být vyřešeno diplomaticky skrze šestistranná jednání a snažil se o posílení vztahů s ČLR, Ruskem, USA a Japonskem k vytvoření tlaku na KLDR. Prezident v reakci na provokace KLDR, jimiž byly např. potopení korvety Čchönan a ostřelování ostrova Jönpchjöng v roce 2010, posiloval zbrojení armády a podporoval vojenská cvičení. V reakci na chování KLDR přišel prezident s dvojitým přístupem a s politikou Velké výhodné dohody. Tento výběr strategie byl založený na vytváření tlaku na jaderné ozbrojení KLDR výměnou za bezpečnostní a ekonomické záruky. I to lze tedy interpretovat jako tvrdší přístup, kdy byla KLDR nucena ke krokům, které žádala vláda KR.

Politika prezidentky Pak byla zaměřená více na dialog v kombinaci s odstrašováním. Dala by se tedy hodnotit jako jemnější oproti prezidentu I Mjöng-bakovi. Politika prezidentky by založená na budování vzájemné důvěry, kterou chtěla podle ročních zpráv vybudovat stabilním zapojením do budování vztahu s KLDR společně s vytvářením tlaku ke společnému dialogu. Zde je vidět rozdíl v tom, že I Mjöng-bak žádal zprvu změny, na které by posléze KR reagovalo, ale prezidentka Pak vycházela z KLDR více vstřícně. Součástí její politiky bylo několik projektů, k vylepšení životní kvality Severokorejců a také k většímu ekonomickému propojení Korejí. V reakcích na provokace se však nebála větších kroků jako bylo např. uzavření průmyslové zóny v Käsöngu v roce 2016. Prezidentka se také podle ročních zpráv velmi zaměřovala na sjednocení jako takové, neboť spustila výzkumné skupiny zaměřené na studium sjednocení dříve rozdělených zemí a také zemí, které měly zkušenost se změnou režimu.

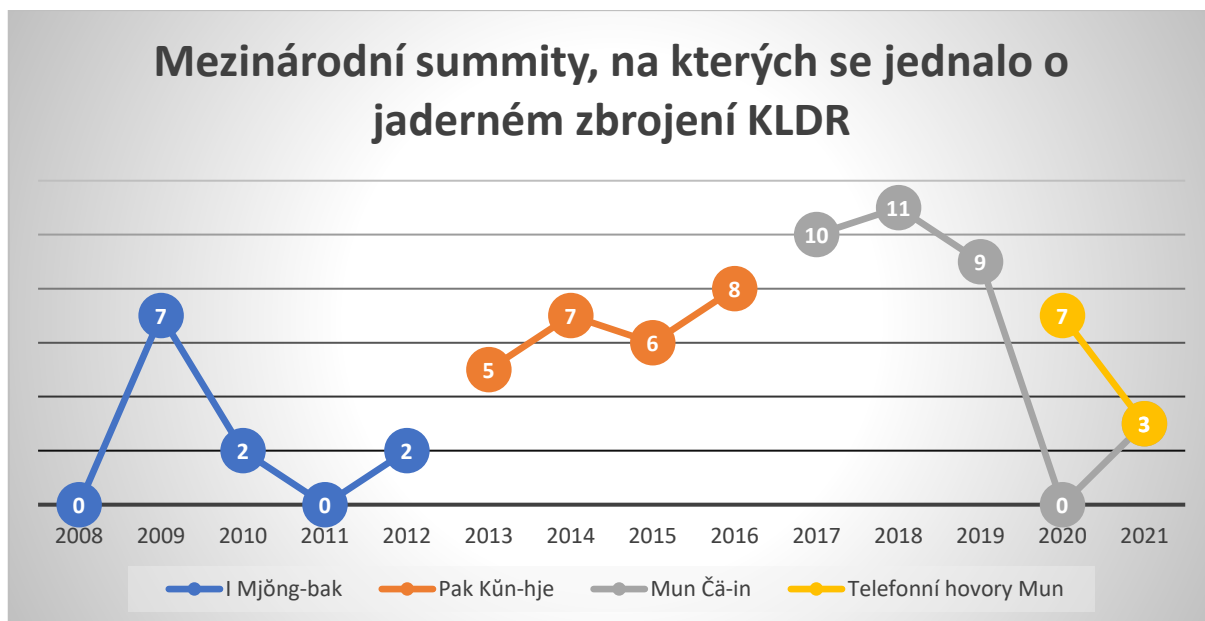
Prezident Mun byl vůči KLDR ze všech tří nevtřícnější. Prezident se ve své politice vůči KLDR věnoval vyřešení jaderné otázky, nastolení míru a normalizaci vztahů. Mun mluvil o své vizi poloostrova jako o Korejském poloostrově, kde Jih a Sever uznává a respektuje jeden druhého a společně prosperují bez hrozby jaderných zbraní nebo války. Nesnažil se tedy na rozdíl od předchozích dvou o sjednocení zemí, ale o uzavření míru a vzájemnou koexistenci. Mun Čä-in podporoval mezikorejské projekty a ekonomickou spolupráci mezi zeměmi. Na vývoj vztahů mezi KR a KLDR měla samozřejmě vliv politika amerického prezidenta. Politika prezidenta Trumpa byla daleko více proaktivní než politika amerických prezidentů, kteří vládli během úřadů předchozích dvou korejských prezidentů (Taim 2024). V ní prezident Mun figuroval jako mediátor summitů mezi USA a KLDR, které se konali za jeho vlády. Tyto summity, a i summity mezi KR a KLDR byly velkým úspěchem, avšak reálně nevedly k větším změnám. To, že chtěl prezident Mun využít zimní olympiádu v Pchjongčchangu ke zlepšení vztahů, by se také dalo považovat za projev přátelštější politiky vůči KLDR. Bylo jeho velkým úspěchem, když na zahajovacím ceremoniálu zimních olympijských her v Pchjongčchangu vystoupily oba národy pod jednou vlajkou sjednocené Koreje. Kromě toho prezident Mun podporoval mezikorejské projekty. O některé se pokoušela i Pak Kün-hje. Snahy obou těchto prezidentů se však setkaly s nedostatkem snahy ze strany KLDR a omezením kvůli mezinárodním sankcím. Přátelštější politika prezidenta Muna vůči

KLDR se ukázala také v roce 2020 s příchodem pandemie COVID-19. vstřícnost prezidenta Muna vůči KLDR se projevila když navrhl vedení KLDR možnost mezikorejské spolupráce ve zdravotnictví, jednal s prezidentem Trumpem o humanitární pomoci KLDR, na Valném shromáždění OSN navrhnul spuštění severovýchodní asijské spolupráce pro zdravotní bezpečnost (NEACHS) a spustil Iniciativu pro spolupráci v severovýchodní Asii pro kontrolu infekčních chorob a veřejné zdraví (NEACHS). Je otázkou, jak by se zachovali konzervativní prezidenti, je možné že velmi podobně, nelze však tento fakt opomenout. Myšlenku, že jako progresivní prezident by prezident Mun Čä-in měl být ke KLDR vlídnější podporuje fakt, že na rozdíl od předchozích dvou se v ročních zprávách z vlády prezidenta Muna častěji objevují politiky a cíle, které mluví především o míru, u předchozích dvou prezidentů se velmi často objevovalo jako heslo sjednocení země.

Více o vývoji vztahů mezi KR a KLDR za vlády zkoumaných prezidentů nám mohou povědět dala zapsaná v ročních zprávách.

Jako první roční zprávy nabízí přené počty mezinárodních summitů, kterých se účastnily hlavy států a na kterých se jednalo o jaderném zbrojení KLDR. Za vlády prezidenta I Mjōng-baka se těchto setkání konalo 11 (2010, s. 30; 2011, s. 41; 2013, s. 42-43), za vlády prezidentky Pak Kūn-hje 26 (Ögjobu 2014, s. 46-47; 2015, s. 49-50; 2016, s. 48-50) a za vlády prezidenta Mun Čä-ina 33 (43 s telefonními jednáními) (Ögjobu 2017, s. 29-30; 2018, s. 35; 2019, s. 41; 2020, s. 40; 2021, s. 70; 2022, s. 41). Průměrně se pak těchto jednání za vlády prezidenta I Mjōng-baka konal 2,2 ročně, za vlády prezidentky Pak Kūn-hje 6,5 a za vlády prezidenta Mun Čä-ina 6,6 ročně.

Křivka výrazně vybočuje v roce 2009, kdy KLDR opustilo šestistranná jednání, lze tedy tento výkyv přičíst této události. Následně počet summitů stabilně roste až do roku 2018, kdy byly vztahy mezi Korejemi krajně napjaté. V roce 2018 se také konaly summity mezi KLDR a KR a KLDR a USA. Poté křivka zase klesá a v roce 2020 se z osobních setkání stávají konference po telefonu. Tento úbytek summitů lze odůvodnit jak pandemií COVID-19, tak také efektem chromé kachny u prezidenta Mun Čä-ina nebo také přesunem pozornosti mezinárodního společenství k jiným problémům.

Obrázek 3 Summity o KLDL

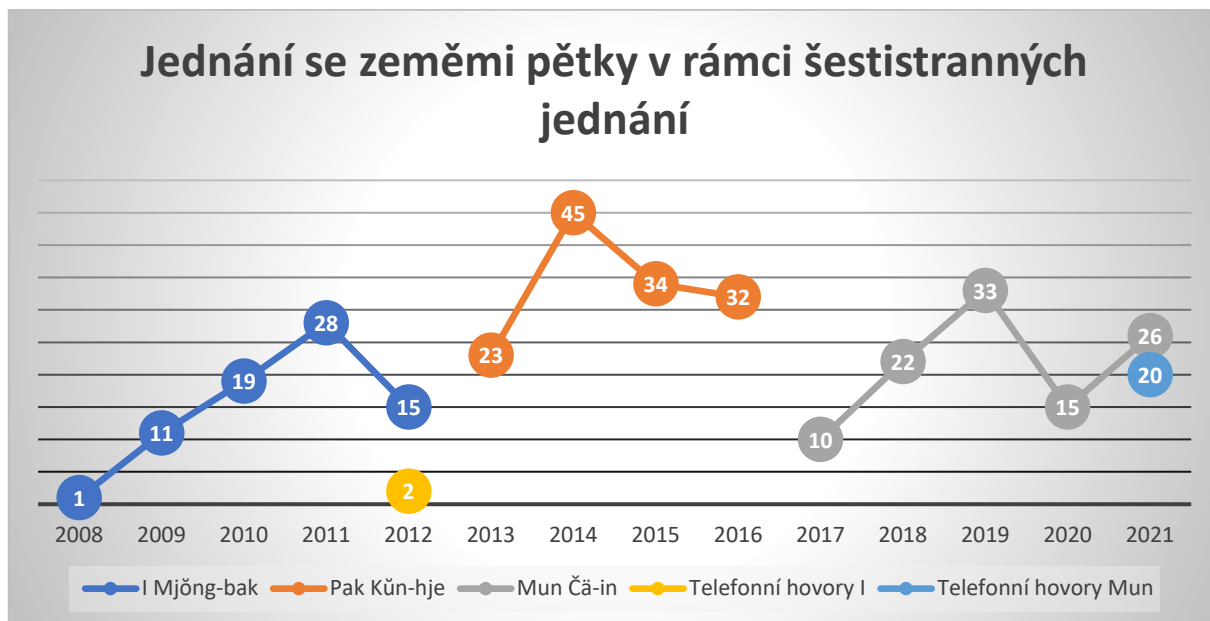
Zdroj: Data z Ögjobäksö

Když v roce 2009 KLDL opustilo šestistranná jednání, snažila si vláda KR jednat dále se zeměmi zbývající pětky. Roční zprávy i v tomto případě uvádí přesná čísla těchto setkání (Ögjobu 2009, s. 26-29; 2010, s. 30; 2011, s. 29; 2012, s. 34-36; 2013, s. 42-43; 2014, s. 49-50; 2015, s. 46-47; 2016, s. 48-50; 2017, s. 31-32; 2018, s. 35; 2019, s. 41; 2020, s. 40; 2021, s. 70; 2022, s. 41). Těchto jednání se účastnili především vyslaní vyjednávači nebo jiní vysoce postavení diplomaté. Tato jednání se konala mezi šesti zeměmi, jimiž byly ČLR, USA, KLDL, KR, Japonsko a Rusko a měla za cíl jaderné ozbrojení KLDL (Bajoria a Xu 2013).

Dle těchto údajů se během vlády prezidenta I Mjōng-baka celkově těchto jednání konalo 74 (76 společně s telefonními hovory), za vlády prezidentky Pak Kūn-hje 134 a za vlády prezidenta Mun Čä-ina 106 (126 společně s telefonními hovory). Zprůměrováním zjistíme, že u prvního prezidenta se konalo těchto jednání 14,8 ročně (15,2 ročně s telefonními hovory), u prezidentky 33,5 ročně a u druhého prezidenta 21,2 ročně (25,2 ročně s telefonními hovory). Během vlády prezidentky Pak Kūn-hje se tedy těchto jednání konalo nejvíce.

Nárůst v roce 2011 byl pravděpodobně zapříčiněn přípravami na mezikorejský summit o denuklearizaci k příležitosti Regionálního fóra ASEAN na Bali a dalšími třemi summity mezi KLDL a USA, které se v té době konaly. Následný propad v roce 2012 by se pak dal interpretovat jako období po smrti Kim Čōng-ila, kdy mezinárodní společenství čekalo na změny v zemi. Náhlý nárůst v roce 2014 jistě souvisí se čtvrtým jaderným testem, kterým KLDL hrozilo. Další propad v roce 2017 pravděpodobně souvisí s příchodem nového prezidenta Mun Čä-ina, který vůči KLDL uplatňoval přívětivější politiku. Poslední propad v roce 2020 pak jistě reflektuje globální dění nebo spíše nedostatek globálního dění zaviněný pandemií COVID-19.

Z těchto dat však nelze interpretovat více. Většina jednání se konala v reakci na činnost KLDK. Nutně tedy nemusí hovořit o politice jihokorejských prezidentů.

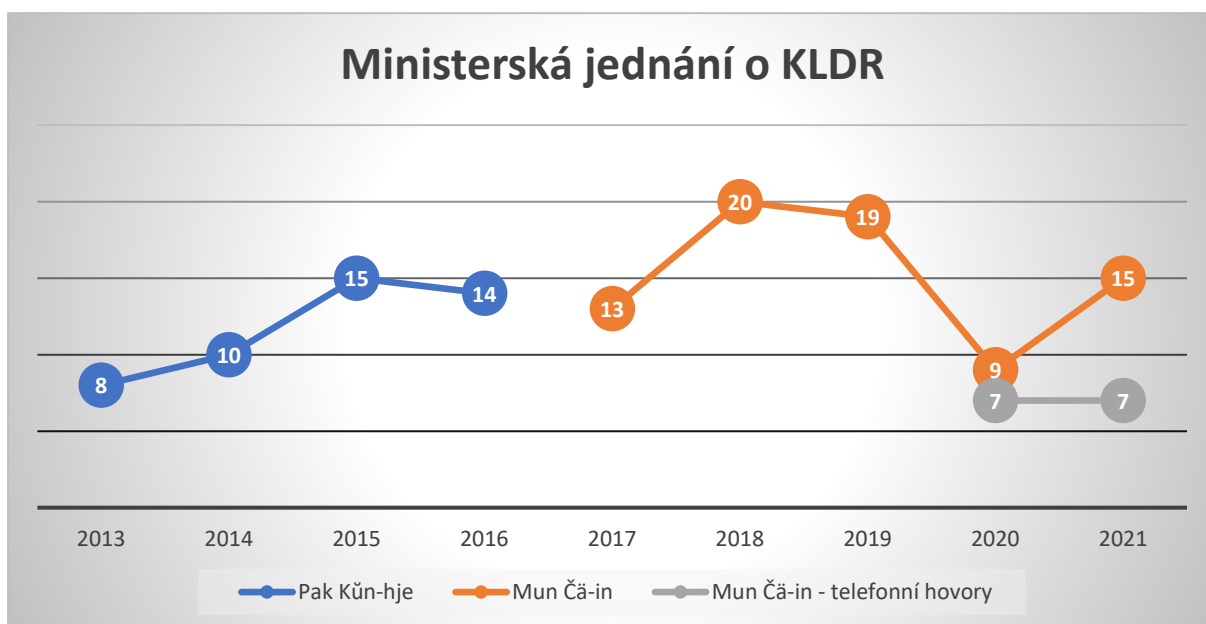

Obrázek 4 Jednání v rámci šestistranných jednání

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Dále lze dynamiku vztahů vyčíslit také z počtu setkání ministrů zahraničí zemí pětky, na kterých se jednalo o KLDK a jejím jaderném odzbrojení. Roční zprávy z období vlády I Mjōng-baka tyto čísla neuvádí, z období vlády prezidentky Pak Kūn-hje jich zprávy uvádí 49 (Ögjobu 2014, s. 49-50; 2015, s. 48-50; 2016, s. 48-50; 2017, s. 31-33) a z období vlády prezidenta Mun Čä-ina 63 (77 společně s telefonními hovory) (Ögjobu 2018, s. 35; 2019, s. 41; 2020, s. 40; 2021, s. 70; 2022, s. 41).

Z těchto dat lze vyčíslit pouze viditelný nárůst těchto jednání v období vlády Mun Čä-ina v porovnání s obdobím prezidentky Pak Kūn-hje. Výraznější zvýšení počtu těchto jednání v roce 2018 by mohl být zapříčiněn zvýšeným napětím mezi zeměmi a větší mírou severokorejských provokací v té době.

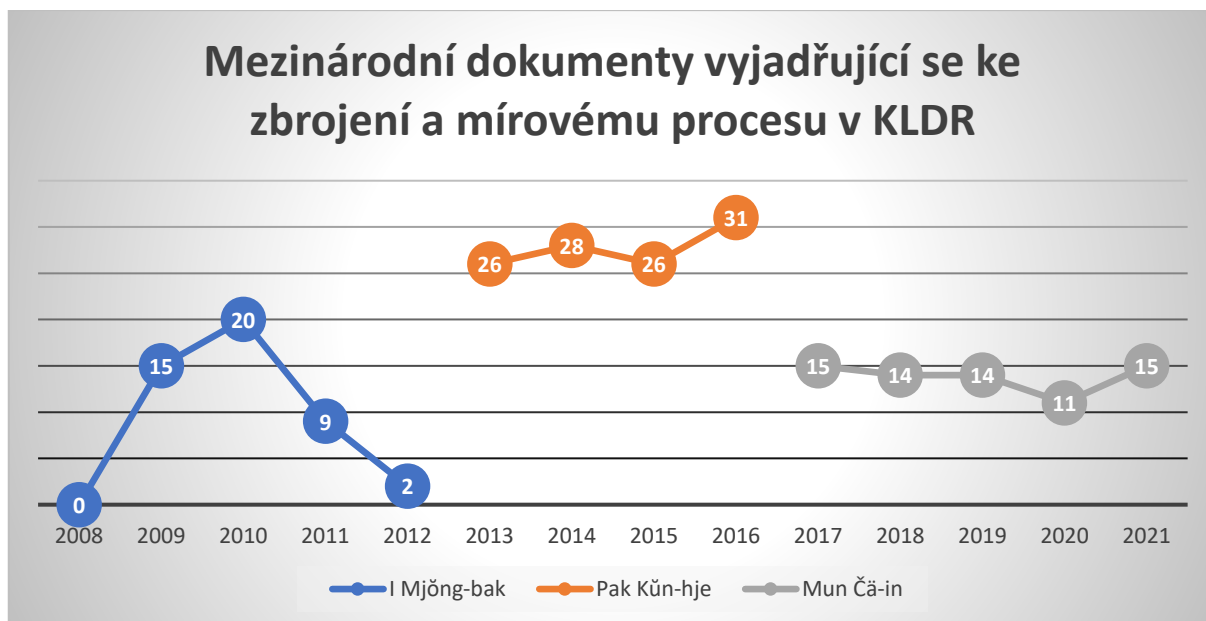

Obrázek 5 Setkání ministrů - KLDR

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Roční zprávy uvádí také počty jednotlivých prohlášení, která Korejská vláda a mezinárodní organizace zveřejňovaly v reakci na provokace a k příležitosti dalších jednání spojených s jaderným odzbrojováním KLDR. Je samozřejmě těžké soudit do jaké míry byla všechna prohlášení zásluhou korejského prezidenta, avšak i jen jejich samotný počet má nějakou výpovědní hodnotu. Je však důležité jejich počet brát v kontextu počtu provokací v daném vládním období. Tyto prohlášení převážně odsuzovala provokace KLDR a volala po ukončení provokací a ukončení jaderného zbrojení KLDR. Za vlády prezidenta I Mjōng-baka bylo těchto dokumentů zveřejněno 46 (Ögjobu 2010, s. 32; 2011, s. 30; 2012, s. 37; 2013, s. 39, 40, 44), což je v průměru 9,2 dokumentů za rok. V období vlády prezidentky Pak Kün-hje to pak bylo 111 dokumentů (Ögjobu 2014, s. 46-47; 2015, s. 46-47; 2016, s. 46; 2017 s. 33-34), které v průměru tvoří hodnotu 27,75 zveřejněných dokumentů za rok. V případě období vlády prezidenta Mun Čä-ina byl počet těchto dokumentů 69 (Ögjobu 2018, s. 36; 2019, s. 42; 2020, s. 41; 2021, s. 71-72; 2022, s. 42), v průměry tedy pak 13,8 dokumentů ročně. V tomto přehledu jasně vede prezidentka Pak, za jejíž vlády vyšlo nejvíce dokumentů vyjadřujících se k jadernému zbrojení KLDR.

Počty u jednotlivých prezidentů jsou překvapivě rozdílné. Nižší míra prohlášení za vlády prezidenta Muna by však mohla souviset s jeho vlídnějším přístupem ke KLDR. Náhlý nárůst u prezidenta I Mjōng-baka v roce 2010 je pravděpodobněji způsoben odhalením rozestavěného jaderného reaktoru v Jōngbjōnu v KLDR a také tragédií, při které vojáci KLDR odstřelovali ostrov Jōnpchjōng. Tyto dvě události vedly k větší aktivitě jak korejských diplomatů, tak také zahraničních aktérů, kteří se vyjadřovali k těmto událostem.

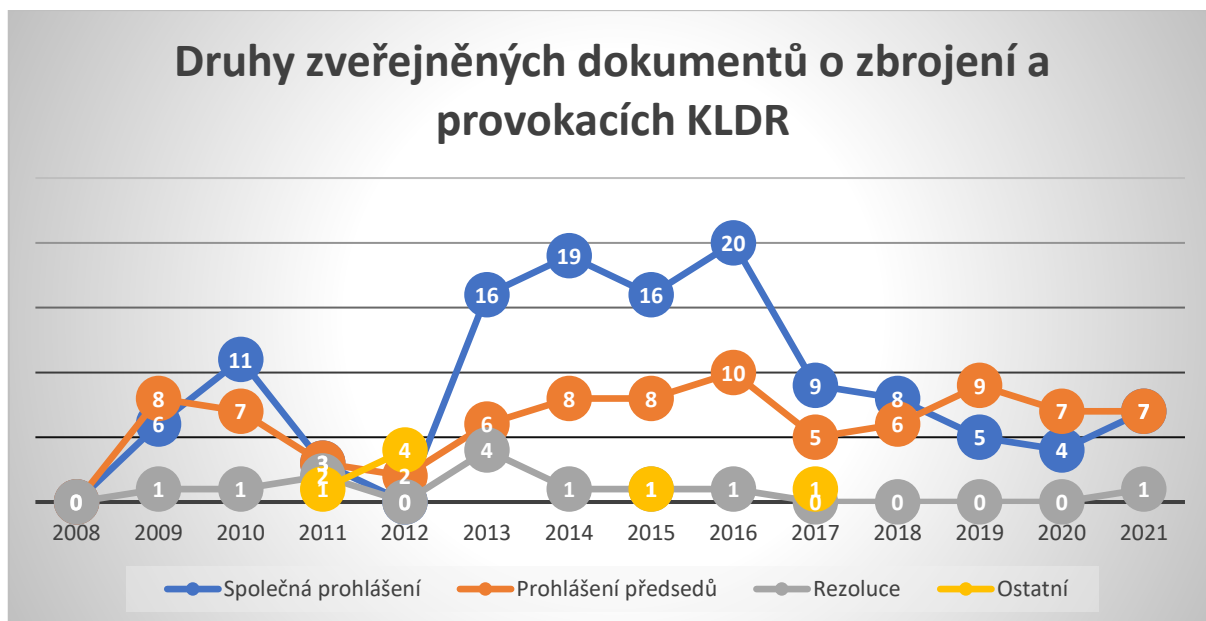

Obrázek 6 Mezinárodní dokumenty vyjadřující se ke zbrojení a mírovému procesu v KLR

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Tyto dokumenty uvedené v ročních zprávách jde dále roztřídit na několik typů, což nám poskytne možnost více analyzovat politiky jednotlivých prezidentů. Roční zprávy je dělí na společná prohlášení či dokumenty, která podepíše nebo zveřejní vícero zemí, na prohlášení, která na nějaké mezinárodní konferenci nebo v mezinárodní organizaci zveřejní předseda nebo ředitel dané organizace či zasedání, pak dále na rezoluce, které jsou výhradně buďto rezolucemi Rady bezpečnosti OSN nebo rezoluce Mezinárodní agentury pro atomovou energii a na další druhy, které jsou pro přehlednost v grafu zařazeny do skupiny ostatní. V této skupině se vyskytují informační listy (factsheets), reporty nebo také Plán pro posílení komplexního partnerství 21. století mezi Korejskou republikou a Francií (Ögjobu 2016, s. 46).

Společných prohlášení roční zprávy za vlády I Mjōng-baka uvádí 20, roční zprávy z období vlády Pak Kūn-hje uvádí prohlášení 71 a roční zprávy z období vlády Mun Čä-ina 33. V případě prohlášení předsedů roční zprávy z období vlády I Mjōng-baka uvádí 20 prohlášení, roční zprávy z období vlády Pak Kūn-hje uvádí prohlášení 32 a roční zprávy z období vlády Mun Čä-ina 25. Rezolucí u prezidenta I Mjōng-baka roční zprávy uvádí 5, u prezidentky Pak Kūn-hje 7 a u prezidenta Mun Čä-ina 1. Počet ostatních dokumentů je příliš malý na to, aby měl nějakou výpovědní hodnotu o jednání prezidentů. Z těchto dat jasně vidíme, že během vlády prezidentky Pak Kūn-hje bylo zveřejněno velmi mnoho společných prohlášení a nejvíce rezolucí, to lze interpretovat jako součást prezidentčiny politiky, kdy se prezidentka a další diplomaté za její vlády zúčastňovali mezinárodních konferencí a summitů, kde žádali názor mezinárodní komunity a odsouzení provokací KLR. Propady v počtech dokumentů pak nejspíše korespondují se změnami prezidentů v KR.

Obrázek 7 Druhy zveřejněných dokumentů

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Roční zprávy u prezidenta uvádí také počty konzultací ústředí pro mírová jednání na Korejském poloostrově. Toto ústředí je informační a strategickou jednotkou spadající pod Ministerstvo zahraničních věcí Korejské republiky, které má v popisu práce studovat jaderné zbrojení v KLDR a přípravu strategie a mírových jednání k řešení tohoto problému. Tato jednotka byla spuštěna v roce 2006 a v roce 2010 byla z původního jména *Hanbandopchjōnghwagjosōpponbu* přejmenována na *Hanbandobonbu* (Neibōgugminilbo 2021; Jōnhamnjusū 2024). Roční zprávy neuvádí počty těchto setkání v roce 2008, v roce 2009 se však těchto setkání uskutečnilo osm (Ögjobu 2010, s. 30), v roce 2010 osm (Ögjobu 2011, s. 41), v roce 2011 dvacet tři a v roce 2012 (Ögjobu 2012, s. 34-36) dvacet čtyři (Ögjobu 2013, s. 42-43). Další roční zprávy se o nich už nezmiňují, přestože tento úřad dále fungoval.

O zájmu korejské vlády o problematiku KLDR nám mohou říct více také přesné počty stran, které jsou v těchto ročních zprávách jednotlivým problémům věnovány. V případě I Mjōng-baka je v ročních zprávách KLDR věnováno 53 stránek s průměrem 10,6 stránky na jednu zprávu (Ögjobu 2009, s. 24-29; 2010, s. 24-32; 2011, s. 24-30; 2012, s. 26-39; 2013, s. 28-44), v případě Pak Kūn-hje je to 70 stránek s průměrem 17,5 stránek na jednu zprávu (Ögjobu 2014, s. 32-51; 2015, s. 32-51; 2016, s. 34-52; 2017, s. 24-36) a v případě Mun Čä-ina 85 s průměrem 17 stránek na jednu zprávu (Ögjobu, 2018 s. 24-37; 2019, s. 26-43; 2020, s. 26-42; 2021, s. 56-72; 2022, s. 34-42). Roční zprávy z období prezidentky Pak Kūn-hje tedy o KLDR hovoří nejvíce.

Na závěr srovnání je zde vyhotovena tabulka, ve které jsou definovány přístupy prezidentů a popsány klíčové kroky jejich vlády tak, jak je autor této práce identifikoval na základě informací z ročních zpráv.

I Mjōng-bak	<ul style="list-style-type: none"> • Tvrdý přístup • Jaderné odzbrojení jako hlavní téma 	<ul style="list-style-type: none"> • Jaderné odzbrojení a otevřenost spolupráci • Menší počet ekonomických projektů • Vojenská reakce na provokace
Pak Kūn-hje	<ul style="list-style-type: none"> • Trustpolitik • Odstrašování provokací a dialog 	<ul style="list-style-type: none"> • Budování vzájemné důvěry • Průmyslová zóna v Kāsōngu • Mezinárodní sankce
Mun Čä-in	<ul style="list-style-type: none"> • Proaktivní přístup • Mír a usmíření jako hlavní téma 	<ul style="list-style-type: none"> • Summitová diplomacie s KLDK • Mediace summitů mezi USA a KLDK • Projekty mezi Korejemi

Tabulka 2 Porovnání politik - KLDK

Zdroj: vlastní vypracování

Z informací zaznamenaných v ročních zprávách ministerstva se tedy o politice těchto tří prezidentů vůči KLDK dá vyvodit, že předpoklad, že je Mun přívětivější vůči KLDK, než ostatní dva prezidenti se zdá být pravdivý. V ročních zprávách z Munovi vlády je navíc častěji zmiňováno mírové soužití Korejí a spolupráce, zatímco zprávy z období vlády prezidenta I-ho a prezidentky Pak častěji zmiňovaly sjednocení. Munova politika by se tak na základě těchto zpráv dala považovat za pokračování sluneční politiky, která neměla za cíl Koreje sjednotit ale docílit mírového soužití.

Tito tři prezidenti tvoří plynulý přechod od tvrdšího přístupu I Mjōng-baka, přes vyrovnanější přístup prezidentky Pak Kūn-hje až k proaktivnímu přístupu prezidenta Muna.

Základní tezi, která předpokládá, že politika konzervativních prezidentů vůči KLDK bude tvrdší a politika progresivních prezidentů vřelejší se zde potvrdila. Politika prezidentky Pak se v některých bodech zdá být více na pomezí (budování důvěry, humanitární pomoc a ekonomické projekty), odstrašování a schválení protiraketového systému THAAD však značí spíše méně přátelštější politiku vůči KLDK.

4.3 Porovnání přístupů prezidentů vůči ČLR

Vztahy s ČLR jsou pro Korejskou republiku stěžejní jak v oblasti bezpečnosti, tak také v oblasti ekonomiky. Spolupráce s ČLR v oblasti bezpečnosti je důležitá především k udržování míru a stability v regionu a také k získání lepší vyjednávací pozice v jednáních s KLDK. V ekonomické oblasti je ČLR pro KR zásadní jakožto nejbližší a největší obchodní partner. Kvůli těmto obecným faktům se všichni tři prezidenti snažili o stabilní vztahy s touto velmocí v rámci možností vlastního politického směřování.

Prezident I Mjōng-bak se dle uvedených informací snažil o víceméně pragmatický přístup, s důrazem na bezpečnostní spolupráci s ČLR. Byl prvním prezidentem, který od vzniku diplomatických vztahů s ČLR v roce 1992 během prvního roku své vlády učinil státní návštěvu do ČLR. Korejskou

republiku také za jeho vlády navštívil čínský prezident Chu Ťin-tchao, což se předtím nikdy nestalo. To, že se prezident snažil o posílení vztahů, dokazuje i společné pojmenování vztahu mezi zeměmi jako partnerství strategické spolupráce. Tato změna statutu se projevila v roce 2009 návštěvami z ČLR. V dubnu Korejskou republiku navštívil člen stálého výboru politbyra Ústředního výboru Komunistické strany Číny Li Čchangčchun a v prosinci viceprezident Si Ťin-pching. Vztahy za jeho vlády se výrazně zlepšily a byly stabilní a KR spolupracovala s ČLR v záležitostech ohledně KLCDR.

Přístup prezidentky Pak Kŭn-hje se v porovnání dá pojmenovat jako vyrovnaný přístup s vyvažováním mezi USA a ČLR. Prezidentka Pak se taktéž snažila se o prohloubení spolupráce, což potvrdilo i Společné prohlášení budoucí vize mezi Koreou a Čínou z roku 2013. Soul a Peking se dále snažili o zvýšenou komunikaci, když vznikly tak čtyři hlavní kanály strategického dialogu. Snahy o dobré vztahy s ČLR dále postupovaly, když obě hlavy států vydaly společné prohlášení, ve kterém slíbily blízkou spolupráci na středně i dlouhodobých plánech založených na vzájemné důvěře. Prezidentka udržovala summitovou diplomacii na stejné úrovni jako předchozí prezident, jak lze vidět níže v grafu. O snaze o dobré vztahy svědčí i prezidentčina účast na vojenské přehlídce k oslavě druhé světové války v Pekingu v roce 2015. Dobré vztahy i v oblasti bezpečnosti značila Společné prohlášení budoucí vize mezi Koreou a Čínou z roku 2014, skrze které daly země jasně najevo, že ani jedna z nich za žádných okolností neuzná KLCDR jako stát s jadernými zbraněmi.

Na zásadní rozdíl v jejím přístupu a prioritách ukázalo povolení instalace amerického protiraketového systému THAAD. Zde musela Pak řešit balancování mezi bezpečností a spojenectvím s USA a obchodními vztahy s ČLR. Toto rozhodnutí bylo se dalo hodnotit jakožto v souladu s proklamovanou politickou orientací, neboť dávalo přednost zájmům USA a také poukazovalo na tvrdší politiku vůči provokacím KLCDR. ČLR bylo jasně proti vystavění tohoto systému a reagovalo na toto rozhodnutí ekonomickou odvetou. V kontextu jejího předchozího chování se tak zdá, že prezidentka samozřejmě chtěla udržovat dobré vztahy s ČLR, ale ne za cenu zrazení své politiky vůči KLCDR a USA.

S tímto rozhodnutím se potom musel vypořádat prezident Mun. Ten byl situací přinucen zvolit více proaktivní přístup s důrazem na stabilitu v regionu. Původní kvalitu vztahů se sice snažil obnovit, ale instalaci systémů THAAD nezrušil. Prezident se snažil o posílení ekonomické spolupráce. Dokazují to např. jednání o spolupráci na společných bodech korejské politiky Nového Jihu a čínské Nové hedvábné stezky. O snahách prezidenta Muna svědčí také Společný plán ekonomické spolupráce KR a ČLR z roku 2021. Již samotná formulace a společné oznámení tohoto plánu je jasným ukazatelem snahy o větší ekonomickou spolupráci. Stejně tak je tímto ukazatelem otevření korejsko-čínské kanceláře v korejsko-čínské mezinárodní zóně spolupráce v Čchangčchunu v ČLR. Země spolu spolupracovaly i v době pandemie, přestože byla diplomacie mezi zeměmi zkomplikovaná. Spolupracovaly v odpovědi na COVID-19, ve zdravotnictví a dalších oblastech. Za vlády prezidenta v roce 2021 se obě strany také dohodly na spuštění Komise pro vývoj budoucích korejsko-čínských vztahů, která měla za cíl určit budoucí společné plány mezi zeměmi na dalších třicet let. Kroky prezidenta ke zlepšení vztahů byly úspěšné a vedly k obnovení původních ekonomických vztahů. Došlo např. k obnovení čínských

skupinových zájezdů do Korejské republiky.

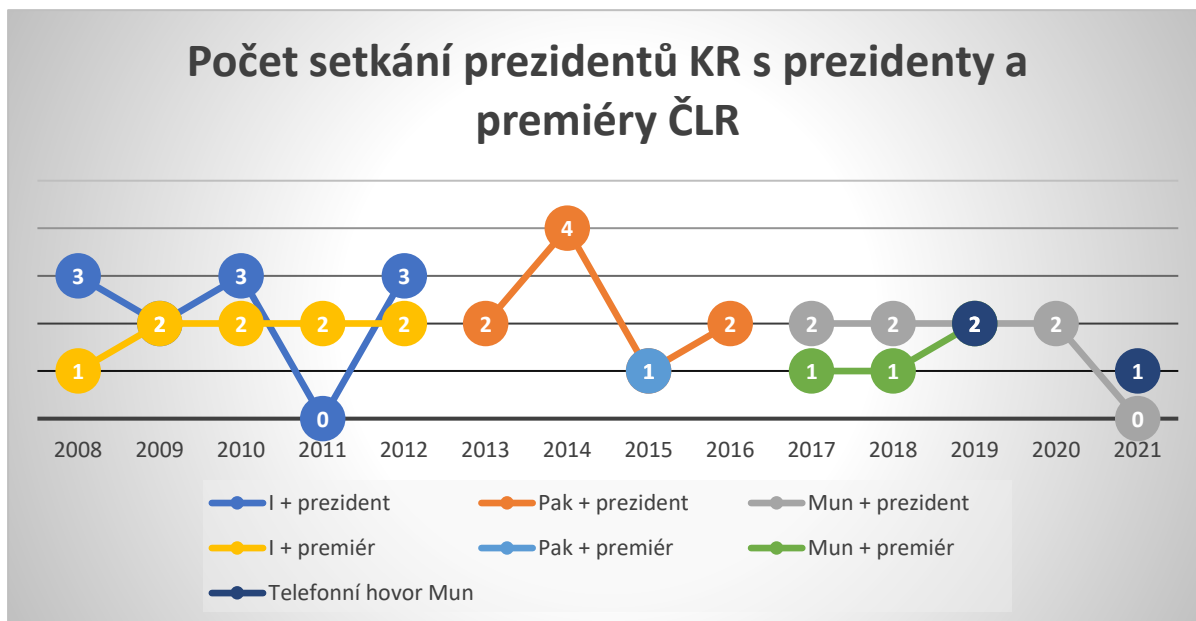
Všichni tři prezidenti využívali hojně korejské soft power k přilákání čínských peněz do KR. Všichni tři podporovali také čínskou variantu Hallyu, tedy Hanfeng. Všichni prezidenti podporovali výměnné programů pro novináře a studenty, do Korejské republiky byly zvány vlivné čínské osobnosti a všechny vlády podporovaly konání korejsko-čínských festivalů a kulturních projektů.

Vývoj vztahů lze zkoumat také podle počtů setkání státníků, diplomatů a výměn na vysoké úrovni uvedených v ročních zprávách. Následující graf hovoří o počtech setkání korejských prezidentů s čínskými prezidenty a čínskými premiéry uvedených v ročních zprávách (Ögjobu 2009, s. 41; 2010, s. 45; 2011, s. 41; 2012, s. 53; 2013, s. 61; 2014, s. 76; 2015, s. 77-78; 2016, s. 82-84; 2017, s. 50; 2018, s. 49; 2019, s. 57; 2020, s. 55; 2021, s. 85; 2022, s. 53). Roční zprávy také uvádí, že se v roce 2011 jednou setkal korejský premiér s čínským premiérem (Ögjobu 2012, s. 53), tato informace však v grafu není započítána, jelikož jde podle dat ročních zpráv o ojedinělou událost.

Celkově se dle těchto dat prezident I Mjōng-bak za dobu svojí vlády s jeho čínským protějškem účastnil 9 setkání, průměr setkání ročně byl 1,8 setkání. Pak Kūn-hje se zúčastnila 9 setkání, která tvoří roční průměr 2,25 setkání. Poslední prezident Mun se celkově s čínským prezidentem setkal také na 9 setkáních (12, když započítáme i telefonní hovory), průměrně tedy 1,8krát ročně (s telefonními hovory pak 2,4krát). V počtech jednání s ČLR tedy vítězí prezidentka Pak.

V počtech setkání korejských prezidentů s čínskými premiéry je vidět znatelný propad. Prezident I se dle ročních zpráv setkal s premiérem devětkrát, zatímco prezidenta Pak jen jednou a prezident Mun na čtyřech. Zde tedy na plné čáře zvítězil prezident I Mjōng-bak.

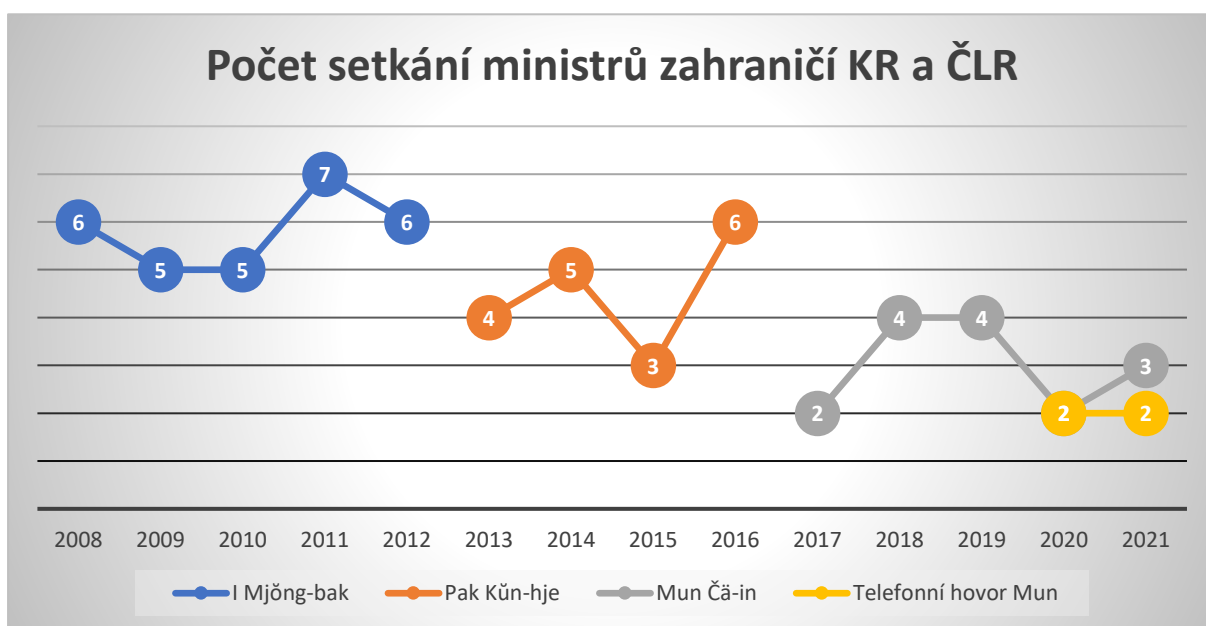
Zde se tedy nezdá, že by předpoklad platil, tento úbytek setkání je však pravděpodobně zaviněný povolením instalace systému THAAD v Korejské republice, který velmi pošramotil vztahy mezi zeměmi. Absence setkání korejského prezidenta a čínského ministra v letech 2020 a 2021 lze odůvodnit také pandemií COVID-19. Tato pandemie také zapříčinila přeměnu osobních setkání v telefonní hovory, které se liší od běžných telefonních hovorů mezi hlavami státu.

Obrázek 8 Setkání státních představitelů – ČLR

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Podobný trend je k vidění i v počtech setkání korejských a čínských ministrů zahraničí. Tento počet byl nejvyšší za prezidenta I Mjōng-baka a u následujících prezidentů se postupně snižoval (Ögjobu 2009, s. 41; 2010, s. 45; 2011, s. 41; 2012, s. 53; 2013, s. 62; 2014, s. 76; 2015, s. 77-78; 2016, s. 82-84; 2017, s. 50; 2018, s. 49; 2019, s. 57; 2020, s. 55; 2021, s. 85; 2022, s. 53). Prezident Mun si zde vedl výrazně hůře než jeho předchůdci. Celkově se těchto setkání za prezidenta I Mjōng-baka konalo 29, za prezidentky Pak Kūn-hje 18 a za prezidenta Mun Čä-ina 15 (19 s telefonáty). Průměrně se za vlády prezidenta I Mjōng-baka korejský ministr zahraničí setkal s jeho čínským protějškem 5,8krát, za vlády Pak Kūn-hje 4,5krát a za vlády Mun Čä-ina 3krát (s telefonáty 3,8krát). Zde lze tedy největší aktivitu přičíst vládě prezidenta I Mjōng-baka a nejméně aktivitu lze nalézt v počtu setkání korejských a čínských ministrů zahraničí za vlády prezidenta Muna. Zhoršení i lze přičíst schválení protiraketového systému THAAD ale pandemii COVID-19.

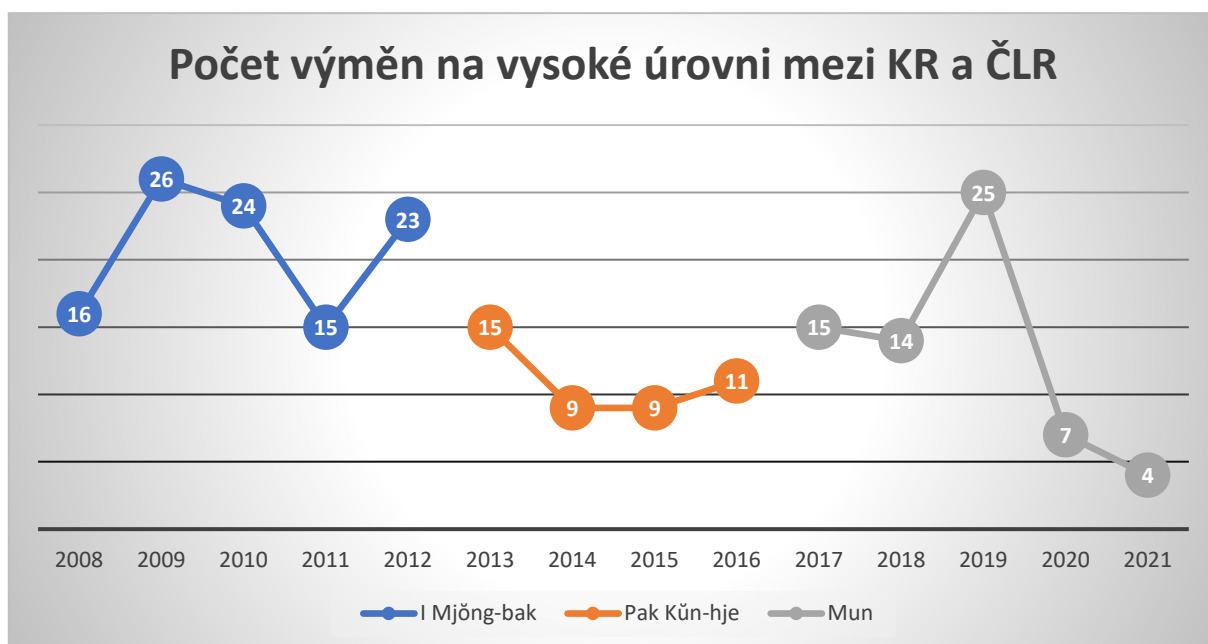
Obrázek 9 Setkání ministrů zahraničí - ČLR

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Roční zprávy dále uvádějí počty výměn na vysoké úrovni. V počtu výměn na vysoké úrovni mezi zeměmi jsou velké skoky (Ögjobu 2009, s. 43-44; 2010, s. 46; 2011, s. 43-44; 2012, s. 53-54; 2013, s. 62-63; 2014, s. 76; 2015, s. 77-78; 2016, s. 82-84; 2017, s. 50; 2018, s. 50; 2019, s. 57; 2020, s. 56-57; 2021, s. 85; 2022, s. 53). Určitý sestupný trend zde lze také nalézt. Konec vlády prezidenta Muna zde znovu jistě ovlivnila pandemie COVID-19.

U prezidenta I Mjōng-baka roční zprávy uvádí výměn nejvíce, za jeho vlády se jich uskutečnilo 104. Nejméně výměn se uskutečnilo za prezidentky Pak, konkrétně pouze 24. Prezident Mun měl vyšší počet výměn, konkrétně 65, především díky výraznému roku 2019, poslední dva roky však vykazovaly menší čísla, zřejmě také kvůli pandemii COVID-19. Průměrně se za prezidenta I-ho uskutečnilo 20,8 výměn za rok, za vlády prezidentky Pak pouze 11 a za prezidenta Muna 13.

Z těchto dat lze s jistotou říci, že za vlády prezidentky Pak se uskutečnilo nejméně výměn na vysoké úrovni s ČLR. Kdyby však nedošlo ke schválení protiraketového systému THAAD a pandemii COVID-19, je možné, že by čísla u prezidenta Muna nebyl moc rozdílná od čísel u prezidenta I-ho.

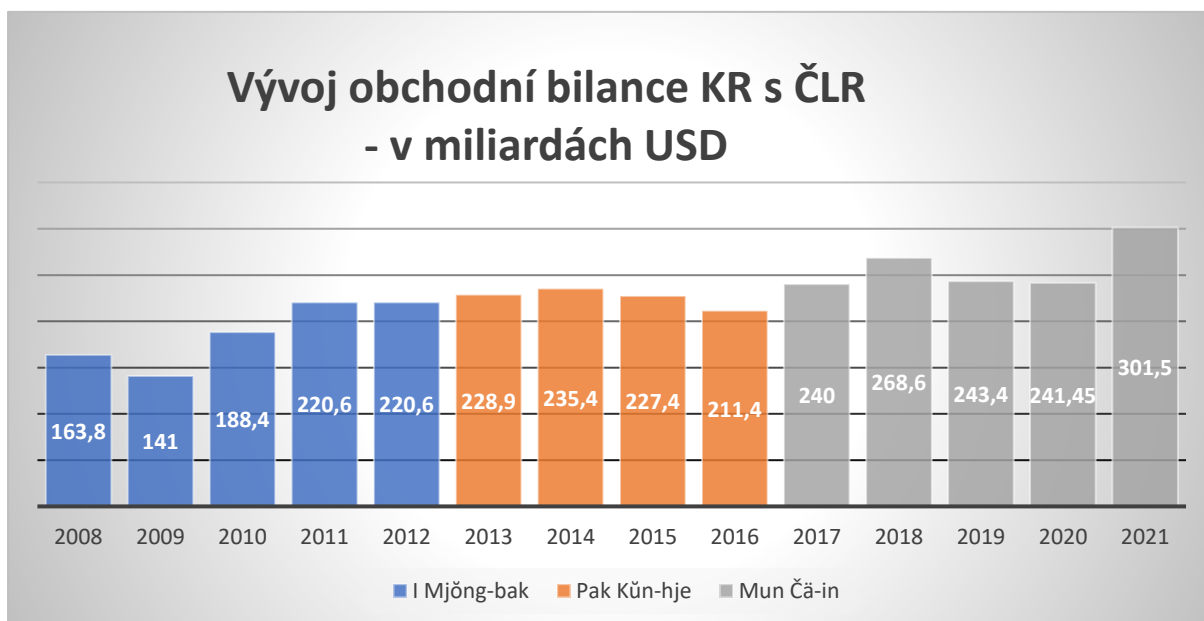

Obrázek 10 - Výměny na vysoké úrovni - ČLR

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Dále roční zprávy uvádí konkrétní čísla popisující vývoj obchodní bilance Korejské republiky vůči ČLR, která ilustruje obchodní vztahy mezi zeměmi. Tento graf je víceméně stabilně rostoucí (Ögjobu 2009, s. 42; 2010, s. 45; 2011, s. 42; 2012, s. 52; 2013, s. 60; 2014, s. 75; 2015, s. 73; 2016, s. 81; 2017, s. 49; 2018, s. 49; 2019, s. 56; 2020, s. 55; 2021, s. 84; 2022, s. 52) až na tři propady. První byl v roce 2009 a byl jistě zaviněný ekonomickou krizí z předešlého roku. Druhý propad je zaznamenaný v roce 2016, kdy prezidentka Pak schválila instalaci amerického protiraketového systému THAAD na území KR, na niž ČLR reagovala bojkoty korejského zboží, omezení čínského turismu do KR a dalšími ekonomickými omezeními. Třetí propad je poté zaznamenaný v roce 2019 a 2020 a nejpravděpodobněji souvisí s pandemií COVID-19.

Zajímavé je, že Dohoda o volném trhu mezi KR a ČLR, která vešla v platnost v roce 2014 se na obchodní bilanci vůbec nepodepsala. Růst obchodní bilance za prezidenta Muna v roce 2018 by mohla být následkem snah o nápravu vztahů a růst v roce 2021 by mohl být zapříčiněn spoluprací v korejsko-čínské mezinárodní zóně spolupráce v Čchang-čchunu v ČLR, který byla otevřena v roce 2020. Jinak by se tyto čísla daly interpretovat také tak, že prezident Mun opravdu propagoval oproti předchozím prezidentům více přátelštější politiku vůči ČLR, což vedlo k růstu obchodu.

Obrázek 11 Obchodní bilance - ČLR

Zdroj: Data z Ögjo päksö

V ročních zprávách lze také porovnat počet stránek, které jsou věnovány vztahům s ČLR. V případě prezidenta I Mjōng-baka je jich 18 (Ögjobu 2009, s. 42-44; 2010, s. 44-46; 2011, s. 42-44; 2012, s. 51-54; 2013, s. 59-63), v případě prezidentky Pak Kūn-hje 19 (Ögjobu 2014, s. 73-77; 2015, s. 75-79; 2016, s. 79-83; 2017, s. 47-50) a v případě prezidenta Mun Čä-ina 16 (Ögjobu 2018, s. 48-50; 2019, s. 55-57; 2020, s. 53-57; 2021, s. 83-85; 2020, s. 51-53). Rozdíl je tedy patrný hlavně u prezidenty Pak Kūn-hje, která vládla o jeden rok méně a roční zprávy z její vlády se tedy věnují vztahům s ČLR o něco více.

Na závěr srovnání je zde vyhotovena tabulka, ve které jsou definovány přístupy prezidentů a popsány klíčové kroky jejich vlády tak, jak je autor této práce identifikoval na základě informací z ročních zpráv.

	Přístup	Klíčové kroky
I Mjōng-bak	<ul style="list-style-type: none"> • Pragmatický přístup s důrazem na bezpečnost 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomická spolupráce • Snaha o spolupráci vůči KLDR • Strategické partnerství 2008
Pak Kūn-hje	<ul style="list-style-type: none"> • Vyrovnaný přístup s vyvažováním mezi USA a ČLR 	<ul style="list-style-type: none"> • Summitová diplomacie • Účast na vojenské přehlídce v Pekingu v roce 2015 • Schválení protiraketového systému THAAD • Čínské bojkoty korejského zboží a omezení čínského turismu do KR
Mun Čä-in	<ul style="list-style-type: none"> • Proaktivní přístup s důrazem na stabilitu v regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • Obnova vztahů po schválení THAAD • Snahy o ekonomickou spolupráci • Snaha o spolupráci vůči KLDR • Snaha o komunikaci s ČLR o stabilitě a bezpečnosti v regionu

Tabulka 3 – Porovnání politik - ČLR

Zdroj: Vlastní zpracování

Z v přehledu a ve srovnání předložených informací lze tedy dojít k závěru, že úplně výrazné rozdíly mezi prezidenti zde nejsou. Vztah KR a ČLR je komplexní a oba státy si jistě přejí stabilní a dobré vztahy. Všichni tři prezidenti navíc začali svoji vládu v jiných podmínkách a měli jiné možnosti. Autor práce tedy považuje přístupy a jednání prezidentů popsané v ročních zprávách na tolik komplexní a různorodé, že z nich nelze s jistotou udělat jednoduchý závěr. Předpoklad se v tomto případě tedy nepotvrdil, jelikož nejsou rozdíly mezi prezidenty tolik zřejmé.

4.4 Porovnání přístupů prezidentů vůči Japonsku

Ve vztazích s Japonskem se roční zprávy za doby vlády všech tří prezidentů věnují hlavně územním a historickým sporům a křivdám, obzvláště pak problematice comfort women. Kromě toho všichni prezidenti věnují znatelné úsilí o udržení stabilního bezpečnostního spojení s Japonskem a dobré ekonomické vztahy, které však narušují historické spory.

Fakt, že snahy prezidenta I Mjōng-baka o vyrovnání těchto sporů byly veřejností a i ústavním soudem vnímány jako nedostatečné svědčí o menším zájmu prezidenta o tuto problematiku. Prezident I pravděpodobně nechtěl kazit ekonomické vztahy, které se snažil zlepšit právě třeba vyjednáváním dohody o volném obchodu. Když v srpnu 2011 korejský Ústavní soud označil za protiústavní, že

korejská vláda neprovádí žádné konkrétní snahy o vyřešení sporu o sexuálních otrokyních, prezident reagoval vytvořením „Pracovní skupinu pro smlouvu z roku 1965“ a strategii pro vyřešení tohoto problému. Tento krok a kroky, které následovaly jsou ale až reakcí na situaci, ne činy proaktivní politiky. Z výkladu ročních zpráv se zdá, že prezident I se poté snažil o lehce agresivnější politiku v propagaci souostroví Tokto. Za jeho vlády vznikla Pracovní skupina pro teritoriální správu Tokta, Pracovní skupina pro Tokto na Ministerstvu zahraničí a obchodu a také výzkumné pracoviště jako součást Nadace historie severovýchodní Asie. Za jeho úřadu také vláda začala s výzkumem starých map a historických záznamů o souostroví Tokto. Tuto iniciativu obzvláště podtrhla prezidentova osobní návštěva souostroví v srpnu 2011.

Oproti tomu prezidentka Pak dával mnohem větší důraz na nápravu nedořešených problémů a spravedlnost vůči bývalým sexuálním otrokyním. Její politika vůči Japonsku byla zaměřená hlavně na tzv. správné porozumění dějinám. Prezidentka podporovala výzkum historických map a dokumentů, nechala vytvářet edukační weby a videa o Toktu a dalšími způsoby šířila korejský pohled na problém. Ministerstva obou zemí pokračovala v dialozích k nalezení kompromisu v chápání dějin. Japonsko sice nechalo vytvořit Fond pro asijské ženy na pomoc přeživším, oběti ale tuto pomoc odmítly, neboť jí viděly jen jako chabou snahu o charitu místo plnohodnotného uznání odpovědnosti Japonska. Prezidentka se toto téma snažila vyzvednout i u příležitosti Valného shromáždění Spojených národů a setkání Rady OSN pro lidská práva v roce 2014. To samé prováděla i ve všech jednáních s Japonskem. Prezidentce se na rozdíl o prezidenta I Mjōng-baka podařilo problematiku posunout dobrým směrem. Velkým úspěchem její vlády bylo, když Japonsko poprvé přiznalo svoji zodpovědnost bez dalších dodatků a japonský ministr zahraničí Kishida uznal odpovědnost Japonska za comfort women, omluvil se a slíbil finanční podporu nadace pro pozůstalé. Za vlády prezidentky se také japonský premiér Šinzo Abe poprvé osobně omluvil a společně uzavřeli dohodu o comfort women v roce 2015.

Prezident Mun se tomuto tématu věnoval také, za jeho vlády se ale ukázalo, že celistvou suverenitu KR nevymění za dobré obchodní vztahy. Mun prezident vůči Japonsku razil tzv. dvojí přístup, snažil se tedy o vyřešení historických sporů společně s pěstováním dobrých vztahů. To se projevilo i na počtu setkání státních představitelů, jak je zobrazeno níže. Prezident tak obnovil summitovou diplomacii, kterou prezidentka Pak téměř nedělala. Přestože v roce 2015 prezidentka Pak podepsala s japonským premiérem Šinzo Abem dohodu ohledně řešení problému sexuálních otrokyň, problematika comfort women rozhodně nebyla vyřešena. Pracovní skupina, která provedla kontrolu dohody podepsanou prezidentkou Pak a premiérem Šinzo Abem z prosince 2015 oznámila, že tato dohoda postrádá pohled obětí. Prezident na tuto změnu musel reagovat, ale Japonská vláda již tuto věc považovala za hotovou. Prezident Mun se také musel potýkat s kauzou nucených prací během japonské okupace, jež v důsledku vedl k omezení exportu ze strany Japonska. Tento spor, který nakonec vedl k obchodní válce rozhodně poznamenal vztahy mezi zeměmi a ukazuje na fakt, že prezident Mun neupřednostnil ekonomickou spolupráci na úkor historických sporů.

Pokud porovnáme přístupy prezidentů k ekonomickým vztahům a spolupráci k zajištění bezpečí

a stability regionu, zjistíme následující. Prezident I se jednoznačně snažil o posílení ekonomických vztahů a utvrzení spojení, když na začátku své vlády společně s japonským premiérem pojmenovaly vztah zemí jako vyspělé partnerství orientované na budoucnost. Již na své inauguraci 25. února 2008 se I Mjōng-pak sešel s japonským premiérem Fukudou, aby následovně 20. dubna učinil oficiální návštěvu Japonska, kde se na summitu shodli na společné snaze rozvíjet vztahy a ekonomickou spolupráci. Při své první návštěvě Japonska se I rozhodl obnovit také vyjednávání ohledně dohody o volném obchodu s Japonskem, která by byla přínosná pro obě strany. Snažil se o ekonomickou spolupráci, stabilní summitovou diplomacii a spolupráci v reakcích na provokace KLDR.

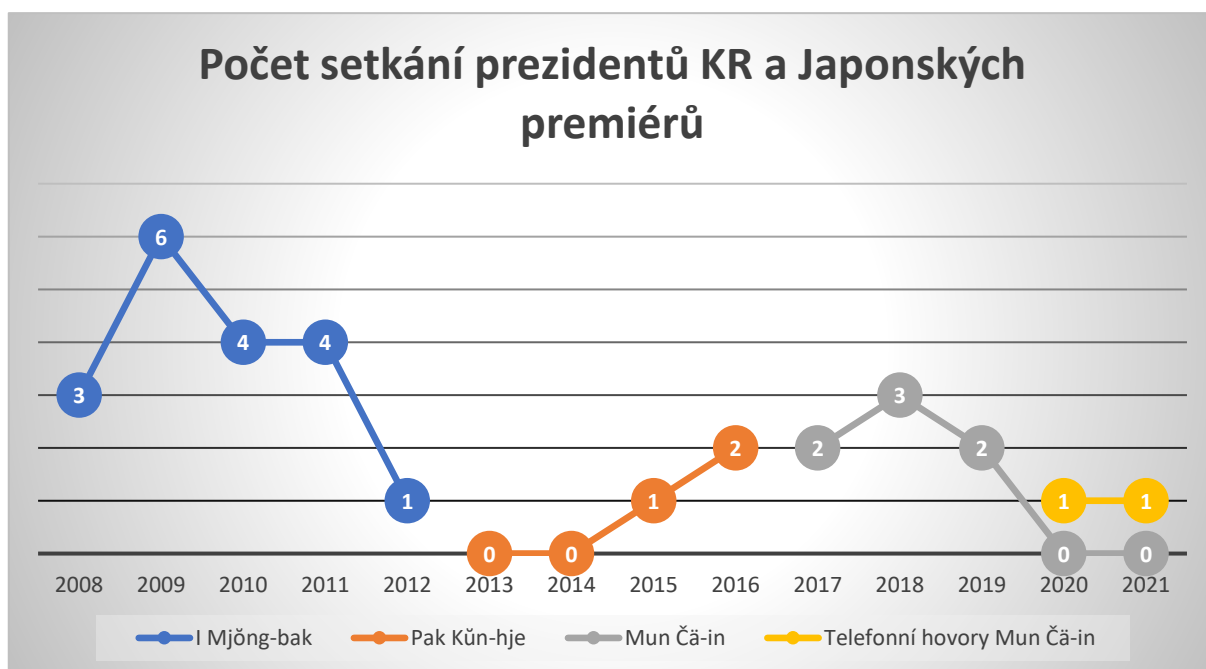
Oproti tomu prezidentka Pak s japonským premiérem téměř nejednala, párkrát se sešli a také společně jednaly kvůli reakcím na provokace KLDR. Bezpečnostní spojení sice pošramotilo rozhodnutí japonského kabinetu z roku 2014, podle kterého by se japonská konstituce měla interpretovat tak, aby Japonsko získalo možnost využívání svého práva ke kolektivní sebeobraně, kterou mělo dříve zakázanou, prezidentka pak kvůli provokacím KLDR nechala v roce 2016 obnovit GSOMIA, dohodu o ochraně tajných vojenských informací k lepší spolupráci.

Prezident Mun se také zúčastnil několika summitů a snažil se o spolupráci v reakcích na provokace KLDR, tyto snahy však překazil obchodní spor mezi zeměmi, který výrazně vztahy zhoršil a vedl až k oznámení o zrušení GSOMIA. Prezident Mun by v roce 2019 tuto dohodu býval zrušil, ale na nátlak prezidenta Trump smlouva zůstala nepřerušena (The New York Times 2019).

Vývoj vztahů s Japonskem můžeme porovnat také na počtech setkání korejských prezidentů s japonskými premiéry. Z ročních zpráv vyplývá, že se prezident I za dobu svojí vlády zúčastnil 17 setkání s japonskými premiéry (Ögjobu 2009, s. 41; 2010, s. 44; 2011, s. 40-41; 2012, s. 50; 2013, s. 59) prezidentka Pak pouze 3 (Ögjobu 2016, s. 78-79; 2017, s. 46-47) a prezident Mun 12 (Ögjobu 2018, s. 47; 2019, s. 54; 2020, s. 52-53; 2021, s. 82; Ögjobu 2022, s. 50). Průměrně tak prezident I účastnil 3,4 setkání za rok, prezidentka Pak 0,75 a prezident Mun 2,4. Prezident I Mjōng-bak se zřetelně s japonskými premiéry setkával daleko více než ostatní dva prezidenti.

Propad setkání v roce 2010 lze pravděpodobně přisoudit zhoršení vztahů kvůli historickým sporům, to stejné platí i o letech, během kterých vládla Pak Kūn-hje. U ní jsou počty setkání doslova propastné. Roční zprávy z období vlády prezidentky se totiž mnohem více zabývají problematikou *comfort women* v porovnání s ostatními prezidenty. Tento rozdíl by tak mohl souviset s méně vstřícnou politikou, která ale vede k menšímu počtu setkání hlav států kvůli jiným věcem. Situace za prezidenta Muna se zlepšila, zhoršení v posledních dvou letech nejpravděpodobněji zavinila pandemie COVID-19 a také obchodní spory.

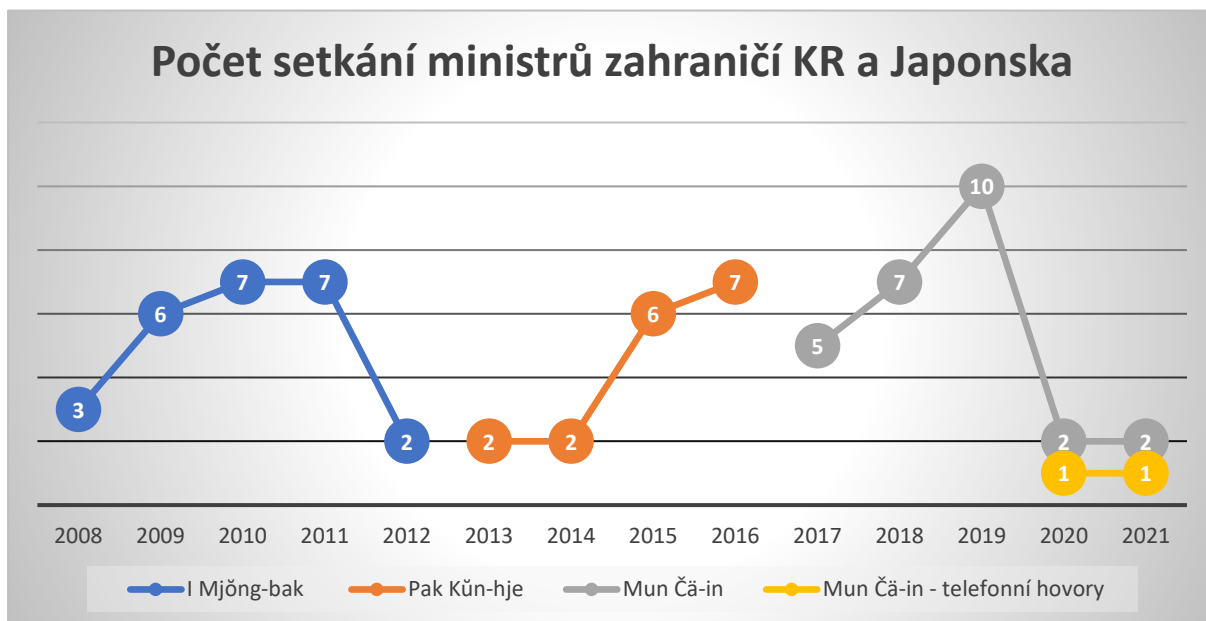
V roce 2018 a 2019 se také s japonským premiérem Abem setkal korejský premiér I Nak-jōn (Ögjobu 2019, s. 54; 2020, s. 52). Tyto setkání však roční zprávy udávají jen dvakrát, nejsou tedy tolik užitečné k porovnání.

Obrázek 12 Setkání státních představitelů – Japonsko

Zdroj: Data z Ögjo päksö

Obdobný vývoj křivek lze pozorovat i v počtu setkání korejských a japonských ministrů zahraničí, který je u prezidentky Pak sice ne o tolik menší, ale stále nejnižší. V tomto případě se za vlády prezidenta I korejští a japonští ministři zahraničí setkali u 25 příležitostí (Ögjobu 2009, s. 41; 2010, s. 44; 2011, s. 40-41; 2012, s. 50; 2013, s. 59), za prezidentky Pak u 17 (Ögjobu 2014, s. 72; 2015, s. 74; 2016, s. 78-79; 2016, s. 46-47) a za vlády prezidenta Muna u 26 (28 s telefonními hovory) (Ögjobu 2018, s. 47; 2019, s. 54; 2020, s. 52-53; 2021, s. 82; Ögjobu 2022, s. 50). Když tyto údaje zprůměrujeme, zjistíme že korejský ministr zahraničí se s tím japonským za vlády prezidenta I-ho setkal na 5 setkáních ročně, za vlády prezidentky Pak na 4,25 setkáních ročně a za vlády prezidenta Muna na 5,2 setkáních ročně (5,6 pokud počítám i telefonní hovory). Rozdíl tedy není tak markantní, ale je očividné, že za prezidentky Pak byly vztahy o něco horší.

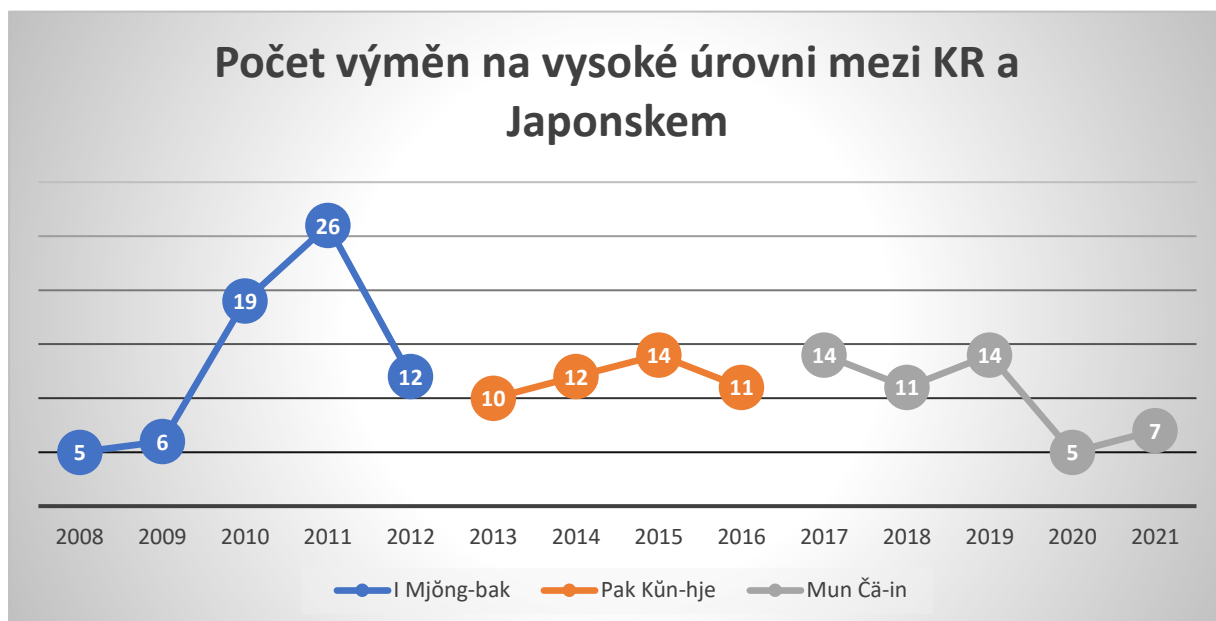
Obrázek 13 Setkání ministrů zahraničí – Japonsko

Zdroj: Data z Ögjobäksö

V případě výměn na vysoké úrovni měl nejnižší počet prezident Mun, zvláště ke konci jeho vlády a nejvyšší prezident I, který například obnovil výměnný program pro mladé diplomaty z Korejské republiky a Japonska.

Roční zprávy u prezidenta I uvádějí celkově 68 výměn (Ögjobu 2009, s. 41; 2010, s. 44; 2011, s. 41; 2012, s. 50-51; 2013, s. 59) u prezidentky Pak 47 (Ögjobu 2014, s. 72; Ögjo päksö 2014, s. 72; 2016, s. 79; 2016, s. 47) a u prezidenta Muna 46 (Ögjobu 2018, s. 47; 2019, s. 54; 2020, s. 53; 2021, s. 82; Ögjobu 2022, s. 50). Zprůměrováno to činí 13,6 výměn ročně během vlády prezidenta I-ho, 11,75 během vlády prezidentky Pak a 9,2 výměn ročně během vlády prezidenta Muna. I zde je tedy jasné, že nejvíce výměn uvádí roční zprávy u prezidenta I Mjōng-baka.

Prezident I se dle dat z ročních zpráv zasloužil o zlepšení vztahů na začátku své vlády. Následný propad v roce 2012 lze přisoudit zhoršeným vztahům, neboť ten rok prezident sám navštívil souostroví Tokto a řešil více historické spory. Propad v roce 2020 bude pak nejspíše zapříčiněn pandemií COVID-19.

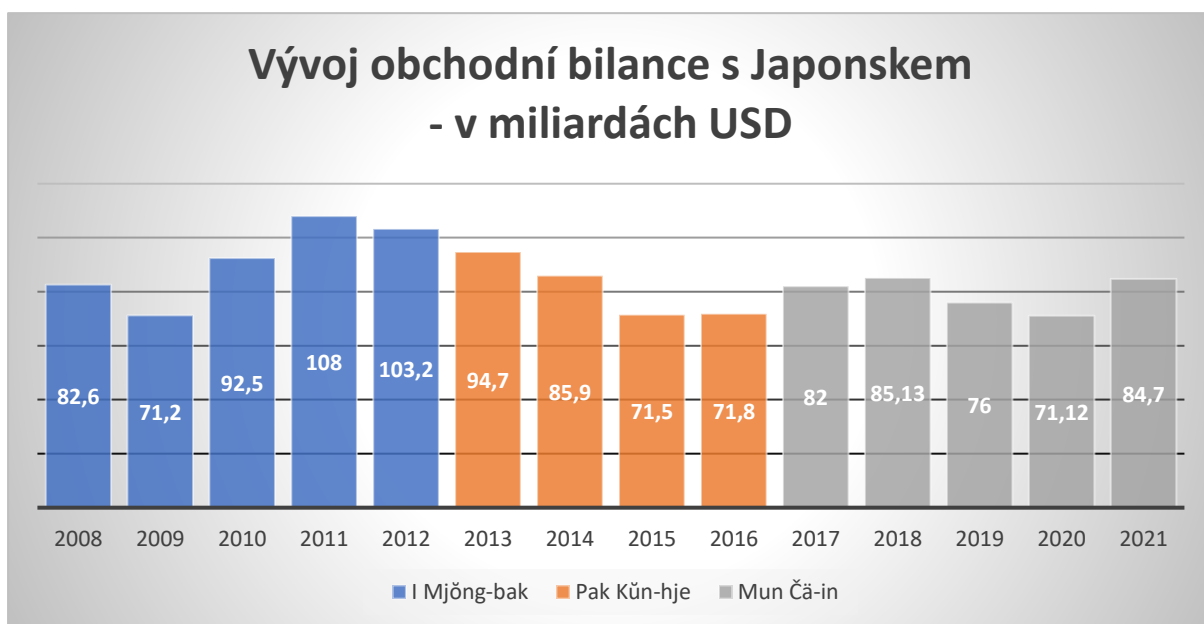

Obrázek 13 - Výměny na vysoké úrovni - ČLR

Zdroj: Data z Ögjo päksö

Celková obchodní bilance Korejské republiky s Japonskem v období třech prezidentů střídavě rostla a klesala (Ögjobu 2009, s. 40; 2010, s. 43; 2011, s. 40; 2012, s. 49; Ögjobu 2012, s. 58; 2014, s. 72; 2015, s. 73; 2016, s. 77; 2017, s. 46 2018 s.46; 2019 s.53; 2020 s.52; 2021 s.82-83).

Prvním výrazným propadem byl rok 2009. Tento propad jistě souvisí s ekonomickou krizí z roku 2008. Kromě toho obchodní bilance za vlády I Mjōng-baka konstantě rostla. Propad za vlády prezidenty Pak jistě souvisí s problematikou comfort women a propad v letech 2019 a 2020 zase s obchodními spory za vlády prezidenta Mun Čä-ina. Toto japonské omezení exportu se na korejské obchodní bilanci s Japonskem velmi podepsalo. Zatímco v letech 2017 a 2018 bilance rostla z 82 miliard USD (Ögjobu 2018 s.46) na 85.13 miliard USD (Ögjobu 2019 s.53), v roce 2019 se propadla na 76 miliard USD (Ögjobu 2020 s.52) a v roce 2020 ještě níž na 71.12 miliard USD (Ögjobu 2021 s.82-83). V roce 2021 se vztahy očividně zlepšily, neboť bilance vyskočila na 84.7 miliard USD (Ögjobu 2022 s. 50-51). Z těchto dat lze interpretovat, že ekonomické vztahy s Japonskem nebyly stabilní za žádného prezidenta, za poznámku však stojí fakt, že za vlády prezidentky Pak obchodní bilance nikdy nerostla. Z toho lze soudit, že její politika vztah s Japonskem spíše oslabovala.

Obrázek 14 Obchodní bilance – Japonsko

Zdroj: Data z Ögjobäksö

Kromě obchodní bilance roční zprávy zmiňují také výrazné změny v investicích mezi zeměmi, které zapříčinily obchodní spory v roce 2020. Japonské investice v Korejské republice v roce 2020 klesly o 49% a korejské investice v Japonsku zase vyrostly o 21% (Ögjobu 2021 s.82-83). V následujícím roce 2021 se trendy otočily, zřejmě se projeví nálady uvnitř společnosti. Korejské investice v Japonsku spadly o 38,5% a japonské investice v Korejské republice vyrostly o 53,4% (Ögjobu 2022 s. 50-51).

Počet stran, které roční zprávy Japonsku věnují má také určitou výpovědní hodnotu. V případě prezidenta I Mjōng-baka je jich 16 (Ögjobu 2009, s. 40-41; 2010, s. 42-44; 2011, s. 39-41; 2012, s. 48-51; 2013, s. 56-59), v případě prezidentky Pak Kūn-hje 24 (Ögjobu 2014, s. 68-73; 2015, s. 69-74; 2016, s. 72-79; 2017, s. 44-47) a v případě prezidenta Mun Čä-ina 19 (Ögjobu 2018, s. 45-48; 2019, s. 52-55; 2020, s. 50-53; 2021, s. 80-83; 2022, s. 49-51). Rozdíl je tedy patrný hlavně u prezidenty Pak Kūn-hje, která vládla o jeden rok méně a i přesto se roční zprávy z její vlády věnují vztahům s Japonskem mnohem více.

V následující tabulce jsou shrnuty přístupy a hlavní rysy politik jednotlivých prezidentů v politice vůči Japonsku, které jsem našel v ročních zprávách ministerstva vnitra pro rychlé porovnání.

Prezident(ka)	Přístup	Hlavní rysy
I Mjōng-bak	<ul style="list-style-type: none"> • Pragmatický přístup s napětím kvůli historickým sporům 	<ul style="list-style-type: none"> • Historické a teritoriální spory • Kulturní výměny • Ekonomická spolupráce • Spolupráce v bezpečnosti
Pak Kūn-hje	<ul style="list-style-type: none"> • Tvrdší přístup s důrazem na historické spory, ale otevřený spolupráci v bezpečnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Historické spory • Dohoda o Comfort women 2015 • Spolupráce v bezpečnosti
Mun Čä-in	<ul style="list-style-type: none"> • Pragmatický přístup s důrazem na historické spory a státní suverenitu 	<ul style="list-style-type: none"> • Historické a právní spory • Přezkoumání dohody o Comfort women z roku 2015 • Obchodní válka • Spolupráce v regionální bezpečnosti

Tabulka 4 – Porovnání politik - Japonsko

Zdroj: vlastní zpracování

Ze všech těchto porovnání ročních zpráv vyplývá, že nejvíce se o silnější spojení prosadil prezident I výraznými kroky na začátku svojí vlády. Toto spojení se následující prezidentka a prezident snažili udržet. Prezidentka Pak však podle dostupných počtů setkání a i informací uvedených v ročních zprávách dávala přednost vyřešení historických sporů nad bezpečnostním dialogem a ekonomickou spoluprací. Prezident Mun se musel vypořádávat s obchodním sporem, který pošramotil vztahy, i on do určité míry musel udržovat alespoň základní bezpečnostní spolupráci, rozhodně ale nepůsobí vůči Japonsku přívětivěji než ostatní prezidenti.

Předpoklad, že se konzervativní prezidenti snaží o budování bezpečnostní aliance s Japonskem tedy není nutně vyvrácen. Zdá se být pravdivý v případě prezidenta I Mjōng-baka. V případě prezidentky Pak Kūn-hje se nezdá být pravdivý. V případě progresivního prezidenta Mun Čä-ina by se dalo uvažovat o jeho platnosti. Nejvýraznější politiku vůči Japonsku má jistě prezidentka Pak Kūn-hje, neboť roční zprávy z jejího období obsahují daleko více textu, který je zaměřený na historické spory.

5 Závěr

Tato práce měla za cíl porovnat zahraniční politiku třech po sobě jdoucích prezidentů tak, jak ji zaznamenaly roční zprávy Ministerstva zahraničních věcí Korejské republiky k ověření předpokladu, který tvrdí, že vlády v čele s politicky konzervativně orientovanými prezidenty usilují o posílení strategické bezpečnosti aliance s USA a zlepšení vztahů s Japonskem, zatímco vlády v čele s politicky progresivně orientovanými prezidenty usilují v porovnání o lepší vztahy s ČLR a KLDK.

To se také v práci do určité míry povedlo a byl zjištěn následující výsledek. Ve vztazích s USA se předpoklad potvrdil u konzervativních prezidentů, u progresivního prezidenta však zcela ne. Ve vztazích s KLDK se předpoklad potvrdil. Ve vztazích s ČLR autor práce nedošel k jednoduchému závěru, neboť byly přístupy prezidentů vůči ČLR natolik komplexní, že z nich nešlo vyvodit, kdo ze zkoumaných prezidentů měl lepší vztah s ČLR. Ve vztazích s Japonskem se předpoklad potvrdil u konzervativního prezidenta I Mjōng-baka a také v případě progresivního prezidenta Mun Čä-ina. U konzervativní prezidentky Pak Kūn-hje se předpoklad nepodařilo potvrdit. Obecně tedy tento předpoklad jako celek neplatí a kauzality mezi vnitřní a vnější politikou Korejské republiky zůstávají v tomto případě stále nenalezeny.

Důležitým zjištěním je také, že roční zprávy Ministerstva zahraničních věcí Korejské republiky nejsou nejspolehlivějším a nejobsáhlejším materiálem k analýze zahraniční politiky Korejské republiky. Neobsahují vždy všechny relevantní informace a nejsou kritická k samotné vládě. Tato skutečnost má bohužel negativní dopad na objektivitu a přínosnost této práce.

I přes tyto nedostatky zkoumaného materiálu by toto téma jistě šlo pojmout mnoha zajímavými způsoby. Roční zprávy by bylo možné daleko více analyzovat z pohledu použitého jazyka. Možné by také bylo dále zúžit fokus na jednoho prezidenta, nebo jednu zemi. K porovnání politik prezidentů by šlo také využít jiného zdroje a zaměřit se pouze na jednotlivé aspekty nebo jednu specifickou problematiku např. územní spory. Šlo by také jistě zkoumat jaký typ politiky daní prezidentů jsou a jaký typ politiky využívají.

Na závěr je ještě třeba dodat, že mezinárodní vztahy jako takové jsou komplexní věc, která si jistě zaslouží naši pozornost a podrobné zkoumání. Já jako autor této práce pevně doufám, že jsem čtenáře této práce alespoň trochu nalákal k jejímu dalšímu zkoumání.

6 Zdroje

Primární zdroje:

Ögjobu. (2008). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2009). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2010). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2011). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2012). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2013). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2014). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2015). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2016). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2017). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2018). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2019). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2020). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2021). *Ögjobäksö*. Ögjobu. https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Ögjobu. (2022). *Ičchönisibilljõndo kukčedžõndsewa ögjohwaldong*. Ögjobu.

https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4105/list.do

Sekundární zdroje:

Aljazeera. (2022). *South Korea's jailed ex-president Lee gets presidential pardon*. Reuters. <https://www.aljazeera.com/economy/2022/12/27/south-koreas-jailed-ex-president-lee-gets-presidential-pardon>

Allison, G. (1969). Conceptual models and the Cuban missile crisis. *The American Political Science Review*, 63(3), 689–718.

Almond, G. A. (1956). Comparative political systems. *The Journal of Politics*, 18(3), 391–409. <https://doi.org/10.2307/2127255>

- Bae, J. (2020). Impossible allies? When history and security collide. *Journal of Asian and African Studies*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/0021909620957670>
- Bajoria, J., & Xu, B. (2013). *The Six Party Talks on North Korea's Nuclear Program*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/background/six-party-talks-north-koreas-nuclear-program>
- BBC News Kchoria. (2018). *Kukčöngnongdan: Pakkühje ilsimsö čingjök isipsanjöngwa pölgüm päkpchalsipögwön söngo*. BBC. <https://www.bbc.com/korean/news-43666087>
- BBC. (2018). Moon Jae-in: South Korea's president with humble roots. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-asia-39860158>
- BBC. (2018). Park Geun-hye: South Korea's first female president. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-asia-20787271>
- Čchö, Č. (2022). Ičhönisipinjön, mundžäin täčhongnjöngtchöim. *e-kjöngnam sahöbokčimunhwasinmun*. Retrieved from <https://www.knjbokji.co.kr/news/view.php?bIdx=16291>
- Čchö, K. (2016). ‘Pakkühjeüi hon’i sörin hanguksa kukčönggijogwasö. *Njusütchapcha*. Retrieved from <https://newstapa.org/article/1kiSJ>
- Čo, H. (2006). Čöngbu SCM esö ilbon kasangdžökkuk pchjogi jogu nollan hwaksan. *Naver*. Retrieved from <https://n.news.naver.com/mnews/article/112/0000050902?sid=100>
- Čöng, M.-h. (2017). Moon Jae-in: Son of war refugees rises to power [PHOTOS]. *The Korean Times*. Retrieved from https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2017/05/356_229029.html
- Čöngwadäbüripching. (2006). Hanil kwankjee tähan tchükbjöldamhwamun. Retrieved from https://web.archive.org/web/20060526035706/http://www.president.go.kr/cwd/kr/archive/archive_view.php?meta_id=speech&id=419e56b901cc95aa83bc9eb4
- Ču, J. (2016). Kukhö pakkühje täčhongnjöng tchanhäksočchuüigjölsö čöngbongwa tünghon konggä. *Kjöngghjansinmun*. Retrieved from <https://www.khan.co.kr/politics/politics-general/article/201610312249005>
- Čungangilbo. (2009). Nomuhjön čön täčhongnjöng sögö. Retrieved from <https://www.joongang.co.kr/article/3618941#home>
- Daily NK. (2007). The analysis on the 2007 Inter Korea Summit Declaration. Retrieved from <https://www.dailynk.com/english/the-analysis-on-the-2007-inter-kor/>
- David, S. J. (1961). The level of analysis problem in international relations. *World Politics*, 14(1), 77–92. <https://doi.org/10.2307/2009557>
- Doucette, J. (2009). The terminal crisis of the “participatory government” and the election of Lee Myung Bak. *Journal of Contemporary Asia*, 40(1), 22–43. <https://doi.org/10.1080/00472330903270338>

- Drulák, P. (2008). *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Portál.
- Drulák, P., & Druláková, R. (2007). *Tvorba a analýza zahraniční politiky*. Oeconomica.
- Easton, D. (1957). An approach to the analysis of political systems. *World Politics*, 9(3), 383–400. <https://doi.org/10.2307/2008920>
- Eckert, C. J. (2001). *Dějiny Koreje*. Nakladatelství Lidové noviny.
- Encyclopædia Britannica. (2022). Lee Myung-bak. Retrieved from <https://www.britannica.com/biography/Lee-Myung-Bak>
- Gao, B. (2017). *Japanese conservatism and foreign policy: A focus on prime ministers Nakasone Yasuhiro, Koizumi Junichirō and Abe Shinzō*. PhD thesis. Retrieved from <https://theses.whiterose.ac.uk/17916/>
- Gebhard, C. (2022). *Foundations of international relations*. Bloomsbury.
- George, A. L., & Bennett, A. (2005). *Case studies and theory development in the social sciences*. MIT.
- Gerring, J. (2017). *Case study research: Principles and practices* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Haesook, C., & Kim, S. (2008). Conservatives and progressives in South Korea. *The Washington Quarterly*, 31(4), 77–95. <https://doi.org/10.1162/wash.2008.31.4.77>
- Ham, J. (2014). Ilbone sönüiro čöpkünhan nomuhjön toktoro tütchongsu čhin ilbon. *JoongAng Ilbo Co., Ltd*. Retrieved from <https://www.joongang.co.kr/article/15490865#home>
- Hangjoresinmun. (2012). Pakkühjenün wä ‘söngöüi jöwang’ inga. Retrieved from https://www.hani.co.kr/arti/politics/politics_general/529360.html
- Hangjoresinmun. (2016). ‘Čüböm pakkühnje’, tchwödžin tchanhäk pulgapchihada. Retrieved from <https://www.hani.co.kr/arti/culture/book/792597.html>
- Hangjoresinmun. (2017). Tätchongnjöng pakkühjerül pchamjönhanda. Retrieved from <https://www.hani.co.kr/arti/culture/book/792597.html>
- Hangugilbo. (2017). ‘Unmjög’i kürül ikkürötta... mundžäim tätchongnjöng ‘insäng 5mak’. Retrieved from <https://www.hankookilbo.com/News/Read/201705092355561546>
- Hangukmindžokmunhwadäbäksadžön. (n.d.). *Nambugisangadžok kohjangpangmun*. Retrieved from <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0011931>
- Hangukmindžokmunhwadäbäksadžön. (n.d.). *Sänuridang*. Retrieved from <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0078627>

- Hannaradang. (2007). *Iljugukka hüimanggongdongčche tähanminguk*. Book Mark.
- Hix, S., & Jun, H.-W. (2009). Party behaviour in the parliamentary arena. *Party Politics*, 15(6), 667–694. <https://doi.org/10.1177/1354068809334555>
- Hong, Č., & Kwak, H. (2016). ‘Čugülčörül čičotta’ čchösunsil kingüpčhepcho. *Kjõnghjangsinmun*. Retrieved from <https://www.khan.co.kr/politics/politics-general/article/201610312249005>
- Hyung, G. L. (2007). *Bipolar orders: The two Koreas since 1989*. Zed Books Ltd.
- Chae, H., & Kim, S. (2008). Conservatives and progressives in South Korea. *The Washington Quarterly*, 31(4), 77–95. <https://doi.org/10.1162/wash.2008.31.4.77>
- Choi, E. (2019). *President Moon Jae-in: Marking two years in office and Korea-Japan relations under Moon’s presidency*. Institute of Foreign Affairs and National Security (IFANS).
- Choi, K., Bong, Y., Kim, H., Kim, J., & Lee, J. (2014). *Evaluating President Park Geun-Hye’s foreign policy in its 1st year*. The Asan Institute for Policy Studies. Retrieved from <https://www.asaninst.org/contents/evaluating-president-park-geun-hyes-foreign-policy-in-its-1st-year/>
- Choi, L. (2012). *The foreign policy of Park Chung-hee: 1968-1979* (PhD thesis). London School of Economics and Political Science.
- Choi, Y. B., & Yoon, Y. J. (2016). Liberalism in Korea. *Journal Name*, 13, 100-128.
- Chong, S.-E. (2012). Study for Korea-China diplomatic relations 20 years: Evaluation and prospects. *Journal of Political Science and Communication*, 15(1). <https://doi.org/10.15617/psc.2012.06.15.1.271>
- Choo, J. (2019). Conservatives and progressives’ stance on China and impact on South Korea–China relations. In *The Korean paradox: Domestic political divide and foreign policy in South Korea*. New York, NY: Routledge. ISBN 978-1-351-00876-1.
- Chung, I. J. (2010). ROK-US relations during Chun & Roh regime: Kwangju Uprising, the Great June Struggle and the birth of the 6th Republic. *Critical Review of History*, [issue number, if available], 296-332.
- Chung, J. H. (1988). South Korea-China economic relations: The current situation and its implications. *Asian Survey*, 28(10), 1031–1048. <https://doi.org/10.2307/2644705>
- I, Č.-s. (2012). Pakkühje, ‘čchangdžogjödže’ kongjak..miräčchangdžogwahakbu sinsöl. *Jõhnapjusŭ*. Soul: Jõhnapjusŭ. <https://www.yna.co.kr/view/AKR20121018074500001>

- I, W. (2014). Hanilgwangjewa jöksamačchal: Kimjongsam čonggwönüi täil jöksaögjorül čungsimüro. *The Korea Journal of Japanese Studies*, 40, 241-268. <https://doi.org/10.35368/kjjs.2014..40.009>
- Im, Č.-ö. (2019). ‘Kukčöngnongdan’ün öttökche kkori čaphjönna. *Hangjoresinmun*. Soul: Hangjoresinmun. Retrieved May 14, 2024, from <https://www.hani.co.kr/arti/culture/book/792597.html>
- Jackson, R. H., Sørensen, G., & Møller, J. (2013). *Introduction to international relations: Theories and approaches*. Oxford University Press.
- Jackson, R., & Sørensen, G. (2022). *Introduction to international relations: Theories and approaches* (8th ed.). Oxford University Press.
- Jang, S. (2017). A study on changes of Korea's foreign policy towards China: Focusing on post-Cold War. *Hanjangdähakkjo*. Retrieved from <https://www.dbpia.co.kr/journal/detail?nodeId=T14542134>
- Janis, I. (1972). *Victims of groupthink: A psychological study of foreign-policy decisions and fiascoes*. Houghton Mifflin Company.
- Japonské ministerstvo zahraničních věcí. (2003). *Visit to Japan of His Excellency Mr. Roh Moo-hyun, President of the Republic of Korea, and Mrs. Kwon Yang-suk*. Ministry of Foreign Affairs of Japan. <https://www.mofa.go.jp/region/asia-paci/korea/pv0306/index.html>
- Jönhamnjusü. (2024). ögjobu čodžikkäpčjündanhäng... →hanbandobonbu ögjodžölljakčönbobonburo hwaktä. Taüm- Jönhamnjusü. <https://v.daum.net/v/20240528000150483?f=p>
- Kaarbo, J., & Beasley, R. K. (1999). A practical guide to the comparative case study method in political psychology. *Political Psychology*, 20(2), 369–391. <http://www.jstor.org/stable/3792081>
- Kang, W. (2005). Hanguküi injöm kaldünggwa šinbom posuüi kjöngje. *Hangukčöngdanghakhöbo*, 8(4), 193–217.
- KBSnjusü (2013a). Če 18 tä Pakkühjetätchongnjöng čchwiiimsikl. KBSnjusü. <https://news.kbs.co.kr/news/pc/view/view.do?ncd=2618203>
- KBSnjusü (2013b). Imjöngbak tätchongnjöng tchöim jönsöl. KBSnjusü. <https://news.kbs.co.kr/news/pc/view/view.do?ncd=2618272>
- KBSnjusü (2014). Čchodä čchongni čönghongwön, ‘sewölho čchamsa’ satchö högjön čönmun. KBSnjusü. <https://news.kbs.co.kr/news/pc/view/view.do?ncd=2853384>
- KBSnjusü (2017). Česipkudä mundžäin tätchonnjöng čchwiiim... „kukmintchongham“ kangdžo. online. KBSnjusü. <https://news.kbs.co.kr/news/pc/view/view.do?ncd=3478317>

- KBSnjusü. (2003). *Nomuhjön täтчonnjōng čchwiim, 'čchamjōdžōngbu' čchulbōm*. KBSnjusü. https://news.sbs.co.kr/news/endPage.do?news_id=N0311379649
- KBSnjusü. (2008). *Imjōngbak 17dä täтчongnjōng čchwiim*. KBSnjusü. <https://news.kbs.co.kr/news/pc/view/view.do?ncd=1515737>
- Kim H.-s. (2005). nomuhjön čōnggwōn injōnūi täil ögjodžōngčchākūi pchjōnggawa čōnmang. *Kukčedžōngčchinončchong*, 45(2), 81–101.
- Kim Jiyeon. (2020). Political culture and behaviour. *Routledge handbook of Korean politics and public administration*. Routledge, An Imprint Of The Taylor & Francis Group.
- Kim, B. (2021). How Biden can navigate a new era in South Korean politics. *The Diplomat*. <https://thediplomat.com/2021/01/how-biden-can-navigate-a-new-era-in-south-korean-politics/>
- Kim, C. (2006). Čōndžik täetchnjōng pukhäksilhōm čindan saminsamsäk. *Jōnhapnjusü*. <https://n.news.naver.com/mnews/article/001/0001432696?sid=100>
- Kim, C.-n. (2005). The Roh Moo Hyun government's policy toward North Korea. *International Journal of Korean Studies*, 9(2), 1–34. Morgantown: West Virginia University. https://ciaotest.cc.columbia.edu/journals/ijoks/v9i2/f_0013283_10780.pdf. [citováno 2024-06-14].
- Kim, C.-n. (2005). The Roh Moo Hyun government's policy toward North Korea. *East-West Center*. <http://www.jstor.org/stable/resrep06492>
- Kim, D.-j. (2019). *Conscience in action: The autobiography of Kim Dae-jung* (1. ed.). Palgrave Macmillan. ISBN 978-981-10-7622-0
- Kim, H. (2005). Evaluation of the President Roh Moo-hyun's policy toward Japan focusing on his two years' term. *Korean Journal of International Relations*, 45(2).
- Kim, H. N. (2006). South-North Korean relations under the Roh Moo-hyun government. *International Journal of Korean Studies*, 10(1), 37–59.
- Kim, H.-n. (2006). South-North Korean relations under the Roh Moo-Hyun government. *International Journal of Korean Studies*, 10(1), 37–59. Morgantown: West Virginia University. https://ciaotest.cc.columbia.edu/journals/ijoks/v10i1/f_0013277_10774.pdf
- Kim, K. (2009). S. Korean ex-president Roh dies in apparent suicide. *AP News*. https://web.archive.org/web/20090529142241/https://www.google.com/hostednews/ap/article/ALeqM5iUtbykbGrMTeo_yujVz7OXv0rgAwD98BN9200
- Kim, K.-M. (2009). Theoretical consideration: Progress & conservation, leftist & rightist. *The Journal of Political Science & Communication*, 12(1), 45–60.

- Kim, M.-G. (2020). *Inter-Korean summit diplomacy: A comparative analysis of Kim Dae-jung and Roh Moo-hyun's summit diplomacy with North Korea*. Routledge.
- Kim, P.-w. (2012). *Pakkŭnhjeŭi insäng* (1st ed.). Munhwasŭkchäčchi. Kim Pjŏng-wan (2012). *Pakkŭnhjeŭi insäng*. 1. vydání. Munhwasŭkchäčchi.
- Kim, T.-j. (2007). No täčchongnjŏng migungmine maŭmŭrobutchŏ kipchŭn ũro. *KBS News*. <https://news.kbs.co.kr/news/view.do?ncd=1339798>
- Kim, Y. (2003). Understanding East Asian political systems: Origins, characteristics, and changes. *Sungkyun Journal of East Asian Studies*, 3(1), 45–78. Seoul: Sungkyunkwan University.
- Kjŏnghjangsinmun. (2013). „Čei sämaŭlundong, čei hangangŭi kidžŏk, čalsarabose“. *Kjŏnghjangsinmun*. <https://www.khan.co.kr/politics/politics-general/article/201302192225575>
- Kjŏnghjangsinmun. (2016) Kiöp sandä hjöppakkwa kalčchwi pakkŭnhje čönggwönŭn 'jaktchalgukka'jŏnna. *Kjŏnghjangsinmun*. <https://www.khan.co.kr/opinion/editorial/article/201610282033015>
- Kleiner, J. (2001). *Korea: A century of change* (1. ed.). World Scientific Publishing. ISBN 981-02-4657-9
- Ko, J.-t. (2022). [KH explains] Defining political ideologies in South Korea. *The Korean Herald*. <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20220406000856>
- Koehler, R. (2008). *Lee Myung-bak*. Seoul Selection USA, Incorporated.
- Korejská republika. (1987). *Tähanminguk hŏnbŏp* [Ústava Korejské republiky]. *Law.go.kr*. <https://www.law.go.kr/lsEfInfoP.do?lsiSeq=61603#>
- Kwon, Y. (2014). *South Korea's Eurasia Ambitions*. The diplomat. <https://thediplomat.com/2014/08/south-koreas-eurasia-ambitions/>
- Lee S.-H. (2014). *The Northeast Asia Peace and Cooperation Initiative (NAPCI): A Vision toward Sustainable Peace and Cooperation in Northeast Asia*. The Asan Forum. <https://theasanforum.org/the-northeast-asia-peace-and-cooperation-initiative-napci-a-vision-toward-sustainable-peace-and-cooperation-in-northeast-asia/>
- Lee, J. (2013). Normalization of relations with Japan: Toward a new partnership. In B. Kim & E. Vogel (Eds.), *The Park Chung Hee era: The transformation of South Korea* (s. 430–456). Harvard University Press. <https://doi.org/10.4159/harvard.9780674061064.c15>
- Lee, M. (1989). Seoul's searching for Nordpolitik: Evolution and perspective. *Asian Perspective*, 13(2), 141–178. <https://doi.org/10.1353/apr.1989.a921296>

- Lee, S. (2021). Liberalism versus political equality in South Korea: Ideological conflicts around democracy in the post-democratization era. *Korea Observer*, 52(3), 513–539.
- Lee, S. J. (2004). The transformation of South Korean politics: Implications for U.S.-Korea relations. *The Brookings*. <https://www.brookings.edu/articles/the-transformation-of-south-korean-politics-implications-for-u-s-korea-relations/>
- Lee, Y.-I. (2016). From first daughter to first lady to first woman president: Park Geun-Hye's path to the South Korean presidency. *Feminist Media Studies*, 17(3), 377–391. <https://doi.org/10.1080/14680777.2016.1213307>
- Lee, Y.-I., & Jalalzai, F. (2017). President Park Geun-Hye of South Korea: A woman president without women? *Politics & Gender*, 13(4), 597–617. <https://doi.org/10.1017/s1743923x17000204>
- Lieberthal, K. G. (2011). *The American Pivot to Asia*. Brookings; Brookings. <https://www.brookings.edu/articles/the-american-pivot-to-asia/>
- Lijphart, A. (1971). Comparative politics and the comparative method. *The American Political Science Review*, 65(3), 682–693.
- Migun čanggapčcha jödžungsäng apsakön. (n.d.). [Online]. <http://usacrime.or.kr/doku/doku.php?id=%EB%AF%B8%EA%B5%B0%EB%B2%94%EC%A3%84:%EC%A3%BC%EC%9A%94%EB%AF%B8%EA%B5%B0%EB%B2%94%EC%A3%84:%EB%AF%B8%EA%B5%B0%EC%9E%A5%EA%B0%91%EC%B0%A8%EC%95%95%EC%82%AC%EC%82%AC%EA%B1%B4&ckattempt=1>
- Milani, M., Fiori, A., & Dian, M. (Eds.). (2019). *The Korean paradox: Domestic political divide and foreign policy in South Korea*. Routledge. ISBN 978-1-351-00876-1
- Moon, C. (2001). The Kim Dae Jung government's peace policy toward North Korea. *Asian Perspective*, 25(2), 177–198. <https://doi.org/10.1353/apr.2001.0028>
- Moon, C.-i., & Suh, S.-w. (2005). Security, economy, and identity politics: Japan-South Korean relations under the Kim Dae-jung government. *Korea Observer*, 36(4), 561.
- Mosler, H. B. (2017). President Moon Jae-in – The right choice for South Korea. *Asia Policy Brief*.
- Munro, A. (2022). Park Geun-Hye. *Encyclopædia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Park-Geun-Hye>
- Neibögugminilbo. (2021). *Hanbado pchjõnghwagjosõpponbu čchulbõm*. Naver.com. <https://n.news.naver.com/mnews/article/005/0000240043?sid=100>
- NO, M.-h. (2006). Special message by President Roh Moo-hyun on Korea-Japan relations. *Čõngwadäbüripching*.

https://web.archive.org/web/20160127031649/http://16c wd.pa.go.kr/cwd/kr/archive/archive_view.php?meta_id=hot_dip_etc&id=6acd4bd3647383f285862e6

On, K.-u., & Jöngwan. (2007). ‘Puldodžö’ imjöngbak. Mäilgjöngdže. <https://www.mk.co.kr/news/columnists/4350730>

Pä, S.-i. (2016). Čchoppurangdžänggwa pakkühjetchödžinüi čöngčchisahöhak. *Činbopchjöngnon*, 70, 13–34.

Pak, B.-g. (2007). Emergence of China and ROK-China relations: Perceptions, issues, and tasks. *The Journal of East Asian Affairs*, 21(2), 59–87. <http://www.jstor.org/stable/23257928>

Pak, J. (2007). Imjöngbak nuguinga... čhudžilljök kanghan ‘puldodžö’ jönsöl. *Kjöngghjangsinmun*. <https://news.kbs.co.kr/news/pc/view/view.do?ncd=2618272>

Potter, P. B. K. (2016). Lame-duck foreign policy. *Presidential Studies Quarterly*, 46(4), 849–867. <https://doi.org/10.1111/psq.12322>

Ravel, B. (2020). *The evolution of US foreign policy in South Korea during the Park Chung-hee era*.

Ray, M. (2022,). *Moon Jae-in*. *Encyclopædia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Moon-Jae-In>

Reuters. (2018,). South Korea jails former president Lee for 15 years on corruption charges. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/world/south-korea-jails-former-president-lee-for-15-years-on-corruption-charges-idUSKCN1MF0J0/>

Seth, M. J. (2020). *A concise history of Korea: From antiquity to the present* (3. ed.). Rowman & Littlefield. ISBN 978-1442235175

Sewolho Memory. (2019). Sewölho čchamsa. *Sewolhomemory*. http://www.sewolhomemory.kr/open_content/sub/summary.jsp

Shin, J., & Chang, H.-J. (2003). *Restructuring Korea Inc.* (1. ed.). RoutledgeCurzon. ISBN 0-203-21941-4

Sim, S. (2023). A study on national defense policy during the Chun Doo-hwan administration. *Segjedžijöngjunončchong*, 41(1), 91–119.

Skocpol, T., & Somers, M. (1980). The uses of comparative history in macrosocial inquiry. *Comparative Studies in Society and History*, 22(2), 174–197. <https://doi.org/10.1017/S0010417500009282>

Snyder, S. (2009). Lee Myung-bak’s foreign policy: A 250-day assessment. *The Korean Journal of Defense Analysis*, 21(1), 85–102.

- Söng, H. (2012). Roh gov't proposed defining Japan as 'hypothetical enemy'. *The Dong-A Ilbo*. Retrieved February 9, 2023, from <https://www.donga.com/en/List/article/all/20120703/404170/1>
- Söulsinmun. (2014). Pakkühnje tägukmindamhwa panüŋ pudžöngdžök... sewölho jugadžök kidžahögjön „kukmin sängmjöŋg kwihage jögidži ana. *Söulsinmun*. <https://www.seoul.co.kr/news/society/2014/05/20/20140520500184>
- Suh, D.-S. (1982). South Korea in 1981: The first year of the Fifth Republic. *Asian Survey*, 22(1), 107–115. <https://doi.org/10.2307/2643715>
- TÄ, T.-c. (1991). Korea's Nordpolitik: Achievements & prospects. *Asian Perspective*, 15(2), 150–151 <https://www.jstor.org/stable/42703974>
- Tähanminguk Čöngčhäkbüripching. (2005). No täтчongnjöŋg ilbonün sagwaman malgo hängdongüro pojöra. *Ministerstvo kulture, sportu a turismu*. <https://www.korea.kr/special/policyFocusView.do?newsId=105082255&pkgId=25000006>
- Tähanminguk kukpangbu. (2009). 2008 Kukpangbäksö. *Tähanminguk kukpangbu*. <https://www.korea.kr/archive/expDocView.do?docId=10722>
- Taim, A. (2024). Deciphering Consistency and Coherence in U.S Foreign Policy: North Korea under Trump and Biden. *Journal of International Relations*, 4(3), 35–56. <https://doi.org/10.47604/jir.2819>
- Tätчongnjöŋggirogwan. (2013). Če sipchaldä täтчongnjöŋg tangsöŋin pakkühnje. *Tätчongnjöŋggirogwan*. http://18park2013.pa.go.kr/policy/eyepledge_1.html
- Tätчongnjöŋggirogwan. (2019). Jun Posön. *Tätчongnjöŋggirogwan*. https://pa.go.kr/online_contents/archive/president_policyIndex.jsp?activePresident=%EC%9C%A4%EB%B3%B4%EC%84%A0&fcate=&gubun=01
- The Korea Times. (2012). Saenuri names proportional representatives. *The Korea Times* https://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2012/03/116_107308.html
- The New York Times. (2019). *Under U.S. Pressure, South Korea Stays in Intelligence Pact With Japan*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2019/11/22/world/asia/japan-south-korea-intelligence.html>
- The New York Times. (2020). Former South Korean president ordered back to prison for bribery. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2020/10/29/world/asia/south-korea-president-bribery.html>
- Töburömindžudang. (2017). Čäsipgudä täтчongnjöŋgsöŋgö mundžäin söŋgöŋgjäksö. *Töburömindžudang*. <https://old.theminjoo.kr/board/view/election/89618?page=2>

- Töburömindžudang. (2019). Uriüi paldžačhwi, tätchongnjöng. *Töburömindžudang*.
<https://old.theminjoo.kr/introduce/history>
- Tongailbo. (1982, 22. leden). *Tongailbo*. Seoul, Korea.
<https://newslibrary.naver.com/viewer/index.naver?articleId=1982012200209204001&officeId=00020>
- Tongailbo. (2021). Mun tchätchongnjöng, pakkünhje čönkjök samjön kjölčöngghan ijunün. *Tongailbo*.
<https://www.donga.com/news/Politics/article/all/20211224/110940363/1>
- Tran, M. (2008). *South Korean cabinet offers resignation over US beef imports*. The Guardian; The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2008/jun/10/korea>
- Trent, M. (2020). Over the line: The implications of China's ADIZ intrusions in Northeast Asia. In *The Federation of American Scientists* (s. 9–13). Washington: The Federation of American Scientists.
<https://www.jstor.org/stable/resrep26130.6>
- United States Forces Korea. (n.d.). *USFK Combined Forces Command*.
<https://www.usfk.mil/About/Combined-Forces-Command/>
- Waltz, K. N. (1959). *Man, the state, and war*. Columbia University Press.
- Yeo J.-s. (2017). *Moon welcomes Trump at US base By Yeo Jun-suk*. The Korea Herald.
<http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20171107000753>
- Yoon, J.-H. (2011). The effect of US foreign policy on the relationship between South and North Korea: Time series analysis of the post-Cold War era. *Journal of East Asian Studies*, 11(2), 255–288.
- You, C., & Kim, W. (2016). Explaining a roller coaster change in ROK's policy toward Japan: Morality/threat perception nexus and the Kim Young-sam government's Japan policy. *Korea Observer*, 47(2), 417–441.
- Young B.-C., & Yong J.-Y. (2016). Liberalism in Korea. *Econ Journal Watch*, 13(1).
- Young C.-C. (2010). Collective identity formation on the Korean Peninsula: United States' different North Korea policies, Kim Dae-Jung's Sunshine Policy, and United States–South Korea–North Korea relations. *International Relations of the Asia-Pacific*, 10(1), 93–128. <https://doi.org/10.1093/irap/lcp016>
- Zhu, Z. (2007). Small Power, Big Ambition: South Korea's Role in Northeast Asian Security under President Roh Moo-hyun. *Asian Affairs: An American Review*, 34(2), 67–86.
<https://doi.org/10.3200/AAFS.34.2.67-86>

7 Seznam grafů

Obrázek 1 Setkání státních představitelů – USA ..	s. 47
Obrázek 2 Setkání ministr zahraničí – USA ..	s. 49
Obrázek 3 Summity o KLDR ..	s. 53
Obrázek 4 Jednání v rámci šestistranných jednání ..	s. 54
Obrázek 5 Setkání ministrů - KLDR ..	s. 55
Obrázek 6 Mezinárodní dokumenty vyjadřující se ke zbrojení a mírovému procesu v KLDR	s. 56
Obrázek 7 Druhy zveřejněných dokumentů ..	s. 57
Obrázek 8 Setkání státních představitelů – ČLR ..	s. 61
Obrázek 9 Setkání ministrů zahraničí – ČLR ..	s. 62
Obrázek 10 Výměny na vysoké úrovni – ČLR ..	s. 63
Obrázek 11 Obchodní bilance – ČLR ..	s. 64
Obrázek 12 Setkání ministrů zahraničí – Japonsko ..	s. 69
Obrázek 13 Výměny na vysoké úrovni - ČLR ..	s. 70
Obrázek 14 Obchodní bilance - Japonsko ..	s. 71

8 Seznam tabulek

Tabulka 1 Porovnání politik – USA ..	s. 50
Tabulka 1 Porovnání politik – KLDR ..	s. 58
Tabulka 1 Porovnání politik – ČLR ..	s. 65
Tabulka 1 Porovnání politik – Japonsko ..	s. 72